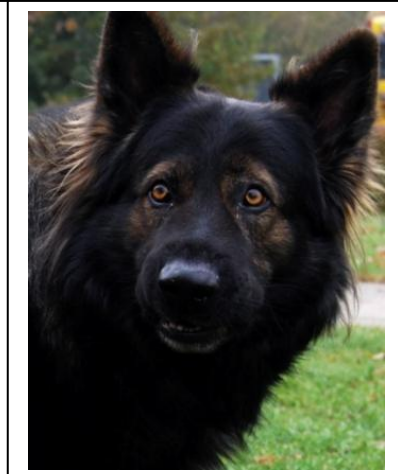

Kurt Verup

Hund

Kend dine evner.

udgave 2020

.....en moderne hundetræningsbog

Den hundefører der tror sig færdiguddannet, er mere færdig end uddannet!

Hvad gemmer der sig bag disse øjne?

FORORD

Videnbanken til optræning af en hund er stor, men det har tit knebet med at få denne viden nedfældet på et stykke papir, således det kan gå i arv.

Jo meget er gået i arv, men det er tit afhængig af, om man har været fysisk sammen med den pågældende instruktør/hundefører.

Megen viden er dog heldigvis nedskrevet, men det går med hundetræning som med alt andet, at tingene udvikler sig. Heldigvis til det bedre.

Engang blev skrivemaskinen opfundet – senere blev den elektriske skrivemaskine opfundet – og endelig bruger vi i dag computere til det skrevne ord.

Hvis man er stædig og ikke følger med udviklingen, ja så sidder man stadig og skriver på en skrivemaskine. Det kan selvfølgelig lade sig gøre, men hvorfor ikke benytte sig af det sidste nye og mest moderne – og det letteste.

Mange træner hund efter det man engang lærte – **det er godt nok** – men hvor er udviklingen, hvor er opfindsomheden og hvorfor er tanken tit kun lagt på hundeførerens præmisser og ikke på hundens præmisser.

Det er dog hunden, der skal udføre, det vi kræver – så hvorfor ikke spørge hunden: ”Hvad synes du om denne metode?” Tit svarer hunden faktisk tilbage til hundeføreren, men mange kan desværre ikke læse hundens sprog.

Var du klar over at højt driftsleje og stress er lig med indlæringsgrad!

Lær at læse hundens stress sammenholdt med adfærden i drifterne og pludselig bliver træningen meget lettere.

Det man før brugte 10 timer på at indlære kan måske gøres på 10 minutter, hvis man lytter og læser hundens stress.

For at træne en ”moderne” hund skal man have hundens drifter, instinkter, miljøet, mimikken og kropssproget for øje og hele tiden sammensætte øvelserne, således at stressen udebliver.

Lette ord, men omskrevet bliver det til mange sider ord og intet kan stå alene!

Bogen beskriver få egentlige træningsmetoder - for en træningsmetode, der er god til én hund/hundefører, kan være meget dårlig til én anden. Det skal ”aflæses” i hunden og menneskets tankevirksomhed sammensætter derefter træningsmetoderne.

Dog beskrives det absolutte sublime med hundearbejde ganske nøje, nemlig Sporarbejdet, der er hamrende let, hvis man arbejder med hundens naturlige egenskaber og ikke vores ambitioner.

Lad os så gå i gang med denne udgave årgang 2020, hvor alt fra de tidligere er med, men nu med yderlig materiale fx. Kald det Kærlighed

HVAD ER EN HUND.

Hovedmålsætning

Man skal have det rart med sin hund.

Åh ja, allerede her er vi vel enige, men samtidigt er det også allerede her vi bliver uenige.

For hvad er det, at have det rart sammen med sin hund?

Er det vores holdning eller er det hundens holdning, der skal være den ledende?

Hvordan leder man en hund, er vel et godt udgangspunkt.

Noget så simpelt som at ”kommandere” med sin hund i hverdagen i hjemmet kan være et problem.

Skal man lære hunden en dækkommando i hjemmet eller skal man bare sige, gå hen og læg dig?

De daglige kommandoer i hjemmet indlæres meget let i en hund, hvis man bare taler til den med et helt almindelige sprog, men de ord, der skal være ”kommandoord” trækkes ud, når de udtales.

”Lille hund, jeg synes at du skal sige **f ar v el** nu” Samtidigt med kommandoordet laver man store åbne øjne og smal mund.

Meget hurtigt lærer hunden at **farvel** betyder gå et andet sted hen.

Det er bare op til hundeføreren, hvilke kommando man vil bruge og i hvilke sammenhæng.

Det Nye Testamente Jakobsbrevet 3

”Tænk på, at den mindste ild kan sætte den største skov i brand; også tungen er en ild. Som selve den uretfærdige verden sidder tungen blandt vore lemmer, den smitter hele legemet og sætter tilværelsens hjul i brand og er selv sat i brand af Helvede.

For enhver art af vilde dyr, fugle, krybdyr og havdyr kan tæmmes, men tungen kan intet menneske tæmme, den er ustandselig på færd med sin ondskab og fuld af dødbringende gift.”

Således står der i Det Nye Testamente – lidt at tænke over!, for der er faktisk en utrolig ”jantelov” fra hundefører til hundefører og fra hundeafdeling til hundeafdeling.

Meget af denne jantelov ville forsvinde, såfremt alle kunne deres teori om hunde.

Den nye hundefører

Den nye hundefører dukker op:

”Ja, jeg behøver ikke at træne og lære teori om hunde, for jeg har haft hund hele livet igennem. Da jeg boede hjemme hos far og mor, havde vi altid schæferhunde.”

Man spørger undrende: ”Havde din far og mor bil og kørekort?”

Svaret er altid: ”Ja - ja.”

”Så behøvede du altså ikke at lære at køre bil, for din far og mor kunne jo???”

Tror I der bliver stille.....

Hvad er en hund

- ◆ **Alle kan træne en hund**
alle kan gøre det rigtigt, hvis man vil lærer det.
- ◆ **Alle kan ødelægge en hund**
alle kan gøre det forkert, hvis man ikke gider lære det.

Hunden er et flokdyr – altså et socialt dyr, der meget gerne vil være sammen med sin dejlige flok.

Den vil også meget gerne kende sin plads i flokken. Ja man kan sige, at den **skal** kende sin plads i flokken for at hvile i sig selv.

Rangorden er altså nødvendig. Den skal være på plads – ikke med magt men med gensidig respekt individerne imellem.

Hviler hunden ikke i sig selv, ja så opstår problemerne – stress opstår og har en tendens til at udvikle sig til ”den satans hund”.

HUNDEN SKAL RESPEKTERE OG ELSKE SIN FØRER – IKKE FRYGTE SIN FØRER.

Der er stor forskel i disse ord.

Alle får skyld for fejlene hos det aktuelle individ.

Kennelen får skyld for at have avlet på for dårlige forældre!

Fremmede får skyld for at have sparket til hunden eller lignende!

Der er meget sjældent, at hundeføreren vender blikket og ser indad.

Ind i sig selv.

Hvordan behandler jeg min hund?

Hvad kender jeg til hunden i bund og grund?

Hvem holder øje med hvem?

Et simpelt spørgsmål: Hvem holder øje med hvem?

- ◆ **Er det hundeføreren, der skal holde øje med hunden**
eller
- ◆ **Er det hunden, der skal holde øje med hundeføreren?**

Lad svaret blive således: Den der holder øje med den anden er det svageste individ.

Den ”stærkeste” ignorerer det andet individ.

Er det ikke således, at langt de fleste holder øje med sin hund. Hunden har altså helt styr på hundeføreren. Hunden behøver ikke at koncentrere sig, da hundeføreren nok skal.

Vender man billedet om og fx bare går, når hunden står og snuser, ja så kommer hunden til hundeføreren.

Husk at hundene er rigtig dygtige til at træne mennesker.

Hundens snude

Alle ved, at en hund har en formidabel god snude, men hvor god er den egentlig.

Menneskets celleoverflade er ca. 5 kvadratcentimeter, hvis man spreder næsen ud.

Hunden har ca. 250 kvadratcentimeter celleoverflade (selvfølgelig afhængig af hvilken race, størrelse og så videre).

Nu skulle man så tro, at hunden har $250 : 5 = 50$ gange bedre næse end menneskets, men se det er en fejl.
Hunden har en ”justerbar” næse, idet det er udspilingen af mavesækken, der bestemmer hundens formåen.
En tom mavesæk giver den optimale udnyttelse af hundens næse, nemlig

2.400.000 gange bedre end menneskets.

Dette er et stort tal, som vi har meget svært ved at håndtere.
Det svarer til, at man fx tog 1/100 del af en teskefuld med karry og smed det ned i en 50 meter olympisk svømmebassin og rørte godt rundt.
Så tager man et glas vand og går ud til hunden, der så vil kunne fortælle os, at det lugtede af karry. Imponerende – ikke?
Hvis maven er fuld nedsættes hundens formåen med næsen.
Den nedsættes til ca. en tredjedel, altså således at næsen kun er 800.000 gange bedre end vores. Det tager ca. 8 timer fra fuld mave til tom mave.
Hundens følsomhed i snuden nedsættes, for at et bytte ikke skal kunne tænde *byttedriften* hos en mæt hund.
Hvad skal man dog bruge denne viden til?

Tænk lidt – hvis man vil have sin hund til at præstere noget optimalt, så er det godt, at hundens næse er i fuld aktivitet og klar til at modtage selv det mindste signal. således dens *beslutningsfase* kan overgå i *asketeorien*
Her dukkede der nogle fremmedord op, som ikke bare kan beskrives kort, men se det er lige netop nogle af de ting, der tages op i bogen.

Hunden skal altså være sulten for at arbejde godt.
Åh nej, så mister den energi, når den går ”sukkerkold”, vil mange sige.
Korrekt, men se her er der en lille genvej:

1 æggeblomme og 2 spk. stødt melis

er faktisk energi til næsten 8 timers arbejde for en hund.
Er der nogen, der træner/arbejder længere?
Denne lille metode bør kun benyttes, såfremt man ved, at man skal arbejde meget med hunden den pågældende dag. Ikke noget med at sige: ”Åh nej, jeg har ikke lyst alligevel!”, for så ødelægges man stille og rolig hundens stofskifte.

Selvfølgelig kan man få en hund til at lave noget med mad i mavesækken - og dette bør være hovedreglen - men hvorfor dog ikke ”pumpe det rette dæktryk i hjulene”, inden man kører!

Pas også på med at give hunden for meget vand under træningen.
For det er mavesækkens opfyldningsgrad, der justerer snudens formåen.
”Det er synd for hunden”, vil nogen sige!, men tænk over, at tørsten slukkes lige så godt med en kop vand som med 1½ liter. Man er lige tørstig efter kort tid.

SI-BENET

Pas godt på hundens snude, for den er meget afgørende for hvordan hunden arbejder.

Hvis man ikke ”opfører” sig ordentlig, kan man faktisk nedsætte snudens formående ved noget så simpelt som en hårdt ryk i linen.

At beskrive det med få ord er svært, men her gøres et forsøg:

I snuden sidder der flere millioner receptorer, der modtager fært. Hver receptor har en nerveforbindelse op til hjernen. Dette virvar af tråde bliver holdt på plads med noget, der hedder sibenet.

Groft sagt en rund skive, hvor hver nervetråd holdes fra hinanden, så de ikke kortslutter.

Ved et hårdt ryk i linen i den rette vinkel kan sibenet gå i stykker, hvorved nervetrådene kortslutter. Snuden holder op med at fungere optimalt.

Hvis rykket har karakter af et piskesmæld vil der gå 3 – 6 uger inden snuden fungerer optimalt igen.

Nogle erfarne hundeførere kan nok nikke genkendende til dette, hvis man tænker tilbage på en hundefører, der tabte hovedet på spor – der blev hevet i linen, og hunden blev meget ”fornærmet”, hvorefter det tog tid, at få den til at gå spor igen eller var det sibenet, der blev ødelagt?

Man kan sige, at såfremt man benytter linen og halsbånd til negativ forstærkning eller positiv straf som indlæringskonsekvens, så findes risikoen for at sibenet tager skade.

(Påfører hunden smerte og denne ophører først, når hunden udfører det ønskede)

Lugt/fært genkendelse

Mennesket kan håndtere faktoren af 4 forskellige lugte på en gang. Det er $4 \times 3 \times 2 \times 1 = 24$ lugte

Hunden kan genkende faktoren af 2000 lugte. Ja, det er faktisk tallet $2000 \times 1999 \times 1998 \times 1997 \times 1996$ og så videre indtil man når tallet 1. Det bliver et gastronomisk tal som man næsten ikke kan håndtere.

ca. et 9 tal efterfulgt af utrolig mange nuller.

Mennesket kan det samme, men ikke med næsen, men med øjnene.

Prøv at se dig lidt omkring og tænk over hvor mange små punktinformationer, der tilgår hjernen via synet.

En hvid væg er jo ikke bare en hvid væg. Der er tusindvis af farvenuancer i den hvide farve – skygger, prikker og så videre.

Vi tænker ikke over det, men tager det som en selvfølge. Det samme gør hunden med sin snude.

Man kan populært sige, at hunden bruger sin snude, som vi bruger vores øjne.

Derfor kan en hund gå rundt i et totalt mørkt lokale uden at ramme ind i ting og sager.

Vi tænker jo heller ikke over, at en stol kommer nærmere og en anden stol kommer længere væk, men vi ved det godt, hvis vi bliver spurgt.

Vores ”harddisk” kører hele tiden og lagrer og sletter igen efter et stykke tid. Vi glemmer.

Selvfølgelig kan en hund løbe ind i en genstand, men det gør vi mennesker også og endda i fuldt dagslys!

Sansecellerne

Sansecellerne i snuden udskiftes ca. hver 2. måned hvilket vil sige, at der bliver flere sanseceller, at dem der bruges og mindre af dem der ikke bruges.

Det er dog så små forskelle, at den almindelige hundefører ikke vil kunne mærke nogen ændring på hunden, men såfremt man virkelig vil være med i toppen af eliten, så er det noget man bør tænke over.

Ikke glemme at træne de forskellige discipliner og genstandsformer.

Slimhinderne

Slimhinderne i snuden justeres samtidigt af luftens fugtighed.

Man kan sammenligne snuden med en dør, der kan åbnes og lukkes.

Døråbningen er den samme, men ved tør luft vil døren være næsten lukket, men aldrig helt lukket.

Tør luft: 0 – 45 %

Ved komfortabel luftfugtighed vil døren stå helt åben, således at der er fri passage gennem døråbningen

Komfortabel: 45 – 65%

Ved fugtig luft åbnes døren helt op til væggen, men derved bliver døråbningen jo ikke større. Der kan ikke komme mere ind gennem døråbningen end ved komfortabel luftfugtighed.

Fugtig/våd: 65 – 100 %

Slimhinderne kan faktisk **blændes ved pludselig** regn. Fuldstændig som vi kan blive blændet, hvis en Mag-light pludselig blænder vores øjne.

Omstillingstiden er mellem 1 –2 min.

Hunden skal altså lige have fred og ro i et par minutter, så er den klar igen.

Der er faktisk en hundefører, der tabte det nordiske mesterskab på dette.

Han glemte lige denne blændingsfaktor, og hunden gik af sporet.

Lokaliseringsevne

Problemet med at en hund ikke kan finde et objekt, skyldes for det meste, at hunden ikke kan lokalisere objektet. Ikke som mange tror, at den ikke kan lugte objektet.

Hundens skal kunne gå mod en stigende koncentration af fært (lugten skal bliver stærkere og stærkere) Kan den ikke det, ja så kan den ikke finde objektet.

Mennesket har det på nøjagtig samme måde.

Asketeorien

Populært kaldes ovenstående Asketeorien:

Man tager en gammeldags kanon og fylder den med aske, hvorefter man skyder den af. Asken vil ligge tættere ved kanonen og jo længere man kommer væk fra kanonen, jo tyndere bliver askelaget. Der er altså en stigende eller en faldende koncentration af aske afhængigt af hvilken vej man går.

Således benytter hunden sin snude for at finde frem til ting – bare med færten. Derfor kan hunden godt komme til at gå den forkerte vej – fuldstændig ligesom mennesket drejer hovedet for at finde duftkilden. Vi prøver altid lige begge veje for at være sikker.

Tænk på at man sidder til en god middag. Man har en partner på hver sin side.

Pludselig kan man dufte en dejlig duft i næsen. Næsen arbejder og man drejer hovedet først den ene vej og så den anden vej. Aldrig kun den ene vej. Hovedet drejes herefter mod duftkilden

Beslutningsfasen

Ovenstående kaldes beslutningsfasen:

Mange hundeførere kan ikke acceptere, at hunden bruger tid til at beslutte sig – nogen gange kan hunden faktisk standse helt op.

Straks kommer der en kommando, men langt de fleste søgekommandoer er startsignal til byttedriftens jagtphase. Resultatet er at hunden forlader færten for at finde en ny.

” ”Farmand” har jo derved lige fortalt mig, at jeg bare skal søge videre – glem alt om den fært du er i gang med!!!!!!”

Lidt tålmodighed fra hundeførerens side sammen med en lille mundtlig delros og man forbedre hundens beslutningsfase.

Beslutningsfasen kan faktisk **vare op til ca. 10 sek.** Det er længe, når man bare står og venter.

Dette er **meget vigtigt**, at hunden får lov til at arbejde sig gennem beslutningsfasen, for at udvikle den til et selvstændigt individ.

Fært mængde – Lokaliseringsevnen

Når man træner en hund op til at finde ting og sager, skal hundens snude og hjerne have en vis mængde fært for at den reagerer. Hunden arbejder ikke med den store tankegang- groft sagt kan man vel sige, at den kun kan tænke på en ting af gangen.

Tænk bare på problemet med apportering. Først gang hunden kommer med apporten og man kommanderer På Plads eller Sit, ja straks smides apporten på jorden, hvorefter hunden går på plads eller sætter sig ned.

Det er endnu ikke blevet til en betinget refleks at holde apporten i munden. Stop træningsforløbet, for træningen går for hurtig.

Derfor indlærer man informationerne til hunde som betingede reflekser. En betinget refleks skal have et signal for at fungere.

Dette signal i form af en fært skal ”fortyndes”, således at hunden reagerer på mindre og mindre fært mængde.

I den daglige træning placerer man bare meget små genstande, som man ikke regner med at hunden kan finde. Hver gang hunden får fært informationen fra den lille genstand, så arbejder hjernen. En skønne dag er den lille fært information blevet ”fremkaldt” og virker som udløser til den betingede refleks.

Hunden finder og markerer den lille genstand.

Den dag har man det **meget rart** sammen med sin hund.

For meget fært

Kan der være for meget fært. Man må da sige, at jo mere fært, jo lettere, men her kommer asketeorien ind. Hvis der er for meget fært, således hunden ikke kan gå mod stigende koncentration, så har hunden svært ved at finde færtkilden.

Skal vi se på mennesket for bedre at forstå dette.

Man tager en røgbombe, der afgiver grøn røg. Denne tænder man og sætter i hjørnet i hal.

Testpersonen kommer ind og har ingen problem med at finde røgbomben. Så lader vi røgbomben afgive grøn røg, indtil hele rummet er fyldt.

Igen kommer testpersonen ind, men kan nu kun konstatere, at der er grøn røg i hele rummet, men kan ikke se/finde røgbomben. Der skal virkelig arbejdes længe og møjsommeligt for at finde den.

Tilsvarende er det for hunden

Færtændring

Fra Holland er der fremkommet en spændende teori, som ingen har kunne bevise sandheden af, men der er utroligt meget rigtigt i teorien. Fært er molekyler – og molekyler vandrer i alle retninger. Et færtmolekyle består ikke bare af en ting, men en sammensætning af flere faktorer.

Samtidig med at et objekt afgiver fært til sine omgivelser, så modtager objektet også fært fra omgivelserne.

Færtbilledet af objektet forandres med tiden af samme grund.

Lige nøjagtigt dette ”problem” gør, at man kan finde et objekt, der er lagt ud samme dag, men hunden kan ikke finde det efter 8 dages udlægning.

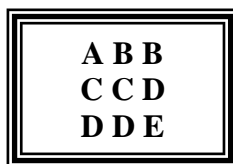
Teorien går ud på, at en frisk fært ser således ud:

Ingen af os ved, om det er A´erne, B´erne eller C´erne, som hunden reagerer på.

I den tænkte teori siger vi, at hunden reagerer på A´erne.

Så går der X-antal tid og færtbilledet af objektet forandrer sig:

Her er vel ingen i tvivl om, at mængden af A´erne er formindsket. Hunden vil altså have sværere ved beslutningsfasen og asketeorien.

Beslutningsfasen bliver længere, da der skal ”tænkes” i højere baner.

Bliver ”billedet” ikke fremkaldt i hundens hjerne/rygrad, så forlader hunden objektet.

Så går der igen X-antal tid og færtbilledet af objektet forandrer sig igen:

Hvis hunden kun har lært færtbilledet med A´erne, så vil hunden være helt lost med dette billede. Der vil ikke være nogen beslutningsfase og uden beslutningsfase heller ingen asketeori.

Man skal altså gradvist vænne hunden til at færtbilledet ændrer sig og således ”få sagt til hunden”, at den også skal reagere på andre færtbilledet end de helt friske.

Ovenstående gælder både for fært fra objekter, men så sandelig også med hensyn til alder på spor.

Slikken på objekt

Sansecellerne, slimhinderne, beslutningsfasen og færtgenkendelsen/ lokaliseringsen i forening kan faktisk lave et lille drillenummer for hundeføreren.

Ved fundet af objektet kan hunden blive i tvivl, hvorvidt det er noget, der hører med inden for hundens indlærte begrænsninger.

Pludselig slikker hunden på objektet – og man kender mange hundeførers reaktion på dette.

Det er populært sagt hundens snude nr. 2 – det Jacobsonske organ, der sidder i ganen på hunden, som hunden aktiverer.

Jo højere fugtighed, jo lettere har hunden ved genkendelse.

Men altså også brug at snude nr. 2. Hej det er altså ingen fejl, hvis hunden under fx sporsøg pludselig åbner munden.

Hundens øjne

Man kan sige, at en hund ser lige så godt som mennesket. Dog er cellerne i øjet opbygget på en lidt anden måde, hvilket gør, at hunden ser nærmest i pastelfarver.

Fordelingen af stav- og tapceller gør at hunden har svært ved at se noget, der står stille, hvis afstanden er over 50 meter.

Tænk lige lidt over det, når man kalder på hunden og afstanden er stor.

Bevæg kroppen og især armene og hunden vil opdage, hvor man er.

Man kan populært sige, at hunden bruger sine øjne som vi bruger vores næse. Der skal noget markant til, for at aktivere den.

Hundens hørelse

Se dette slås man stadig om.

Men en anslået formåen af hørelsen er, at hunden hører **op til**

ca. 16 gange bedre end mennesket.

Det er altså ikke nødvendigt at råbe til hunden – hvis hunden kun lystrer kommandoen råbende, ja så er det fordi man har lært hunden, at således lyder kommandoen.

Den betingede refleks udløses ved genkendt lyd/adfærd/fært.

Hunden kan høre meget højere toner end mennesket, men tænk over, at høje toner ikke når så langt ud i terræn, som mørke toner.

Det er derfor at sergenten råber med mørk stemme, således at ham der står sidst i geledet også kan høre kommandoen.

Her kommer man jo så til at tænke lidt over den berømte hundefløjte????

Eller hvis hører hunden så godt – hvorfor råber vi så??? – **Afmagt!!!**

Hundens bevægelse

En god brugshund har en tophastighed på ca. 45 km/t.

Selvfølgelig er det forskelligt fra individ til individ og fra race til race.

Tophastighed kan nås på ca. 3 skridt.

Spring og lignede er teknikker, som en hund skal lære at mestre, men det er da ikke ukendt, at en schæfer let springer over 2 meter.

LÆRINGSPRINCIPPER

Groft tre former for indlæring

I hundeverdenen bruges generelt tre hovedformer for læring.

Modelindlæring, Klassisk betinget og Operand indlæring

Der findes flere andre former, så som Instrumentel betinget – Forstærkningsprincipper - Approksimationsprincippet, men efter bedste evne forsøgt at komme så tæt på det aktuelle som muligt, uden at man ”dør” i unødvendige begreber.

Modelindlæring

Kaldes også for observationsindlæring. Man lærer ved at se og efterabe andre.

Ved indlæring af standøvelser skal hundeføreren/figurant også gå i stand. Vi vil måske gerne have, at hunden udfører en standøvelse i byttedriftens faser. Hvis hundeføreren/figuranten går i stand, så sendes signal til hunden, at vi er ved at arbejde med standsøvelse. Derved skabes modelindlæring. Alle standøvelser – tænk på slip.

Mest benyttede former

De to mest benyttede former for indlæring i forbindelse med hundedressur.

Disse former blev specificeret af Ivan Petrovitj Pavlov, der levede fra 1849 til 1936.

I 1890 påviste han betingede reflekser, hvilket han fik Nobelprisen for.

Burrhus Frederic Skinner, amerikansk psykolog arbejdede videre på Pavlovs forskning og opfandt ”Skinner – boksen” hvori man satte dyr (oftest rotter, duer og mus), som ved påvirkning af en pedal eller knap kunne udløse foder som belønning.

”Skinner – boksen” er det mest benyttede instrument til udforskning af indlæringsfunktioner.

Ud fra disse koncepter, har man inden for hundeverdenen opsat disse to former for indlæring.

Klassisk betinget indlæring

Således tænker de fleste:

Indeholder: Positiv forstærkning *Ros*

Negativ forstærkning *Straf*

Positiv straf *Irettesættelse*

Rigtigt – ja og dog.

De to sidstnævnte skaber meget let mistillid mellem individerne.

Positiv forstærkning
Ros

Denne form for læring er ofte baseret på, at individet får ros eller skænd, alt efter udført handling.

Men hele konceptet er bygget på, hvad mennesket opfatter som ros eller ris. Hunden lærer at gøre ting via refleks, men tænker ikke over det.

Den klassiske læring kræver bare en passiv hund, der lærer at forbinde to hændelser.

Ovenstående er gjort ud fra erfaringer med en positiv eller negativ reaktion fra hunden. Tidligere var man helt sikker på, at det var den mest effektive indlæringsform, når man beskæftigede sig med hunde.

Eller lærte hundene bare at holde sig ude af problemer.

Negativ forstærkning

Positiv forstærkning bygger på venlig tale eller klap / kæl. – men husk at ordet ”ros” ikke kan stå alene.

Rosen er meget orienteret om, hvad mennesket opfatter som ros – hvad mennesket skønner som behageligt.

Positiv forstærkning er godt og øger sandsynligheden for gentagelse.

Positiv betyder, at vi tilføjer et eller andet rart.

Irettesættelsen medfører ubehag og desværre ofte forbundet med smertepåvirkning.

Også i dette tilfælde er reaktionen menneskelig orienteret.

Menneskets spontane reaktion i forbindelse med en forseelse/fejl er at skælde ud og hive i linen.

Individet bliver måske klar over, at opførelsen er upassende, men samtidig afsættes der meget hurtigt et hjernespor i negativ retning, hvorved der skabes mistillid mellem individerne .

Positiv straf

Mange vil tro, at positiv straf er OK på grund af ordet positiv.

Dette er helt forkert.

Positiv straf kan lettest forklares med, at hunden ikke adlyder en kendt kommando, hvorefter den irettesættes med fx ryk i linen.

Igen ordet positiv betyder, at vi tilføjer noget – her er det fysisk straf.

**Hjernespor/
krybdyrshjerne.**

Det første man har indlært er det man husker bedst (krybdyrshjernen).

Hjernespor går direkte til det mest/stærkest indlærte, når man skal reagere spontant eller situationen er anderledes end til hverdag..

Tænk især her på, at det er de **negative oplevelser**, man bedst husker.

Tænk over den bedste oplevelse I har haft de sidste 3 år. Straks kommer hjernen med flere alternativer. Der var bedstemors 70 år fødselsdag, der var barnedåben og så videre.

Tænk så over den mest negative oplevelse I har haft de sidste 3 år.

PLING – straks kommer der kun én information fra hjernen.

Er det godt, at man i læringen benytter smerte for at understrege en fejl - begået af et umælende individ, - der endnu ikke har lært, hvad det er man forventer ???

God eller dårlig læring? – du kender selv svaret!

Straffer vi vores børn for læring?? ØH.....

Operand indlæring

Indeholder: Positiv forstærkning

Negativ straf

Der begge skaber tillid mellem individerne

Positiv forstærkning

Operand indlæring bygger på, at man belønner individet (generelt med noget spiseligt) hver gang det gør noget rigtigt – dette kan man forstærke med bl.a. verbal ros.

Operand indlæring kræver, at man har en aktiv hund, der derved lærer konsekvensen af dens handlinger.

Negativ straf

Den negative straf er generelt, at individet ikke opnår det spiselige - rosen, når det laver fejl.

Negativ betyder altså, at hunden ikke opnår, det den gerne vil.

Det er her ordet straf kommer ind i operand indlæring.

I hundeverdenen har det længe være en "tro", at der ikke var straf i operand indlæring.

♦ Den god beskrivelse af straf i operand indlæring er:

Børnene spiller fodbold, men flere gange rammer bolden faderens bil. Han har flere gange sagt til, men børnene fortsætter.

Nu fratager faderen dem bolden.

De kan ikke spille fodbold mere.

Se - det i sig selv er en straf.

Hvordan får vi bolden tilbage?

Individerne arbejder og lærer uden at vi gør noget!

Straf / operand indlæring

Tidligere vidste man ikke så meget om hunde, som man gør i dag.

Man var meget centreret om direkte straf.

Menneskets viden om hunden som individ gjorde, at man var sikker på, at disse to indlæringsformer, var de eneste muligheder for at give hunden en indlæring.

Og i begge indlæringsformer, var straffen en del af konceptet.

Menneskelige egenskaber

Mange af indlæringsfejlene skyldes formentlig, at man trods alt tillagde hunden for mange menneskelige egenskaber.

Selv om man i forbindelse med klassisk betinget indlæring, hvor mennesket generelt bruger meget straf, var meget orienteret om, at hunden var en hund, så tillagde man dem nok alligevel for mange menneskelige egenskaber.

Derfor skønnede man, at hunden helt forstod den menneskelige adfærd, hvilket jo desværre har vist sig, at være helt aldeles forkert.

Kultur opbygget på straf

Samtidig var / er hele den aktuelle menneskelige kultur bygget på straf.

Vi må respektere, at de mennesker, der har været grundlæggere for arbejdet med at indlære hunde, har været påvirket/låst af vores kultur.

Den menneskelige kultur, hvor straf er en meget stor faktor.

Lad os tilgive dem.

Ikke så underligt

Derfor var det ikke underligt, at man var meget centreret om straf i al omgang med andre arter, heste / hunde / elefanter / løver / o.s.v.

Set fra et menneskeligt synspunkt, så er måden man opdragede / trænede individer af anden art ikke umenneskelig eller forkert – vi vidste ikke bedre, og dybt inde i os ligger det naturligt at straffe ved at skælde ud, smerte eller anden form for ubehag.

Det er strafbart at lave fejl – man kan så sige, at straffen kan være vældig udspekuleret ind i mellem – menneskets opfindsomhed kan man ”næsten kun” have respekt for.

Oprand indlæring optimalt

Hvis man vil undlade fysisk straf, så er operand indlæring optimal. Efter vores mening, så må det være målet at undgå straf i indlæring og have hyggeligt samvær med såkaldt laverestående væsener. Vi burde være dem, der ved bedst.

Stor viden

I dag har man meget stor viden om hundens drifter og instinkter, så man bør tilrettelægge indlæringen efter meget simple principper, hvor man helt kan undgå straf.

Straf bliver ofte sat ind, når man føler sig magtesløs.

Magtesløs er man, når man ikke tænker over en evt. træningssekvens.

”Jeg gør det bare, men jeg har ikke tænkt over, hvorfor jeg gør det!”

Benyt positiv forstærkning / negativ straf

Hund belønnes (positiv forstærkning) i driften.

Hund hindres (negativ straf) i at få opfyldt sit driftsmål.

Hunden kan belønnes positivt i sin drift, ved at opnå *driftsmålet*, når den har udført en korrekt handling.

Samtidig kan man forstærke negativt ved at hindre hunden i at opnå sit driftsmål, når den ikke udfører det, vi vil have på den korrekte måde. Hunden negligeres bare og man begynder forfra!

Eksempel på klassisk betinget indlæring

Man lægger 10 forskellige blyanter op foran en person og beder ham om at tage den rigtige.

Personen vil tage en blyant, men hvor stor er chancen for, at det er den rigtige blyant?

Når personen tager den forkerte blyant straffer vi personen med smerte.

Igen beder vi personen om at tage den rigtige blyant.

Forkert – straf – og så videre.

Efter ganske få gange begynder personen at blive handlingslammet, for nu ved personen, hvad der venter ham, hvis resultatet er forkert.

Er dette en god indlæringsform?????????

Eksempel på operand indlæring

Den rigtige blyant skal findes blandt de 10 forskellige.

Man lægger kun den rigtige blyant på bordet og beder personen om at tage den rigtige blyant.

**Skema over
indlæringsprincipperne**

Der er jo kun en – og når den bliver taget, ja så roses personen.
Nu lægger man den rigtige og en forkert blyant.
Beder personen om at tage den rigtige blyant.

Ja, hvilken blyant tror I at personen tager – Ja den rigtige.
Man har altså omgående fortalt personen, hvad der er rigtigt.

Det første hjernespor er altså positivt.
Der er således ingen negative erfaringer, der først skal ryddes af vejen.
Individet bliver ikke handlingslammet, men tør glad og frejdig prøve noget nyt.
Det er jo mange øvelser, der skal indlæres.

TÆNK OG TRÆN

Både i klassisk og operand indlæring findes **4 muligheder** for indlæringsformer.

To der øger sandsynligheden for at adfærden gentages, da der skabes tillid.

To der mindsker sandsynligheden for at adfærden gentages, da der skabes mistillid.

For forståelsen af skemaerne skal man tage højde for:

Ordet **Positiv** = at tilføje noget

Ordet **Negativ** = at fjerne noget.

Skaber tillid:

Skaber mistillid:

Positiv forstærkning Tilføje – ex. gir´ godbid Positiv forstærkning øger sandsynligheden for gentagelse	Negativ straf Gøre ingenting og 5+ Strafformen giver tankevirkosomhed
Negativ forstærkning Fjerner først påført ubehag, når hunden udfører den ønskede handling. Mindsker sandsynligheden for lysten til gentagelse	Positiv straf Tilføje ”energi”, når hunden ikke adlyder kendt kommando. Straffen alene giver ringe, ja faktisk ingen indlæringsgrad

Eksempel med en simpel PÅ PLADS Kommando

<p><i>Positiv forstærkning</i></p> <p>Kommando: Plads Adfærd: Hunden går på plads Belønning: Godbid</p>	<p><i>Negativ straf</i></p> <p>Kommando: Plads Adfærd: Hunden lægger sig ned Belønning: Ingenting - afvent.</p>
<p><i>Negativ forstærkning</i></p> <p>Kommando: Ingen – træk i linen Adfærd: Hunden trækkes plads Belønning: Rykket ophører</p>	<p><i>Positiv straf</i></p> <p>Kommando: Plads Adfærd: Hunden trækkes plads Belønning: Rykket ophører</p>

Adfærden

Indeholder svære fremmedord, men her kommer de.

Sensitivering: forstærkning af en adfærd.

Habituering: slukning af adfærd.

Hvad betyder så disse ord og i hvilket sammenhæng.

Se på skudræthed eller glatte gulve problematikken.

Her vil vi gerne se, at hunde habituerer sin adfærd. Altså holder op med at være bange. – Stimulien virker ikke mere/holder op med at virke.

Omvendt hvis man ser på **flokforholdet**.

Her skal man meget nødtigt begynde en habituering, for så ødelægges forholdet mellem hund og fører.

Her skal man sensitivere – altså forstærke forholdet mellem hunden og hundeføreren.

Groft sagt kan man sige i flokforholdet, at hvis man ikke sensitivere, ja så habituerer man pr. automatik.

På dansk, hvis du glemmer at rose og være flink mod din hund, så vælger hunde dig fra.

Tænk på flokforholdet i et ægteskab. Glemmer man at sensitivere, så ender det med en skilsmisse.

Kan hunden vælge at blive skilt fra sin hundefører!

Hvad er forskellen på habituering og ekstinktion.

- **Habituering er slukning af stimuli til adfærden**
- **Ekstinktion er slukning af hele adfærden.**

Man kan tænke således:

Dørklokken ringer – man laver habituering over lyden/dørklokken og hunden holder op med at gø af dørklokken.

Dørklokken ringen – man laver ekstinktion af halsgivningen – hunde holder totalt op med at gø.

Forstærkere

Hunden springer op ad en x-person, der giver den et knæ – habituering af stimulien fra x- person. Hunden lærer ikke at springe op ad X- personen.

Hunden springe op ad personer – hf. lærer hunden ikke at springe op ad personer – ekstinktion – springer ikke op af nogen som helst.

Forstærkere – hvad er det?

Ting man benytter sig af for at forstærke indlæringen/forholdet.

Har man blomster med hjem en gang imellem – se det er en forstærker.

Vi benytter os af tre former for forstærkere.

”Ubetiget forstærkere”

Primær forstærker:

Det er noget, der er helt naturligt – noget man bare kan lide uden tillæring. For hunden er det umiddelbart en godbid.

Hvis man vil bruge den primære forstærker alene, så skal den serveres for hunden inden 0,84 sek. – ellers har den ikke den optimale virkning.

Variabel forstærker:

Dette er lige så godt, men det skal tillæres først.

For en hund er det bold, bideskind, bidepølse m.v.

Benyttelse af den variable forstærker alene er også problematisk, idet også denne skal serveres inden **0,84 sek.**

Tænk især her på figurantens adfærd. Figuranten skal belønne straks hunden udfører det planlagte delmål.

Ikke noget med at hunden lige skal også.....

0.84 sek.

”betinget forstærker”

Sekundær forstærker:

En udløser – aftrækker til enten den primære eller den variable forstærker. Klik – roseord – gøre og laden, der fortæller hunden, at lige om lidt kommer godbiden eller bidepølsen.

Den sekundære forstærker kan aldrig stå alene, idet man derved habituerer forholdet.

Vi bliver også trætte af, at chefen bare siger, at man er dygtig – der kan komme noget – lønforhøjelse eller lignende – ellers tror man bare ikke på rosen.

For at gøre forvirringen endnu større, så benyttes også andre udtryk:

Primær forstærker hedder også ubetinget forstærker

og

Sekundær forstærker hedder også betinget forstærker,

men det er det samme.

Op til 7 sekunder

Grundtræning i klikker giver det rette forhold mellem hund og fører. Der skelnes ikke mellem de forskellige træningsmetoder, men udelukkende over principperne i dette skrevne materiale.

Ved ganske almindelig træning og håndtering af en hund vil man pr. automatik kunne vente med komme med belønningen efter rosen. (tidsforløbet fra den sekundære forstærker til den primære eller variable forstærker).

Spænding: at hunden holder øjenkontakt til føreren uden at se væk.

Hippocampus

”Indlæringshastighed”

Hvornår opfatter hunden omgivelserne som vi gør

Normalt vil dette tidsrum være 2 til max 3 sekunder.

Ved at være bevidst om, hvordan man giver en godbid, så kan man med lethed indlære dette tidsforløb til 7 sekunder.

Du vil derved få meget svært ved at komme for sent – bare fordi du ikke lige kan finde godbiddet eller bolden hænger fast i lommen.

De fleste smider bare godbiddet til hunden, men ved at gemme den i hånden – og lade hunden lugte til godbiddet – og holde hunden i ”spænding” med roseord – kan tiden til man giver godbiddet hæves op til 7 sek.

Man kan faktisk teste dette:

Ros hunden – når hunden ser på dig, så gør du ingenting. Tidsforløbet til hunden ser væk, er det tidsrum **du** har til at give belønningen. (den primære eller den variable forstærker)

Hvad er Hippocampus?

Hippocampus kan vel nærmest forklares som et filter i hjernen. Dette filter tillader adgangsforholdene til erindringen.

Tænk på, hvor mange fester I har været til. De fleste kan man slet ikke huske, mens der er nogle fester, der står klart og tydeligt.

Ja - man kan faktisk huske helt ned i smådetaljer.

Hvorfor er der denne forskel i vores erindring: Hippocampus.

Hvis alt er hverdagslig og ensformig, så åbner Hippocampus kun ca. 1 % op. Der kommer altså ikke ret megen indlæring ind til erindringen.

Men hvis det er **spændende eller en pludselig oplevelse** – ja så åbner Hippocampus vildt op.

Der bliver hul igennem til erindringen og pludselig kan man huske.....alt.

Således er det også med indlæringen hos hunde.

Det gamle ord, at hvis man ikke har lyst og energi til træning, så lad være – for Hippocampus åbner kun lidt op, når alt bare bliver: **Nåh!**

Selv om man overholder enhver grundregel og har lavet et godt fundament til belønning er det dog ikke sikkert, at tingene spiller alligevel.

I forbindelse med forskningen om forståelse for begrebet selvkontrol (stress side 74) er der dukket flere sidegevinster op.

Disse sidegevinster kan beskrives som:

Forstå, hvornår din hund er klar til læring.

Essensen er meget enkel:

Hvis hundens hoved bevæger sig fra side til side, skal man ikke starte på en øvelse og ligeledes heller ikke rose hunden, før hovedet er i stå.

Aflæsning af hunden inden øvelsens start.

Der er stor forskel på de enkelte individer, hvor nogen lærer hurtigere end andre, mens det i andre situationer er fuldstændig omvendt.

Man kan altså via hundens signalgivning med hovedet se på hunden, hvorvidt den vil få en høj indlæringsgrad eller en lavere indlæringsgrad af den aktuelle øvelse.

Man kan metaforisk sige, at hundens hjerne kører i en konstant tempo, der svarer til lavt driftleje.

Når driftlejet hæves eller stressen indtræder går alting hurtigere, men hundens hjerne kører stadig i det konstante tempo og er derved bagud i opfattelse.

Eksempel:

- Figuranten løber ud og står stille.
- Hundens hoved bevæger sig frem og tilbage (manglende selvkontrol/hjernekontrol).
- I hunden verden løber figuranten stadig.
- Hunden slippes - løber ud og bider figuranten, som indlært når figuranten bevæger sig.
- Der skældes og smældes – er der noget at sige til at hunden er forvirret.

Korrekt udførelse:

- Figuranten løber ud og står stille.
- Hundeføreren venter til hovedet er i stå (har fået selvkontrol/hjernekontrol)
- I hunden verden står figuranten nu stille.
- Hunden slippes - løber ud og laver en perfekt standhals.
- Der roses og der læres.

Optimering af hundens hjernehastighed.

Hvis en hund via sin optræning stille og roligt har fået optimeret hjernens hastighed, så er der ingen problemer, idet hunden derved får fuld forståelse for selvkontrol og derved udebliver stressen.

”Hovedbevægelserne”/stressen kan indtræde, blot man løber for hurtigt ad indlæringstrappen.

En analog ligger ind over fx driftsarbejde - standøvelser.

I starten er hunden længe om at finde sin stand, men med træning bliver hunden hurtigere og hurtigere til at finde sin stand.

Er hunden klar til at blive belønnet – Ros?

Grundprincippet i belønning til en hund er, at belønningen skal starte højst 0,84 sekunder efter hunden har udført det fastsatte mål i træningen.

Ja – dette er helt korrekt, men der mangler måske lige en ting.

Kan hunden i det hele taget forstå, hvad den bliver belønnet for?

Det kan den sagtens, når den er i lavt driftleje eller totalt ude af stress, men mange af de praktiske øvelser laves under forhøjet driftleje, der også øger sandsynligheden for indtrædelse af stress.

En simpel øvelse som på plads kan tage lang tid at indlære, hvis hundens hoved ikke er i ro, når der belønnes.

Når hunden sætter sig, så afvent til hovedet er i ro, hvorefter der belønnes. Hundens hjerne befinder sig nu i nuet – altså sidder ned. Så længe hovedet kører frem og tilbage, så er hunden i en tidligere fase, fx står op. Belønnes der for dette, så lærer hunden at stå op.

Fjernelse af uønsket adfærd eller fejl i øvelserne.

Vi mennesker opfatter meget hurtigere end hunden – når vi har sagt Nej/Føj, ja så må hunden da kunne forstå det, men det er ikke altid tilfældet.

Tilsvarende her skal hunden befinde sig i samme ”tidsperiode” som os mennesker – ellers kan den uønskede adfærd ikke ændres.

Såfremt hundeføreren føler, at det er nødvendigt med kommandoen Nej/Føj, så er denne adfærd lig med positiv straf. Positiv straf vil næsten altid afstedkomme indtrædelse af stress.

Hunden får en adrenalinudskillelse og serotoninerne i nervebanerne går i stå. Indlæringen bliver uhåndterlig.

Kommandoen Nej/Føj skal derfor altid efterfølges af en negativ straf (5+).

Altså gøre ingenting – og her menes det bogstaveligt: **gøre absolut ingenting – stå fuldstændig 100% stille uden en eneste bevægelse.**

Dette er nok den sværeste øvelse at indlære i en hundefører.

Hændernes totale ro er den vigtigste del – og samtidigt er det lige hænderne, der hver gang lige skal et eller andet!

Få hunden i nuet.

Hvis man vil fjerne hundens hovedbevægelser – altså få hunden i samme tidsperiode, så skal man udelukkende benytte sig af negativ straf.

Stå stille og gør absolut ingenting, indtil hundens hoved er i ro.

Hunden er nu i nuet - i overensstemmelse med vores opfattelse !

Nu forstår hunden, hvad vi ønsker!

eller rygmarvstænkning som man siger, men helt korrekt lægges det i den del af hjerne, der hedder Motocortex.

Afsnittet er skrevet af Morten Egtved.

FLYDENDE ADFÆRD

Tænk på den adfærd (øvelse) som hunden kan bedst.

Tænk derefter på en adfærd som man netop er begyndt på at træne eller en anden adfærd som hunden kun kan sådan nogenlunde.

Der er ganske stor forskel på disse to former for adfærd, ik?

Når man beder hunden om at udføre sin favoritadfærd, reagerer den lynhurtigt.

Allerede idet man begynder at sige kommandoen eller signalgivningen kommer fra kropssproget, er man aldrig i tvivl om, at hunden kommer til at klare det perfekt.

Det gør ingenting, at man træner på et nyt sted – man kan mærke at hunden kan denne adfærd så godt, at den vil gøre det uden tøven. Det gør heller ingenting, at det måske er over en måned siden, man sidst trænede på denne adfærd (læs øvelse).

Man er sikker på, at hunden husker adfærden godt. Man behøver heller ikke at belønne adfærden hver gang. Faktisk kan hunden godt udføre adfærden flere gange uden belønning - uden at dette ser ud til at påvirke adfærden i større omfang.

Når man beder hunden udføre en adfærd, som den ikke kan særlig godt endnu, er det en helt anden sag. Nogle gange går det godt, andre gange ikke. Hvis man ændre lidt ved situationen eller hvis der er den mindste forstyrrelse i nærheden, bliver det som regel til fejl.

Hvis det endda er længe siden man trænede på denne adfærd, husker hunden ikke noget helst og man må som regel begynde forfra igen ("no recall").

Hvis man af en eller anden grund skulle finde på ikke at belønne adfærden, når hunden gør det rigtigt, bliver næste repetition ofte dårlig igen.

Hvad er forskellen på disse to adfærd?

Den første adfærd er flydende - den anden er ikke.

Hvad er flydende adfærd?

Hvad menes der egentlig med at en adfærd er "flydende"? En enkel og klar forklaring er, at adfærden er flydende, når man kan udføre den uden at tænke over det.

Adfærd som vi gør "automatisk" uden at tænke over det, er som regel meget stabile. Ofte udføres sådanne adfærd meget bedre, når man gør dem "af sig selv" end hvis man "koncentrerer sig" om at gøre dem.

De der spiller klaver ved hvad der menes. Hvis man kan et musikstykke vældig godt, kan man bare lade fingrene gå af sig selv, mens tankerne er helt andre steder.

Adfærden er "automatiseret". **Adfærden er flydende.**

En mere præcis definition hvad flydende adfærd betyder, er denne: "As currently defined, fluency is the fluid combination of accuracy plus speed that characterizes competent performance." (Binder, 1996)

Kort sagt – adfærden er flydende hvis den altid **udføres med fart og præcision.**

Hastighed er vigtigt

Fart er et vigtigt mål for kompetence

Hvornår ved man egentlig, at hunden ”kan det”?

Hvornår kan man sige at adfærden er ”flydende” eller ”automatiseret”?

Tilhængere af træningsmetoder, der har flydende adfærd som målsætning, argumenterer for at præcision ikke er nok – **adfærden skal også kunne udføres med fart / lav latenstid**. Først da anser man individet for at være virkelig ”kompetent” – eller at adfærden er flydende.

Hvis man f.eks. træner ”på Plads”, vil man have præcision. Man vil have, at hunden skal sætte sig på plads i helt korrekt position ved sin venstre fod hver gang.

Men adfærden er ikke flydende.

Man må ikke være tilfreds **før hunden kan tilbyde f.eks. 6-8 korrekte ”på Plads på 30 sekunder**. Så snart hunden har ”sunket godbitten” – fået Fri, skal den umiddelbart efter tilbyde en ny korrekt grundstilling uden at vende sig mod andre ting mellem repetitionerne.

NU er adfærden flydende!

At hunden kan klare at udføre et vist antal repetitioner af samme adfærd på 30-60 sekunder, er et godt mål for om adfærden er flydende.

Hvad med fx afdækningsøvelsen – halsgivningsøvelsen - m.v.

Egenskaber ved flydende adfærd

Hvorfor er det så vigtigt at adfærden er flydende?

Det er dokumenteret at flydende adfærd har flere fordelagtige egenskaber:

1. Adfærden generaliseres lettere til nye situationer
2. Adfærden huskes bedre, selv efter lang tid uden træning
3. Adfærden kræver mindre energi at udføre, både fysisk og mentalt
4. Adfærden er lettere at kombinere med andre adfærd
5. Adfærden er mere modstandsdygtig over for ekstinktion (fravær af forstærkning)

De 5 forklaringer

ad 1. Adfærden generaliseres lettere til nye situationer

Hvis hunden kan lægge sig lynhurtigt 10 gange på 30 sekunder hjemme i haven, er det ganske sandsynligt, at den også vil lægge sig hurtigt på træningspladsen eller andre nye steder, selv om man ikke har trænet netop der så meget før. For at sige det på en anden måde: En hund som kan lægge sig 10 gange på 30 sekunder, vil i hvert fald have meget lettere ved at lægge sig i et nyt miljø, end en hund som kun kan lægge sig 2 gange på 30 sekunder.

Hvilken af de to hunde laver en selvstændig markering?

Man kan faktisk spare sig for meget ”unødvendig” generaliseringstræning ved i stedet at fokusere på at få adfærden flydende. En hypotese er, at det kan betale sig at træne adfærd til det niveau, hvor de er flydende i et miljø uden forstyrrelser, før man begynder at generalisere adfærden til nye situationer. Da vil man få meget gratis og mange penge giver store renter!

ad 2. Adfærden huskes bedre, selv efter lang tid uden træning

At flydende adfærd huskes bedre, selv efter lang tid uden træning, er noget mange klikkertrænere længe har vist. Hvis man fx har klikkertrænet hunden til at berøre en targetstick (og adfærden er flydende), kan man teoretisk set lægge targetsticken væk i lang tid.

Hunden kan garanteret huske adfærden/øvelsen, når man tager den frem igen et par år senere. Adfærd som indlæres så godt, vil man jo selvfølgelig ikke lægge væk, men pointen er, at når hunden først har lært en adfærd flydende, skal der vældig meget til at hunden "glemmer" adfærden. Hvorfor træner hundeføreren helst de øvelser hunden kan?

ad 3. Adfærden kræver mindre energi, både fysisk og mentalt

Når en adfærd er flydende bruger hunden meget mindre energi - både fysisk og mentalt - på at udføre adfærden. Man har sikkert lagt mærke til, at når man træner på nye færdigheder som hunden endnu ikke kan så godt, er dette meget anstrengende for hunden.

Hunden bruger meget energi på at fundere over, hvad den skal gøre. Ofte kan man næsten se, at hunden tænker så det knager.

Flydende adfærd kræver sandsynligvis ikke så meget tankevirksomhed fra hunden.

Adfærden sidder så godt "på rygmarven" at de sker "automatisk".

Man ser også at hunden ofte kan træne i meget længere tid, uden at blive træt.

ad 4. Adfærden er lettere at kombinere med andre adfærd

Dette hænger sammen med det forrige punkt. Når man efterfølgende skal sætte to adfærd sammen til en kæde eller kombinere dem på andre måder, er det som regel dømt til at mislykkes hvis begge deladfærd kun er sådan nogenlunde indlært.

Tænk over apporтерingsøvelsen!

Forestil at man skal træne på at komme ind på plads med apporten.

Man kombinerer her adfærdene "at holde fast" og "at sætte sig i på Plads/her".

Den almindeligste fejl er at hunden spytter apporten ud, når den skal til at sætte sig. Når hunden skal udføre to adfærd samtidig, som kun er sådan nogenlunde indlært, bliver det slet og ret for krævende for den.

Det er vigtigt, er at "på Plads" er flydende FØR man begynder at træne ankomsten med apporten. Når "på Plads" er flydende, kan hunden udføre adfærden "i blinde" uden at bruge meget koncentration på dette.

Det bliver da meget lettere at komme på plads med apporten (selv om "hold fast" måske ikke er helt flydende endnu). Når "på Plads" er automatiseret, kan hunden bruge hele sin opmærksomhed på at holde fast på apporten.

Hvis begge adfærd er flydende, bliver det selvfølgelig endnu mere pålidelig.

Når man skal sætte flere adfærd sammen, bør man derfor have trænet begge to til et niveau hvor de er flydende hver for sig først. **Eller i hvert fald mindst en af dem...**

ad 5. Adfærden er mere modstandsdygtig over for ekstinktion

Det har længe været oplæst og vedtaget, at hvis hunden skal kunne udføre en adfærd flere gange eller over længere tid uden forstærkning/belønning må man bruge intermitterende forstærkning (altså belønne af og til og gradvist sjældnere).

Adfærd som er trænet frem til et niveau, hvor adfærden er flydende, er modstandsdygtig over for ekstinktion, selv når man kun har kørt kontinuerlig forstærkning (belønnet hver eneste repetition).

For adfærd som ikke er særlig langvarige, er det dermed et godt alternativ at belønne kontinuerligt, og samtidig lægge vægt på ,at få adfærden flydende/automatiseret.

Dette vil sikre at adfærden kan udføres ganske mange gange, selv om man pludselig ikke belønner for den længere.

På adfærd som kræver, at hunden skal kunne arbejde længe uden forstærkning (f.eks. rundering, fri ved fod og andre langvarige øvelser), må man nødvendigvis også bruge intermitterende forstærkning. Men det er i hvert fald vigtigt at adfærden er flydende FØR man begynder at trappe belønningsfrekvensen ned. Dette reducerer risikoen for at adfærden bliver ødelagt, når man begynder at køre gradvis flere repetitioner uden belønning.

Hvordan gør vi en adfærd flydende?

Det er nu slået fast, at der er mange fordele ved at have flydende adfærd hos hunden. Men det vigtigste spørgsmål står tilbage. Hvordan får vi egentlig adfærd til at blive ”flydende”?

Stikordet er repetitioner. **MANGE repetitioner (adfærd + forstærkning) på kort tid.**

Og når alle andre siger, at adfærden er perfekt, stopper man ikke, men kører på med endnu flere repetitioner (overtræning)! Det er med andre ord afgørende, at man træner en adfærd af gangen så man får så mange repetitioner - som kræves - for at få gjort adfærden flydende.

For at kunne gentage samme adfærd mange gange på kort tid, kræver det at man deler den færdige adfærd op i mindre deladfærd, som trænes en af gangen. Hunden får da chancen for at repetere den samme adfærd mange gange efter hinanden indtil bevægelsen **”sidder på rygmarven”**.

Gode klikkertrænere som læser dette vil sikkert tænke:” Jamen, det er jo sådan vi altid har klikkertrænet!” Og ja, det har man helt ret i.

Klikkertræning er en såkaldt ”automatik”- baseret træningsmetode.

Flydende adfærd er imidlertid ikke forbeholdt klikkertrænere. Næsten

Kom nu i gang!

uanset hvilken metode man bruger, vil man have fordel af at fokusere på **en** adfærd af gangen og repetere denne mange gange. Helt indtil hunden kan udføre den med fart og præcision (= flydende).

Hunde som yder godt i brug – eller konkurrencer vil som regel have rigtig mange flydende adfærd.

Opsummering

En adfærd er flydende, når den udføres med både **præcision og fart**.

For at få adfærden flydende kræves der mange repetitioner af samme adfærd.

Dette kræver at man deler den færdige adfærd op i mindre deladfærd og træner disse separat.

Det er dokumenteret at så snart en adfærd kan udføres med en vis fart/frekvens (=flydende), får den flere gunstige egenskaber.

Adfærden bliver lettere at generalisere, den huskes bedre, er mere modstandsdygtig overfor ekstinktion og er lettere at kombinere med andre adfærd.

Hvorfor kommer hunden ikke, når man kalder: Adfærden er ikke flydende.
Hvorfor slås hunden: Det at være sammen med andre hunde er ikke flydende.

Hvorfor er hunden lang til om at afdække: Adfærden er ikke flydende.

Hvorfor vil en hund ikke slippe et ærme: Adfærden er ikke flydende.

Hvorfor.....: Adfærden er ikke flydende!

Uønsket adfærd.

Ved indlæring må man ikke afstraffe sin hund. Dette gælder alle simple indlæringsprincipper/konsekvenser.

Men må man så straffe sin hund ved uønsket adfærd. Umiddelbart vil mange hundeførere sige ja.

Andre forsøger sig med at afhjælpe uønsket adfærd ved at lave en indlæring, men ingen af delene lykkes rigtigt – tingene tager så lang tid, at mange opgiver.

Men hvorfor lykkes det ikke.

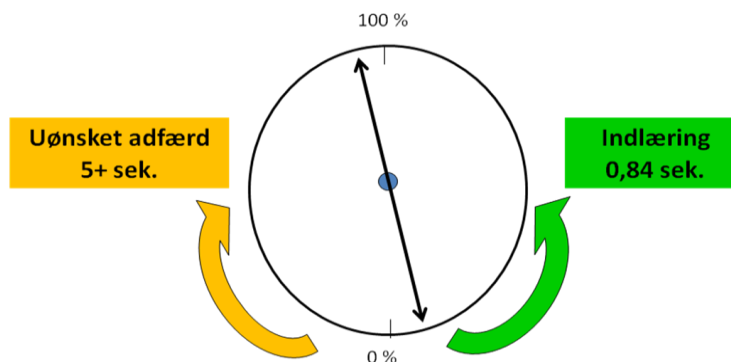
”Husk stadig ordene på side 20 – 21, hvornår hunden opfatter omgivelserne som vi gør”.

Se nedenstående tegning:

Selvkontrol

5+ sek.

Hvad er rigtigt og hvad er forkert.
Hvad er selvkontrol og hvad er indlæring

Den højre grønne side er indlæring.
Den venstre gule side er uønsket adfærd.
Hvis der ikke er nogen uønsket adfærd og ingen indlæring, så er viseren knækket og begge hænger ned på 0%. (*hunden sover!*)

Indlæring

Ved indlæringen benytter man sig af de 0,84 sek. til belønningstidspunkt og indlæringen stiger dejligt hurtigt fra 1% op mod de 100%. Ingen problem.

Uønsket adfærd

Ved uønsket adfærd starter viseren højt i procentsatsen – måske 90. Man skal altså slukke for adfærd i stedet for at hæve den. Hver gang hunden går i uønsket adfærd, og hundeføreren starter ”ændringen” under en eller anden form, så opstår der problemer så som hævet driftleje – stress – adrenalin eller cortisol udladning – og så videre.....

Man kan sige, at indlæringspilen stadig hænger på 0 % og derfor ingen indlæring.

Fællers for al uønsket adfærd er, at man vil have hunden til at blive passiv i den givne situation. Ikke underdanig eller trykket, hvilket sagtens kan lade sig gøre.

Man skal altså bringe hunden over i passivitet og efter passiviteten er indtrådt skal man vente i 5+ sekunder (*over 5 sek. og helst med halen helt i helt ro*).

Nogle eksempler:

Derved er hunden blevet sig ”selv” og indlæringspilen stiger dejligt hurtigt.

Hunden, der trækker sin fører under luftturen. Man standser op indtil hunden ikke trækker mere – og går så videre, men umiddelbart efter trækker hunden igen. ”Aflæringen” af den uønskede adfærd går langsomt. Hvis man nu står helt stille i 5+ efter hunden er ophørt med sit træk, så sker der noget i ”aflæringen”. En godbid er også godt.

Hunden, der gør i bilen uden egentlig årsag. Der råbes nej/føj, men hunden bliver bare ved med at gøre.

Gå til hunden – sæt jer med åben låge - giv den et fysisk kram - hunden tier stille og efter 5 + sekunder gives en godbid. Hunden roses/indlærer og lagrer det, den har gjort de sidste par sekunder, hvilket var at tie stille. Ja, så enkelt er det!

Hunden, der ikke vil slippe et ærme.
Glem figuranten – få hunden i passivitet med stillestående hale – hunden slipper ærmet - vent de 5+ sek. og ros hunden både med sekundær og primærforstærker.
Nu lærer hunde at slippe – høre efter!
Se evt. næstsidste side under bytteforsvarsdrift.

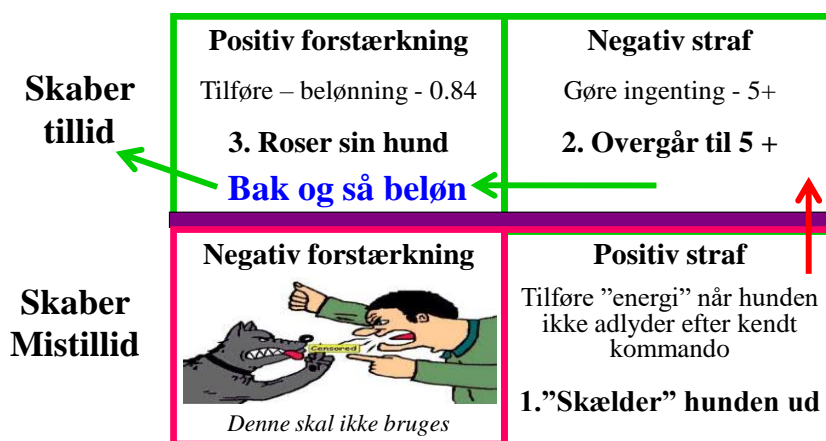
Hunden, der udviser artsaggression. Over i passivitet med stillestående hale og vent i 5+ sek. Så virker det.....

Generelt – jo højere driftleje, jo længere tid tager det – JA!
Så måske skulle man tænke på at sænke driftlejet under ”aflæringen” af den uønskede adfærd.

Fjernelse af uønsket adfærd, men samtidig beholde den store tillid.

Lad os se på skemaet over læringsprincipperne, men nu omskrevet til at hunden ”får en skideballe”.

Pilene skal følges for at beholde tillid fra hunden. Den vil stadig elske sin hundefører!

Energien i den positive straf bør være nogenlunde af en sådan styrke, at hunden af sig selv udfører den negative straf, der så holdes i over 5 sekunder. Derefter bakker hundeføreren og hunden kommer til hundeføreren for at få sin belønning. (viser tilliden)
Husk på, at når man træner med en hund, må man aldrig vise afmagt over for hunden.

OBS:

Husk på, at hvis optræningen af hunden er foregået helt korrekt, så kan man se bort fra begrebet ”at skælde sin hund ud”.

Hunden er på ingen måde skabt til at ”tage røven på hundeføreren”, men den vil allerhelst gøre det, man har lært den.

”Jamen det er ikke mig, der har lært hunden det – det er ”?” – den gør det bare”.

Ordstillinger som flyver om ørerne, men i bund og grund er det altid hundeføreren, der har fejlet ved at acceptere, at hunden har fået fejlindlæring ind ad bagdøren.

Eksempelvis kan man lige se ind over næste afsnit, der omhandler det helt naturlige slip, der er indbygget i en hund. Hvis man har kendskab til dette naturlige slip, så behøver man faktisk ikke at læse næste afsnit. Omvendt lander mange i undskyldninger så som: ja så går træning øh, ja, hvordan måske og lige om lidt eller det er også drifternes skyld, men i bund og grund er det manglende viden om hundetræning!

BYTTETS DØDSREFLEKS.

Slip

Hundens slip af objekter har nogle gange en tendens til at ”løbe” lidt af sporet.

Slippet fungerer fint under indlæringen af den byttedriftfremmende del, men efterhånden som byttedriften forstærkes, så forstærkes også slipproblematikken.

Byttedriftens intensitet hæves + ofte indtræder lidt bytteforsvarsdrift og hvis der så tilsættes et drys af stress så..... se også emnet høj indlæringsgrad i det gule afsnit.

Flydende adfærd

Slippet skal være en flydende adfærd, der er overindlært, således at hunden kan lave bid – slip 6-8 gange på 30 sek. med høj fart. Ofte ”løbes” der for hurtigt op ad indlæringstrappen.

Udgangspunkt tages i byttets adfærd + læringsprincippernes forstærkere.

Indlæring af slip ud fra byttes adfærd.

Byttets adfærd ved hundens byttedriftsbid – tænk på en hare:

Hunden vil springe på byttet og bide sig fast.

Byttet vil ved første bid forsøge at undslippe.

Hunden bider endnu fastere.

Byttets dødsrefleks vil få det til at overgive sig og ligge stille.

Hunden vil slække sit bid.

Byttet vil forsøge at undslippe.

Hunden vil bide endnu hårdere og dræbe byttet (*Flugtbidet*).

Hunden vil bære byttet hjem.

Det er lige nøjagtig her, det hele tager udgangspunkt i. Her ligger hundens helt naturlige slip.

Slip på kommando

Eksempler:

Hunden bider i ærmet, der stadig er i bevægelse.
Ærmet overgiver sig ikke umiddelbart (tidsfaktoren er ligegyldig).
Hunden øger trykket i bidet.
Ærmet holdes helt stille som en dødsrefleks.
Hunden slækker helt naturligt sit bid.
Der kommanderes **omgående** slip.
Figuranten belønner omgående med nyt bid.

Slipper af sig selv

Hunden bider i ærmet, der stadig er i bevægelse.
Ærmet overgiver sig ikke umiddelbart (tidsfaktoren er ligegyldig).
Hunden øger trykket i bidet.
Ærmet holdes helt stille som en dødsrefleks.
Hunden slækker helt naturligt sit bid og slipper.
Figuranten afventer belønningen til der er kommet halsgivninging.

Ny dødsrefleks

Hvis man som figurant kan holde ærmet 100 % stille, så slipper hunden af sig selv (*i det mindste slækkes biddet og slippet bliver lettere.*)
Tit ser man figuranter, der lige skal lave et ekstra træk, hvorved hunden bider endnu hårdere og går over i flugtbidet.
Så starter slipproblematikken.
Hvis hunden ikke slipper, fordi figuranten har fået lavet et nyt flugtbid, så åbner figuranten sig op: vend ryggen til ærme og hunden samt træk hunden blødt rundt.
Derved sender figuranten dæmpende signaler ved at vende ryggen til.
Hunden vil efter kort tid ”blive tung – begynder at trække”.
Så retur med ærmet og man har en ny dødsrefleks – hundens naturlige slip.

Fasen Stand

Slipproblemer hænger **altid** sammen med, at hunden ikke kan komme tilbage til fasen stand i byttedriften.

Træn hunden til at holde stand ved siden af sin fører – stille med kroppen, mens en stillestående figurant med ærme er i synsfeltet.
Figurantens bevæger sig mere og mere – der skulle gerne komme standhals fra hunden, men den forbliver ved føreren.

Må aldrig blive til en lydighedsøvelse, men det skal være hunden, der af sig selv holder stand.

Her skal indlæringstrappen virkelig overholdes. Mange belønninger fra hundeførerens side – kropskontakt og godbidder.
Hvert trappetrin afsluttes med en simpel bærefase.

Mange lærer hunden at slappe af i en afdækning, men det er kun det næstbedste.

Fri i stand ved siden af føreren er nu en gang det bedste.

Betyder slip: Slip eller hold fast?

Har hunden for resten lært, hvad slipkommandoen betyder?
Mange starter med at sige kommandoen ”SLIP”, medens hunden har byttet i munden.

Slipkommandoen kommer meget let til at betyde: Det du har i munden, bare hold fast i det.

Indlæring af slipkommando bør være ind over lækkerheder.

Betydning for forståelse

Tag en frikadelle/godbid – få hunden til at slippe byttet for at få godbiden.

Når byttet falder ud af munden, så lyder kommandoen SLIP.

Slip kommer altså til billedligt at betyde: Jeg skal ikke have noget i munden, så ud med det!

Alle bliver trætte af, at chefen bare siger, at man er dygtig – der skal komme noget – lønforhøjelse eller lignende – ellers tror man bare ikke på rosen – tjek hundeføreren: hvilken chef er han?

Til alle figuranter:

**Arbejd bevidst med byttets dødsrefleks
og beløn ind over den variable forstærker
-0.84 sek.**

Focus på målet lige nu og beløn!

”STRAF” DIG UD AF PROBLEMERNE.

Når en hund ikke vil slippe, så kan man ”straffe” sig ud af problemerne.

Hov – man må ikke straffe for at indlære!

Jamen det er da også korrekt, - for den dygtige hundefører sørger for at have indlært slipkommandoen som en øvelse med stimulikontrol og god flydende adfærd.

Så findes der de hundeførere, der har ladet stå til, medens hunden voksede op. De har ikke sørget for at slippet blev til den flydende adfærd og nu står man med problemet at større eller mindre karakter.

Og hvad gør så lige for dem?

Der findes tre trin , men de skal ikke følges slavisk, men man må søge sig frem:

De tre trin

1. trin

”Slipskinnen”

Bruges til hunde, der er fejltrænet / ikke fået slippet til at være flydende adfærd.

Langt fra den bedste løsning, men man kan blive magtesløs, hvis hunden er fejltrænet.

SLIPSKINNEN

Når nu hunden har bidt sig fast og er uden for pædagogisk rækkevidde, så må man gøre noget.

Her kan anbefales et stykke fladt aluminium eller hårdt plastik, der lægges forsigtigt ind i munden på hunden.

Figuranten eller hjælper udfører dette.

Der skal ikke ydes magt – bare skub den forsigtigt ind i munden.

Hvis hunden øger trykket – så tages trykket af omgående.

Kan man ikke få skinnen ind i munden, er det fordi hunden ikke har lavet sit naturlige slip (*oftest har du som figurant fået lavet flugtbidet*).

Slipskinnen kan også bruges, hvis der efterbides (*galopperende byttedrift*).

Læg den på ærmet, hvor hunden har haft sit bid – ingen hund bider i den - og hunden kan belønnes for slippet uden efterbid.

2.Trin

Negativ straf

NEGATIV STRAF

Fjern hunden fra belønningen.

Hunden tages af føreren i halsbåndet og man går tilbage til udgangspunktet uden at sige noget som helst.

Benyt 5+.

Ved udgangspunkt står hundeføreren helt stille og venter med at slippe halsbåndet, indtil hunden er faldet til ro.

Når hunden er faldet til ro, skal den forblive ved førere, således den kan vise, at den slapper helt af.

Når hunden slapper totalt af, ventes derefter i minimum 5 sekunder, inden man optager træningen igen.

Straffen giver tankevirksomhed

Når man afventer hele 5+ seancen, så kan hunden få tændt for sin ”lille computer med 7 ram”.

Hunden kan nå at få hentet sine filer på harddisken eller den kan få de nye lagret.

Dette tager tid - tænk bare på vores egen computere – ting tager tid ellers er der bare ingenting – ”no recall”.

3.Trin

Positiv straf

**Men det bedste er at give hunden selvkontrol.
Se gult afsnit side 87**

POSITIV STRAF

Tilføre ubehag

Da hunden ikke adlyder kommandoen, går hundeføreren ind mellem figuranten og hunden.

Hunden presses af med hundeføreren krop og hunden presses et par meter baglæns, medens der skældes ud.

Hundeføreren skal overgå til stand så hurtigt som muligt under udførelsen.

Hundeføreren viser derved, at han har magt over situationen.

Der skældes ud så længe, at hundens slipper sin opmærksomhed på figuranten og i stedet for koncentrerer sig om hundeføreren.

Benyt 5+.

Når hunden slapper totalt af, ventes derefter i minimum 5 sekunder, inden man optager træningen igen.

Straffen giver ringe læringsgrad

Ja, men man kan sige, at hunden ikke skal lære – den skal bare holde op med den uønskede adfærd, men jf. beskrivelsen lander man i den negative straf, der giver tankevirksomhed.

1000 Variationer

Ja - der er tusind variationer, men med disse grundprincipper i indlæring i slippet, så når man i målet.

Ja – der er mange cowboytrick, men fælles for mange af dem er, at de virker lige nu, men man når aldrig så langt ind i læringen, at det bliver til flydende adfærd – og uden flydende adfærd skal man om og om igen.

Hvis man så belønner hunden inden der er i harmoni med verdenen, så spiller man russisk roulette.

KONTAKT og KOMMUNIKATION

Betydning for forståelse

Den første del, som I lige har læst er hundens fysiske arbejde. For at få en hurtig indlæring er det vigtigt, at man som figurant har forståelse for indlæringsprincippernes forstærkere, hvilket bliver beskrevet herefter.

Kontakt

Kontakt mellem menneske og hund foregår ved **KOMMUNIKATION** og der var jo masser af fejlmuligheder bare under dette lille punkt.

Alle individer, der arbejder sammen, har en eller anden form for kommunikation, for ellers kan samarbejdet ikke fungere. Specielt i forbindelse med indlæring, skal individerne kunne kommunikere – og helst positivt.

Kommunikation

Kommunikation med en hund foregår gennem

- ◆ **Mimik,**
- ◆ **Kropssprog**
- ◆ **Lydsignaler**

Hunden kan ikke tale menneskets sprog og al kommunikation mellem hundens artsfæller foregår ved hjælp af mimik, kropssprog og i mindre grad ved lydsignaler. Derfor er det vigtigt, at man lærer hundenes sprog. Dette kan ikke gøres bare ved at sidde ned og læse – næh, her må man ud på grønsværen så man er i stand til at aflæse og påvirke sin hund på en positiv måde.

Mest hjerne

Det er vigtigt, at hundeføreren og hunden taler samme sprog.

Efter sigende skulle mennesket gerne have mest hjerne, og med de krav vi stiller til vores hunde, må det være et minimumskrav, at hundeføreren gør sig lidt umage med at forstå hunden.

Lære mimik og kropssprog

◆ **Mennesket kan lære at forstå hundens mimik og kropssprog på et primitivt plan.**

Man må erkende, at vi kun kan lære at "tale" hundesprog på et primitivt plan, idet hundens evne til at læse mimik og kropssprog ligger på så højt et plan, at vi kun har chancen for at læse de mest tydelige tegn.

Vi må tale hundens sprog primitivt

Mennesket kan på et primitivt plan forsøge at udtrykke sig på en måde, som hunden kan forstå. Eksperimenter har vist, at det faktisk godt kan lade sig gøre, at udtrykke en mimik og et kropssprog, som hunden reagerer positivt på.

Vi må altså have gang i vores "kugleled", og især hofteleddet, der for mange vedkommende skal smøres meget og længe inden de virker.

Hvad er tydelige signaler

Det er ikke et spørgsmål om at råbe højt, men at ord/tegn = signaler gives tydeligt.

Dette er specielt vigtigt under indlæringen.

Hvordan var det lige med hørelsen og synet hos hunde?

Mimik/kropssprog

Når vi ved, hvor opmærksom hunden er på vores mimik og kropssprog, så bør man som hundefører gøre sig umage med at optræde så korrekt som muligt.

- ◆ **Mange gange siger vi et med munden og noget andet med kroppen og vores mimik.**

Mimik

Lad være med i spænding at stirre på hund for at se, om den udfører øvelsen korrekt.

Derved kommer vi meget let til at udvise **truende adfærd med ansigtet**. Spænding er med rynket pande og øjenbrynene trukket ned.

Som menneske er man tilbøjelig til at stirre på hunden i spænding, når den arbejder, og når man gør dette, udviser man dominant / truende adfærd. Hvis hunden er signalfølsom eller ligger lidt lavt i drifter, så er problemer med indlæringen godt på vej.

Kropssprog

Man må ikke læne sig frem og ind over hund i indlæring.

Derved kommer vi meget let til at udvise **truende adfærd med kroppen**.

Også i dette tilfælde, er man som menneske tilbøjelig til at bukke sig frem mod hunden i spænding, når den arbejder. Når man gør dette udviser man dominant / truende adfærd.

Hvis hunden er signalfølsom - ligger lidt lavt i drifter, så

Husk på og vær opmærksom på – at hunden er ”**ekstrem**” god til at aflæse hundeførerens sindsstemning, mimik og kropssprog. Det er jo hundesprog - og det mestrer hunden!

KOMMANDOER

Kommandoer

Der findes mange former for kommandoer. Hvad betyder det man siger til hunden?

- ◆ **Man skal være konsekvent i sin kommandering.**

Det er vi jo også – en ske er en ske og ikke pludselig en gaffel. Kommunikationen kan gå af fløjten.....

Lad os tage nogle eksempler

Konsekvent

Konsekvens er nærmest et helligt ord under indlæringen.

Konsekvens er:

AT HUND OG FØRER UDFØRER SAMME HANDLING HVER GANG DEN SAMME SITUATION OPSTÅR.

Hvis vi ikke er konsekvente, så vil vi få store problemer med træningen af hunden.

Konsekvens har intet med vold at gøre.

Nedenstående er eksempler – tænk over hvad dine kommandoer skal betyde:

Hundens navn

- ◆ Jeg kræver din opmærksomhed - se på mig for nærmere besked

Kom

- ◆ Kom straks direkte hen til mig - uden svinkeærinder.

I indlæringen må man ikke acceptere, at hunden lige skal tisse – skal lige snuse lidt eller lige løber over til en hønsegård for at se på høns.

Plads

- ◆ Kom direkte ind på min venstre/højre side

Sæt dig parallelt med din højre / venstre skulder ud for mit venstre / højre knæ - og ved gang, bevæg dig ved mit venstre / højre knæ med din højre / venstre skulder ud for knæet, hvor du ligeledes bevæger dig parallelt med mig.

Fortsæt med dette, indtil andet bliver sagt.

Sit

- ◆ Sæt dig straks ned og bliv siddende indtil andet bliver sagt.

Nej

- ◆ Ophør straks med det du er i gang med lige nu

Lige nu er det forkert / uhensigtsmæssigt.

Det betyder, at det om et øjeblik godt kan være rigtigt.

Dette signal bør generelt **opfølges af en vejledende kommando** / signal, således at hunden er klar over, hvad vi kræver af den. Lad aldrig hunde blive stående i et tomrum, hvor den ikke ved, hvad der kræves af den. Se sidst i afsnittet om stress.

Nej - efterfølges altid af en kendt kommando.

Dæk

- ◆ Læg dig straks ned og bliv liggende indtil andet bliver sagt.

Fri

- ◆ Du kan gøre hvad du har lyst til - inden for tidligere afstukne regler.

Ja

- ◆ Fortsæt med det du er i gang med lige nu - lige nu er det rigtigt.

Føj

- ◆ Føj må aldrig bruges i indlæring.

Det er ikke muligt at afstraffe for en fejl, hvis individet ikke er klar over, at der begås en fejl.

Man skal have lært en ting, før man kan vide at man gør noget galt.

Generelt

Tænk på de problemer en hund kan have med at forstå, hvad vi tænker - når vi giver en kommando / signal.

Derfor er det meget vigtigt, at vi som mennesker / hundefører selv ved, hvad vi mener med de enkelte kommandoer / signaler.

Ideen hviler på respekt/ Samarbejde

Uanset hvilke indlæringsprincipper man benytter sig af, hviler disse på respekt mellem to individer, hvor den ene skal undervise den anden. Det skulle gerne være mennesket, der lærer hunden, men tit kan det blive omvendt.

◆ Respekt for problematikken ved indlæring.

Respekter de krav der stilles til hundeføreren i forbindelse med løsning af de problemer, der opstår i forbindelse med indlæring.

◆ Respekt for hunden som individ.

Respekter at din hund måske ikke opfører sig 100 % som andre hunde. Det er igen hundeførerens pligt at finde løsningen på de problemer, der er opstået i forbindelse med den specielle hund, som man har som partner.

◆ Respekt for hundens evner.

Respekter de fantastiske evner hunden er i besiddelse af, og erkend at hunden med mellemrum har en adfærd, som vi ikke direkte kan forklare, men blot løser en opgave, hvor vi som mennesker allerede på forhånd har besluttet, at det kan hunden ikke løse. Den kan noget vi andre ikke kan!

◆ Respekt for samarbejde.

Respekter at der er tale om et samarbejde, hvor man faktisk arbejder som ligestillede partnere, samt at det ikke drejer sig om blind lydighed, hvor der nærmest er tale om forholdet: HERRE / SLAVE. Hunden er vores makker.

◆ Respekt for egen hjælpeløshed uden hund.

Respekter din egen hjælpeløshed uden hunden, idet vi f.eks. i forbindelse med spor ikke har en chance for at følge gerningsmanden uden hunden.

7 sekunders reglen

Alle bruger terminologien, at en menneskeår er 7 hundear. Hvis dette er rigtigt, så må 1 menneskesekund jo være 7 hundesekunder.

Prøv at tænke over den langsommelighed vi mennesker har i forhold til hunden.

Man giver en kommando, men hunden hører ikke lige nøjagtig, hvilken kommando, der blev brugt. Hunden afventer.....

Der går let 4 sek. inden kommandoen bliver gentaget.

Altså 28 hundesekunder.

Er der noget at sige til at hunden har mistet koncentrationen.

Tilsvarende hvis man vil rose hunden for en udført handling. Belønningen skal udføres **nu** og ikke om bare 3 sekunder.

Grundregler ved indlæring

De allervigtigste ord:

Nu betyder helt korrekt 0,84 sekunder for at opnå det optimale. Tænk, hvis man har udført noget og afventer en anden persons respons. Der går 21 sekunder inden personen åbner munden. Hvad har man ikke tænkt i mellemtiden.

1 SEKUND ER 7 SEKUNDER I HUNDENS VERDEN

◆ Gøre individet interesseret i indlæring.

Som hundefører at gøre hunden interesseret i den aktuelle indlæring. Hvis man kan se, at hunden er interesseret i en tævehund, der går på den anden side af marken, så skal man ikke forsøge at påbegynde en indlæring, idet den formentlig er dømt til at mislykkes på forhånd. Kommunikationen bliver brudt. Se side 17.

◆ Ikke et spørgsmål om at gøre en ting rigtig så mange gange som muligt - men forkert så få gange som muligt.

Mange hundeførere bliver ved med at arbejde med et problem, idet de fortsætter med at træne på samme måde hele tiden. Hvis en hund ikke gør fremskridt i indlæringen allerede efter to gange, så laver hundeføreren fejl i indlæringsmetoden.

◆ Gør indlæringen så simpel som mulig.

Hundeføreren skal gøre indlæringen så simpel som muligt - specielt med tanke på store øvelser (apportering - rundering o.s.v.), hvor hundeføreren ofte forsøger at indlære hele øvelsen i "et hug", i stedet for at indlære det trinvis.

◆ Tænk altid positivt.

Lad være med at træne hund, hvis I har været oppe at skændes med ægtefællen eller lignende situationer. Vær vel afbalanceret.

◆ Begge parter skal være motiverede.

Hvis hunden er syg/sløj eller problematikken for ovenstående punkt er til stede, så undlad at træne med hunden.

◆ Gør indlæringen sjov (for begge parter)

Indlæringen skal være morsom - både for hund og hundefører.

◆ Brug fantasien.

Find på nye måder at træne på - pas på ikke at komme ind i små stædige "kasser" i forbindelse med indlæringen.

◆ Sund fornuft.

Lad være med at lave en videnskab ud af indlæringen - en finger dybt i jorden og brug den sunde fornuft.

- ◆ **Aldrig kræve noget af et individ, før man er 100% sikker på, at individet har forstået indlæringen.**

Her er vi tilbage ved afstraffelsen at et individ under indlæringen - det kan ikke lade sig gøre.

- ◆ **Hvis individet ikke forstår indlæring, så er det dig, der har lavet fejl.**

Hunden er indrettet på en måde, så den vil gøre alt for at gøre dig tilfreds. Hvis den laver fejl, så er det fordi man som hundefører ikke har forstået at bygge indlæringen op på en måde, så hunden forstår, hvad man kræver af den.

Generelle indlæringsfejl

- 1: **Manglende lederskab/lederskabsproblemer.**
- 2: **Kommunikationsproblemer.**
- 3: **Dårlig timing.**
- 4: **Indlæringsfejl.**
- 5: **Figurantfejl.**
- 6: **Indlæring under stress**

Ovenstående punkter er de generelle fejl, som giver problemer i forbindelse med indlæring.

Kan nogen af dem genkendes!

Lederskab

Hvad betyder lederskab ??????????

- ◆ **At et individ skal lede andre.**

Hvem skal være leder i jeres forhold ?????

Hunden er faktisk bedre til det end man tror. Den er nemlig født til det.

Hvad kræves af en god leder

En god leder skal indeholde:

- 1: **Sund fornuft**

Igen må man kræve, at hundeføreren har fingeren dybt i jorden - tænker sig om uden at lave indlæringen til en videnskab.

- 2: **Retfærdig.**

At hundeføreren er retfærdig og ikke begynder at afstraffe sin hund for småting, hvor hunden ikke helt har styr på sine drifter.

- 3: **Konsekvent.**

At hundeføreren gør sig umage med at være konsekvent - samt har forståelse for hvad ordet betyder (ensartethed hver gang).

Hvad er en dårlig leder?

4: Overblik.

At hundeføreren konstant forsøger at holde overblikket i indlæringsituationen og ikke lader sig slå ud af uforudsete problemer / hændelser.

5: Ej blande sig unødigt.

At hundeføreren ikke blander sig i unødigt i hundens arbejde, idet man meget nemt opnår, at hunden bliver hjælpeløs og ikke tør tage et skridt uden først at få bekræftet, at det den gør er rigtigt.

6: Evnen til at hjælpe/undervise på ret tid.

Kun blande sig i løsningen af opgaverne, når hunden har store problemer med at løse opgaven.

7: Give fornuftige opgaver.

Sørge for at udnytte hundens evner, når man giver den opgaver, således at hunden synes det er morsomt at arbejde. 2 timers skoledressur hver dag, kan godt give hunden problemer med at holde gejsten oppe.

8: Evnen til at respektere en "dårlig dag" hos hunden.

Respekter, at hunden kan have en dårlig dag, hvor den måske har "hovedpine, tynd afføring"/lettere udvikler en stressform.

9: Evnen til at le ad sig selv.

Ved uheld eller andet, så have evnen til at se det morsomme i situationen.

10: Hunden laver ikke fejl for at lave en personlig fornærmelse mod hundeføreren.

Hvis hunden fejler, så lad være med at gå en hel dag og være sur over dette, men gør op med sig selv - og sig - vi prøver igen. Det er set, at en hund blive smidt ind bag i bilen med ordren: "Så kan du sidde der og tænke over det".

DER ER, HVAD JERES HUND KRÆVER AF JER!

1: Uretfærdig.

Det siger sig selv, hvor man hænger sig i petitesser, uden at skele til, hvad der fik hunden til at lave fejl.

2: Voldelig.

Hvor hundeføreren forsøger at banke indlæring ind i hunden.

3: Ukonsekvent.

Nogle hundeførere kan finde ud af, hvad ordet konsekvens betyder. En ske er en ske.....ensartethed hver gang.

Figurantfejl

Krav til Figurant

4: Selvhævdende på hundens bekostning.

Hundeføreren der hele tiden skal vise sig med, hvad hunden kan udføre, ignorerer evt. fejl for ikke at tabe ansigt over for dem han hævder sig overfor.

5: Betragter en fejl fra hunden som en personlig fornærmelse.

Det siger sig selv.

6: Forvirret.

Hundeføreren der ikke har et mål med sin træning, ligesom han meget nemt lader sig slå ud af uforudsete problemer / hændelser.

Her har man ligeledes en af de "tunge drenge", hvor der tit laves fejl.

◆ **1: Rimelig erfaren.**

Alt for ofte tager man yngste mand og sætter ud som figurant for en hund, der er under indlæring - dette er en uskik.

◆ **2: Loyal overfor hundefører.**

Figuranten skal være loyal overfor hundeføreren og udføre, hvad han bliver bedt om.

Han må ikke i en indlæringsituation "lave fis" med fører.

◆ **3: Loyal overfor hund (altid).**

Hunde har ingen humor - figuranten skal gøre alt ,hvad der står i hans magt, for at indlæringen skal blive en succes. Variable forstærkere – bideskind, ærme, skal serveres inden 0,84 sek. efter hunden opfylder delmålet.

◆ **4: Loyal overfor opgave.**

Igen er vi tilbage i ovenstående - hvis hunden er sendt på rundering, skal figuranten ikke pludselig ændre det til et stop eller lignende. Hunden er jo under oplæring og ikke færdiguddannet.

◆ **5: Lytte nøje til instruktion og forstå dem.**

Figuranten skal lytte nøje til den instruktion han modtager af hundeføreren - og han skal rette sig efter de direktiver han modtager.

◆ **6: Spørge ved den mindste tvivl.**

Hvis figuranten er i tvivl om øvelsens / træningens udførelse, så skal han spørge, så der ikke opstår fejl, på grund af misforståelser mellem hundeføreren og figuranten.

◆ **7: Saglig kritik før øvelsen.**

Hvis figuranten på grund af sin erfaring er uenig med fører om udførelse af øvelsen, så skal han udtrykke dette, så hundeføreren evt. kan ændre

udformningen, hvis der er fejl i udformningen.

◆ **8: Sig nej, hvis du ikke kan gå ind for metoden.**

Hvis figuranten ikke kan gå ind for den metode hundeføreren vil benytte, skal man sige nej!

En figurant, der er uenig i måden en træningssekvens skal køres på, går ikke ærligt ind i arbejdet. Hundens evne til at læse mimik og kropssprog vil øge muligheden for fejl under indlæringen.

◆ **9: Tal ikke til hundeføreren før øvelsen er færdig.**

En af de største figurantfejl er figurantens manglende evne til at tie stille, indtil hundeføreren har afsluttet øvelsen med sin hund. Selvfølgelig må der gerne komme øjeblikkelige rettelser til førerfejl, men en debat om træningen må vente.

◆ **10: Vær positiv.**

Lad være med at stille op som figurant, hvis humøret, af den ene eller anden årsag ikke er i top.

● **1: Tydelig instruktion til figurant.**

Tag intet for givet.

Det er hundeførerens *pligt* at sørge for, at figuranten er ordentligt orienteret om øvelsens udførelse.

(Delmålet, hvor belønningen skal komme.)

● **2: Lyt nøje til figurantens spørgsmål - forslag til ændringer.**

Hundeføreren skal lytte nøje til de forslag figuranten evt. giver for ændringer af udførelsen af øvelsen.

● **3: Ved afvisning - forklar nøje hvorfor.**

Hvis hundeføreren fastholder udformningen af øvelsen, skal de bruge den nødvendige tid på at informere figuranten om grunden til afvisningen af hans forslag.

● **4: Respekter figurant, hvis han nægter.**

Hvis figuranten ikke vil være med til denne udformning af øvelsen, skal han respekteres med tanke på effektiviteten af indlæringen.

● **5: Gennemtænk endnu en gang - grundigt - hans forslag til ændring. og hav tillid til figuranten.**

Benyt aldrig en figurant I ikke har tillid til - specielt ikke i en læringsituation.

**Man skal aldrig tro –
man skal vide -
ellers må man lide!**

Lad os først se på en hunds opvækst.

HVALPENS FASER

<i>Levetid</i>	<i>Fasens navn</i>	<i>Hvad sker der i tidsrummet</i>
1.-2. uge	Vegetativ	”Bare vokser” Har bl.a. medfødte reflekser som: Søgen efter mad – orienterer sig i cirkler
3. uge	Overgang	Spæd udadrettet kontakt Øjnene åbnes og lugtesansen udvikles
4.-7. uge	Prægning	Præges på artsfæller Snæver/ringe prægning giver sky/menneskeangst hund. Artsfæller bestemmes.
8.-12 uge	Socialisering	Lærer let nye indtryk Miljøarbejde - glatte gulve – trapper – mørke og så videre ”Er ikke bange for noget som helst” Renlighed - Være alene hjemme Indkald/stå/sit/dæk
12.-16. uge	Rangordning	Meget følsom for nye påvirkninger Halv kønsmodning Bliver let bange for livstid/fobier Gå nænsomt frem Aldrig prøve noget nyt
4.-6. måned	Flokdannelse	Man kan så småt begynde at kræve Man skal rigtig lære hinanden at kende. Husk tjek af v. tandskifte
6.-10. måned	Pubertet/ Fysisk Kønsmodning.	Varer en måned – hunden ser ud som om den har glemt alt. Det går over
10.-24. måned	Dressur	Dressurperioden – bare ”gå til den” der er åben for alle former for input.
17-22. måned	Psykisk modning	”Teenageralderen” Varer ca. 1 måned. Unghunden kan finde ud af sig selv. Hierarkiet i flokken kan ændre sig.

Det var den korte form – nu fyldes der flere ord på hver fase:

PAS PÅ

Og hvad kan man så bruge dette fine skema til, vil mange vel nok sige!. Tja, det er lige netop her i hvalpens opvækst, at de fremtidige problemer med hvalpen grundlægges.

Fasernes indtræden er ca. tidspunkter for der er forskel fra race til race og igen fra individ til individ. Tænk bare på mennesket: Hvornår begynder en baby at gå? Nogen vil sige 10 måneder, mens andre vil sige 14 måneder – Hvem har ret?

Socialisering Alene hjemme

Lad os lave et lille tankeeksperiment med hensyn til alene hjemme problematikken.

Den lille familie har besluttet, at man vil have en hundehvalp. Familien vil gøre det så godt som overhovedet muligt (set ud fra menneskets betragtninger), så man har taget sin 3 ugers sommerferie i forbindelse med hvalpens indtræden i familien.

Man må først tage en hvalp fra moderen/flokken, når den er 8 uger. Dette er bestemt ved lov med strafferamme.

I perioden fra 8 uger til 12 uger er hvalpen i **socialiseringsfasen**, hvor den ikke er bange for noget som helst i hele verdenen. Derfor er det den bedste periode at skille hvalpen fra moderen/flokken.

Det er desværre blevet mere og mere ”moderne”, at tage hvalpen fra moderen allerede i 6 – 7 ugers alderen, og det går fint mener disse personer, men personlig mener jeg, at det grænser til dyrplageri.

Hvalpen bliver 8 uger mandag, men henter først hvalpen fredag eftermiddag, hvor ferien starter.

Så har man 3 ugers ferie og starter igen på arbejde om mandagen.

Se nu er der gået lige nøjagtig 4 uger.

Familien har været sammen med hvalpen i samtlige 4 uger, for at den skal have det godt.

Familien starter på arbejde og hvalpen skal være alene hjemme for første gang.

Lige her kan **rangordningsfasen** starte. Hvalpen er følsom for nye påvirkninger – og det pludselig at være alene hjemme er unægtelig en kraftig ny påvirkning.

Hvalpen starter en stress – (positiv stress) – den bliver overaktiv i forhold til dens normale bevægelsesmønstre. Hvalpen er meget urolig.

Den kan også starte en præstations stress, hvor den starter en kæbeaktivitet, og så går det ud over inventar og lignende.

Hvem har lavet fejlen?

Svaret giver sig selv.

Alt for voldsom træning

Andre har meget travlt med at hvalpen skal lære at fx gå spor allerede fra starten, men mange glemmer,

at det er flokinstinket/driften, der er det mest vigtige i en flok.

De første 4 uger bør gå med at bygge flokken op – **TILLID** mellem individerne. Lær hinanden at kende.

Hvalpen bør også i denne periode stifte bekendtskab til det miljø, den skal færdes i gennem resten af livet. Ikke sagt, at hunden senere hen kan lære, men hjernespor.....

Man har altså rigeligt at se til. Køre i elevator, køre i bil, bevæge sig på stationen med larmende tog og så videre. Det er vel kun tankegangen, der sætter grænsen, men i virkeligheden er det menneskets magelighed og uvidenhed, der desværre sætter grænserne.

Start gerne med småtræning – så som stå, sit, dæk – halsgivning – komme når man kalder.

Eller er det at komme når man kalder i det hele taget noget man skal træne?

Det basale ligger i flokinstinktet. Hvis man føler sig tryk i en flok, så søger man flokken ved mindste vink. Hvis man frygter flokken, så er der jo mange andre ting her i verdenen, der er meget sjovere.

Hvorfor bliver man skilt?

Rangorden

I hvalpens 12. – 16. leveuge bør den groft sagt ikke udsættes for noget, den ikke har prøvet før.

Man bør altså ikke lade en hvalp skifte miljø/hjem i denne periode.

Køb gerne hvalpen, men sig, at i afhenter den, når den er blevet 4 måneder. Pjat vil mange sige – og tit ses det da heldigvis også, at det går godt, men der er ingen, der kan spå om fremtiden. Hvilket individ er det lige man har foran sig. Er det den følsomme, der får problemer eller er det et sikkert individ, der glider let gennem opvækstfaserne.

Hvalpen, som man har haft fra 8. uge, kan pludselig blive bange noget så banalt som en hvidmalet sten, som man har gået forbi mange gange før. Vend om i denne periode – lad være med at presse hvalpen til noget.

Flokdannelse

Fra hvalpens 4. levemåned er det faktisk bare frit slag med træningen – opbyggelse af flokken fortsætter og sættes her rigtig på plads.

Det er tandskiftet af de 4 store hjørnetænder, der giver svaret: GO!

Det er her vildhvalpen kommer med på jagt for første gang.

Husk på

**En hund skal elske og respektere sin fører
– ikke frygte sin fører.**

Det er langt mere et spørgsmål om psykologi frem for magt.

Puperteten

Over en periode på ca. 3 uger et sted mellem 7 og 10 måneder kommer unghunden i puberteten. Der kommer en periode, hvor hunden ser ud som om den har glemt alt, hvad den har lært. Det er meget forskelligt fra individ til individ, men man bør have perioden i tankerne, når træningen pludselig går i vasken.

Nogen er meget usikker på, hvornår perioden starter, men her er der en lille let huskeregel.

Tæven er enkel og let - for den kommer i løbetid. Det er straks sværere med hanhundene, men hvis man har kontakt til en hundefører, der har en tæve fra kuldet, så kan man jo blive kontaktet.

Psykisk modning

Husk på at hundene er xx-linger med nogenlunde samme tidsforløb i faserne. Nogenlunde.

Omkring 2-årsalderen bliver hunden rigtig voksen.

Også her kan der blive en periode, hvor ikke alt fungerer, som man synes det bør og skal.

Tålmodighedalt kommer tilbage.

Det er også her, at man tydeligt ser resultatet af flokdannelsen. Har denne flokdannelse ikke været i orden, gennem hvalpens opvækst, kommer problemerne.

Hunden vil evt. forsøge at tage magten i flokken, hvilket godt kan gøre ondt - også fysisk ondt, hvis man har fået en "formel 1"

Man ligger, som man selv har reddt!

Gammel hund

Kan og skal man turde overtage en gammel hund?

Hvor gammel må den være?

Hvis hunden har haft et godt hjem med en god flokdannelse vil der ikke være problemer med at overtage en voksen/ældre/gammel hund.

Der kan måske blive lidt "fnidder" på skærmen ala pubertetsproblemer, men de forsvinder af sig selv, efterhånden som den nye flok bliver opbygget.

Hvis hunden har været "dæmpet" ned i flokken med magt, vil den gamle hundeførers "magt" bestå i disse 14 dage, hvorefter hunden viser sit sande jeg.

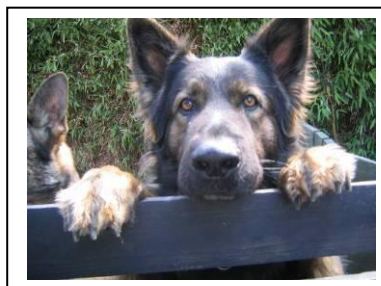
Om det er positivt (åh – det var dejligt af få en ny flok) eller om det er negativt (nu har jeg endelig fået en hundefører, som jeg kan kanøfle), se det er ikke til at vide på forhånd.

HUSK. Man får aldrig sandheden om hunden med sig, men man skal selv finde ind til hundens indre.

En civil ven overtog en 8 år gammel patruljehund.

Det gav ingen som helst form for problemer, for min ven kan sin teori på fingerspidserne.

Alternativet for hunden ville jo være en aflivning. Jeg ved godt, hvad hunden vil foretrække.

HUNDENS ADFÆRD I FORBINDELSE MED LÆRING

Hundens adfærd i forbindelse med indlæring

Ved indlæring skal hundeføreren ALTID være opmærksom på hundens øjeblikkelige adfærd.

Hunden arbejder altid efter følgende, men ikke nødvendigvis i denne rækkefølge:

- ◆ **DRIFTER!**
- ◆ **INSTINKTER!**
- ◆ **MILJØ!**
- ◆ **MIMIK!**
- ◆ **KROPSSPROG!**
- ◆ **STRESS!**
- ◆ **SYGDOM!**

Populært kaldet **DIMMKSS**

Går træning skævt er det første man skal tænke: **DIMMKSS**, for fejlen ligger altid et af disse 6 steder. Desværre ser man tit, at man går direkte til drifterne, hvilket tit er en fejl.

Kropssprog og mimik er hundens sprog, der fortæller OS, om VI gør det rigtige.

Teknik / drifter

Ved hjælp af vores teknik og hundens drifter kan vi med dygtighed og erfaring opnå den hund som man ønsker sig.

Vi kan ikke lære hunden noget

- **Hunden kan det hele i forvejen.**

Man kan ikke lære den at sidde, gå, ligge ned, bruge næsen på "rundering" eller gå spor – den kan det hele i forvejen. Man skal bare finde ud af at få hunden til at forstå, hvad vi gerne vil have den til at gøre.

Hvilke drifter benytter vi

Det er meget vigtigt at, hundefører forstår den følgende teori, således at man får forståelse for, hvilke drifter hunden arbejder i, samt hvilken adfærd fra hundens side, der er naturlig for den enkelte drift.

Hundeførerne skal være klar over, at hvis man under indlæring befinder sig i den forkerte drift, så kan hundens *driftsmål* være direkte modstridende med det mål hundeførerne har med indlæringen.

Uønsket adfærd

- ◆ FLOKINSTINKTET
- ◆ BYTTEDRIFTEN
- ◆ FORSVARSDRIFT
- ◆ BYTTEFORSVARSDRIFTEN

- ◆ Undvigeadfærd.
- ◆ Flugt.

Flokinstinkt

(andre beskriver det som flokdriften)

- ### **FLOKINSTINKTET**
- #### **Det allervigtigste instinkt.**
- ◆ Hundens lyst til
 - ◆ Samarbejde.
 - ◆ Opholde sig i flok.
 - ◆ Acceptere/respektere en leder.
 - ◆ Tryghed.
 - ◆ Forsvarsdrift.(flokken)

Er flokinstinkt nu også et instinkt eller er det en drift?

En drift skal have en stimuli for at begynde!

Skal kærligheden i en flok have en stimuli for at begynde?

Elsker man ikke hele tiden sin flok – flokken hviler i sig selv. Det er vel ikke sådan, at kærligheden til flokken først starter, når man åbner døren til hjemmet.

Det er vel den basale kærlighed, der holder sammen på flokken.

Vores seksualdrift skal have en stimuli for at starte.....og når driften så kører og man når målet - Ja så slukker driften.

Flokinstinkt skal vel ikke slukke på noget som helst tidspunkt.

Vigtigheden af vores flokinstinkt, kan overskygges af de mere handlings orienterede drifter: Bytte-, forsvars-, ”kamp-” og bytteforsvar.

Men et godt flokinstinkt, hvor hunden accepterer, respekterer og meget gerne elsker sin hundefører, samt er tryk - giver baggrunden for at de andre drifter vil fungerer optimalt.

Ved operand indlæring skal hund turde udføre en handling, men handlingerne kan udeblive, hvis hunden er utryk og ikke fungerer sammen med hundeføreren.

Ved manglende respekt eller utryghed vil hunden måske forsøge at foretage sig noget andet, fx løbe i en anden retning og undlade at komme, når man kalder.

FLOKINSTINKTET ER TIT DET STØRSTE PROBLEM

fordi vi er mennesker, og mennesker søger ofte konflikt. Hunden søger aldrig konflikt - medmindre vi har lært den det – så hvorfor lære den det.

Ved problemløsning – kig på hundeføreren og hunden. Evt. skal deres forhold rettes op, inden vi kan hjælpe med andre øvelser.

I flokinstinkt belønnes hunden med ros/klap og kærlighed af hundeføreren, og derved forstærkes hunden til at gøre øvelserne rigtigt og hundens tryghed overfor føreren øges.

Hvad er egentlig en flok. Hvem består den af?

Prøv at tænk dig, at du er på kursus. Du bliver sat sammen med 10 ukendte personer. I laver en kort præsentation. Alt er overstået efter 10 min., hvorefter I går til kaffepause.

Her møder I en tilsvarende gruppe personer.

Hvor er det egentlig i sætter jer!

Nemlig – I har allerede lavet en flok.....

Flokken er altså ikke en fast gruppe, men varierer alt efter hvem man er sammen med.

Hvis der er problemer med enkelte individer i flokken, ja så påvirker det hele flokken – især på humørsvingninger.

Hvornår er det lige vi indlærer bedst – når vi er glade eller når vi er triste!!!

Så den hundefører, der pludselig råber og skriger (måske tæver sin hund) under træningen med andre, ødelægger hele flokkens humør – nedsætter indlæringsgraden – og alt kan blive til spildtid.

- ◆ **Føreren.**
 - ◆ **Hjemmet.**
 - ◆ **Familien.**
 - ◆ **Træningspladsen**
- } **altså FLOKKEN**

Når hunden er sammen med sin elskelige fører opnår den sit mål, ligesom hjemmet, familien og træningspladsen kan give hunden mulighed for at tilfredsstille det sociale behov.

Herunder ligger også rangordenen, der skal være på plads.

- Det er hundeføreren, der gerne skulle være flokføreren.
- Det er altså flokføreren, der træner med hunden.
- Det er flokføreren, der bestemmer, hvordan hunden skal håndteres i hjemmet.

Hvad er en flok

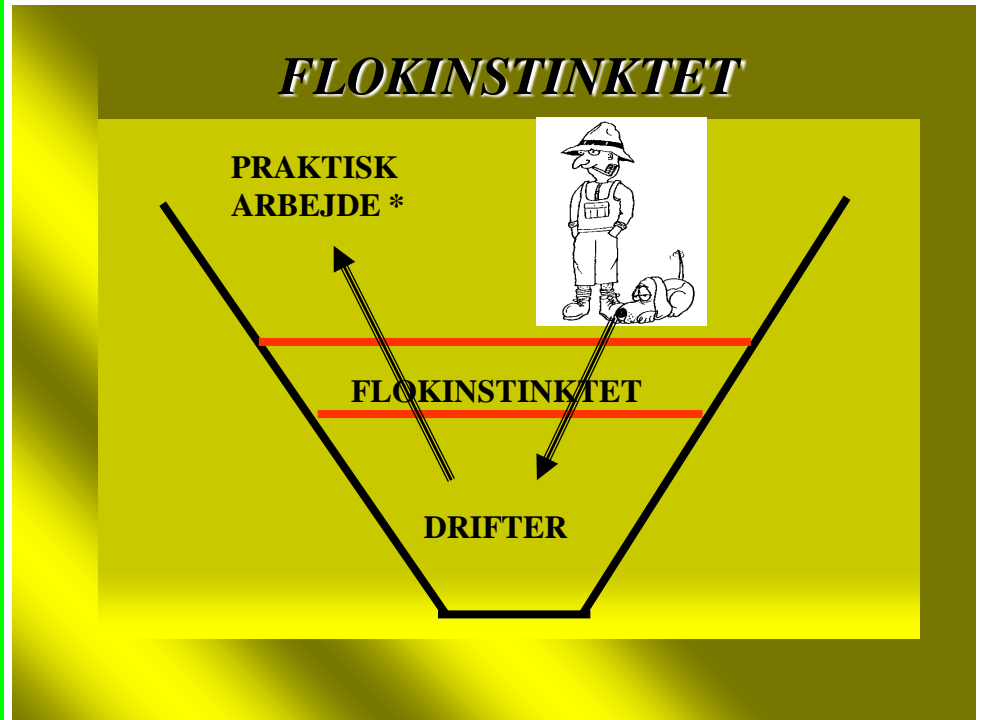
Arbejde med flokinstinkt

Prøv at tænke over den efterfølgende grafik.

Alt arbejde bliver dårligere, såfremt hunden ikke kan "smutte" let og elegant gennem flokinstinktet.

Har vi det godt sammen med andre individer, hvis vi altid skal tænke over, hvordan er det lige den anden person har det i dag.

Alle har prøvet dette på et eller andet tidspunkt gennem livet.

Når kommandoen lyder scanner hunden lige, hvordan det står til med flokinstinktet lige nu.

Så henter hunden den drift, den skal bruge til at udføre arbejdet.

Lige inden den sætter i gang, ja så scanner den igen flokinstinktet.

Det er vel lettest at huske på en apporтерingsøvelse. Se på andre ekipager og straks kan man se, hvordan dette lille spil foregår.

Forskellene i udførelsen er også tydelig. Man kan med lethed se, hvordan øvelsen vil gå, allerede når hunden forlader hundeføreren.

TRYGHED OG ATTER TRYGHED

at have det rart sammen med flokken

ALTID

En lille hurtig prøve for at se om flokinstinktet er i orden:

Når hunden er et stykke væk fra hundeføreren, sætter hundeføreren sig ned på knæ og indtager stillingen som en grubler.

Stillingen er totalt unormalt for os mennesker.

Hunden vil straks reagere på stillingen og skulle gerne søge til hundeføreren – Hvad sker der???????

Målet i flokinstinktet

Gennem tiderne er der blevet undervist i de 3 X K = Kærlighed, krav og konsekvens ind over flokforholdet.

Hvis man omskriver dette lidt til den almindelige træning bliver det til:

- **Konsekvent**
- **Kærlighed**
- **Krav**

Konsekvent hundefører – altid ens i sin gøren og laden.

(her er det vel nok altid plads til forbedringer – det er instruktørens job at sikre, kontrollerer og justere dette.)

Kærlighed er indlæringen i byttedrift med godbidder eller bærefaser.

(dette er hundeførerne blevet rigtig gode til)

Krav som hundeføreren sætter ind over for hunden.

Krav er ikke magt, men at kræve en stabil kadence i udførelse af øvelserne.

(mange nye hundeførere er ikke gode til dette – tidligere var det en naturlig del af hundetræningen, men Politihundeskolen havde sådan set forventet, at dette blev bibeholdt ved mesterlæren hjemme i egen kreds. Dette ses ikke at være tilfældet, hvorfor dette krav skal genoptages.

Det gode flokforhold er selvfølgelig altid kærlighed, men også her skal der indsættes krav – både til hunden, men især til hundeførerne.

Så kommer vi til træningen, hvor man kunne afslutte med spørgsmålet efter hver disciplin: **Og hvad er så kravet i denne disciplin?** (fx fri ved fod).

Eks: krav i magtanvendelse – at hunden kan slippe på kommando på en aktivt ærme / at hunden kan adlyde kommandoer under magtanvendelse.

Kan KRAV være en form for negativ straf?

Tænk over det.

Hvem bestemmer i forholdet mellem hund og hundefører.

Mange vil svare: HUNDEFØREREN, men er dette nu også den helt rigtige sandhed.

Hvis hundeføreren altid bestemmer, arbejder flokforholdet i

- **Enstrengt hierarki.**

Hunden tør ikke gøre noget, medmindre hundeføreren giver sin tilladelse dertil. Flokforholdet scannes.

Dette kan være udmærket, når hund og fører altid har kontakt til hinanden,

men hvis man ser på den praktisk arbejdende politihund er det enstrengede hierarki ikke tilstrækkeligt.

Tit vil kontakten mangle, men man ønsker, at hunde skal udføre arbejdet alligevel.

Hunden kan ikke indhente tilladelse fra hundeføreren og alt bøvlet begynder – typisk ved at gå fra objekterne for at finde sin hundefører og indhente tilladelsen til udførelsen.

For den praktisk arbejdende politihund er det en kæmpe fordel, at man også arbejder med

- **Flerstrengt hierarki**

altså at under det praktiske arbejde, er det hunden der bestemmer.

Derfor kan hundeføreren sagtens være den styrende, der viser hvor, hunden gerne må bestemme.

Det enstrengede og det flerstrengede hierarki skulle meget gerne kunne køre i en hurtig vekslende frekvens.

Hundeføreren skal kunne tage magten tilbage og hurtigt give den tilbage.

Begrebet tvangsspor er vel velkendt.

De hunde, der kan finde på at gå tvangsspor, lever i et enstrengt hierarki, hvor hunden prøver at tilfredsstille hundeføreren.

Scanningen af flokforholdet optager så megen plads, at der næsten ikke er plads til byttedriften.

Begrebet tvangsrundering og tvangsgerningssted er begreber, som ikke bruges, men de er helt i analog til tvangssporet.

En tankestiller:

I en vild ulvflok er der ALFA-hannen, der bestemmer over alle individer, men han er samtidig klog, for skal der jages og gå's spor, kaldes Bravo-hunden frem for sporsøgning.

Fremme ved byttet træder Bravo-hunden til side og overlader styringen af angrebet til Charlie-hunden.

Hvem bestemte under sporsøget, og hvem bestemte under angrebet, men hvem bestemte, hvem der bestemmer!

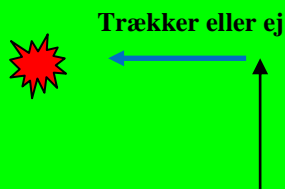
Har din hund et tilstrækkeligt flerstrengt hierarki?

- Læg en god færtafgivende genstand/fig. ud.
- Gå på tværs med hunden i line i vindretningen.

Trækker hunden hundeføreren i stram line ind til genstanden eller tøver hunden.

Hvis den tøver skal hunden belønnes for trækket – ikke for målet, således hierarkiet bliver flerstrengt.

Dette skal nok øves mere end en gang! -

BYTTEDRIFTEN

Byttedriften

Byttedriften er knyttet til fødetilegnelsens funktionskreds. Fine ord, men hvad kan man bruge det til . Ikke noget i det daglige, men det fylder da lidt i bogen.

Men det vil sige, at det er en basal drift, som hunden genetisk har indkodet, idet den som vild ikke ville kunne overleve, hvis denne drift ikke var til stede.

Adfærd i byttedriften

Man må så erkende, at mange hunde er så forkælede, at de ikke behøver at tænke på at jage et bytte, idet alt bliver serveret for den.

Hunden vil udføre nedenstående ting når dens byttedrift er tændt. Denne adfærd er genetisk indkodet i hunden, hvilket vi som hundeførere skal være opmærksomme på, når vi arbejder med hunden i denne drift.

STAND

◆ STAND

I den brøkdelen af et sekund, en hund bliver ”tændt” i sin byttedrift, vil den tage stand – generelt vil denne tilstand tage ganske få brøkdeler af et sekund.

Vi kan at se vores hunde tøve brøkdelen af et sekund, indtil de fatter, at den er god nok, hvorefter det så går løs – men adfærden er til stede.

Standen er for langt de fleste hundes vedkommende noget, der går så hurtigt, at vi næsten ikke kan opfatte det med det blotte øje.

Nogle racer er har dog udviklet dette, så det er en naturlig del – tænk her på jagthunde med stand som påvisning.

JAGT

◆ JAGT

Af sted ud over stepperne for at finde byttet. Den ved ikke hvor det er. Jagten vil foregå ved hjælp af næsen og hørelsen – ligesom den vil benytte synet, men det er generelt kun, når de to andre sanser ikke kan bringe den frem til byttet. Dog er hunden ikke dum, men benytter sig af de signaler der kommer til den.

FORFØLGELSE

◆ FORFØLGELSEN

Hunden får fært af sit bytte. Hunden jager målrettet efter byttet ved hjælp af asketeorien og beslutningsfasen. Byttet vil blive søgt op den direkte vej.

SPRINGET (en energi)

◆ BYTTESPRINGET

Ved kontakt med byttet, vil hunden udføre byttespringet.

Byttespringet foregår både opad og nedad. Se bare på en fx en labrador, når den skal samle noget op fra jorden.

Byttespringet skal udføres med stor energi – både op og ned. Mange tror fejlagtig, at et byttespring skal være et højt spring. Man kan jo ikke springe højt nedad mod jorden – øh !ævl ikke!

BID

◆ BIDDET

Byttebidet er et dybt og fast bid. Hele munden er fyldt op og der trykkes med kindtænderne, hvis det er nødvendigt.

Hvis hunden tygger medens man arbejder, så er det ikke bidet, der er noget galt med, men flokinstinktet. Et tyggende bid er nemlig stresspåvirkning. Dette kan ikke "bare lige fjernes" med fx et skind. Se senere under stress.

TRÆKKE BYTTET TIL JORDEN

Populært kaldet:

"KAMPDRIFT"

◆ TRÆKKEN TIL JORDEN.

Hvis byttet yder modstand, vil hunden altid forsøge at trække det til jorden. Arbejdet skal være med stor kraft og energi.

Det er en stor fejl, hvis hunden bare står på alle 4 ben uden at arbejde. Hunden skal helst sætte 4-hjultrækkeren til og forsøge at få byttet hen til hundeføreren (driftsmål), men her driller flokinstinktet, hvis det ikke er perfekt. Hunden skulle gerne arbejde for flokken og ikke kun for sig selv. Se senere om kampdrift og byttedriftsfremmede træning

"DRÆBNING"

◆ RUSKEN FOR AT DRÆBE BYTTET.

Yder byttet stor modstand vil hunden forsøge at ruske for at dræbe byttet. Denne rusken kan være fra side til side, eller som ryk, hvor den slæber byttet hen over jorden.

Det er en fase i byttedriften, som man helst ikke skal gøre brug af. Opstår den, så lad hunden gennemleve seancen, for hunden har følt, at belastningen/modstanden var stor.

Det er hundeføreren, der ikke har gjort hundens trækken til jorden "godt nok". Hunden har for lille overskud.

DRIFTMÅLET

◆ BÆRE BYTTET

Herefter vil den bære byttet (hvis den kan) Stolt som bare.... (Driftsmålet) Der hvor byttedriftens bærefase er slut, skal hunden overgå til at bære for flokforholdet.

Dette overgangspunkt ligger ca. 7-8 skridt inde i bærefasen.

Energien – koncentrationen på hunden - skal holdes fra hundeførerens side.

Da man skal bruge driftsmålet i byttedriften som en meget styrende faktor for flokinstinktet er det ikke nok bare at sige, at hunden skal bære et bytte. Den rigtige formel ser således ud:

Driftsmål i byttedriften

◆ BÆRE BYTTET.

+

◆ HJEM TIL HUNDEFØREREN

Det sidste for at bevise, at også flokinstinktet hviler i sig selv og fungerer optimalt.

Hunden skal generelt tilfredsstilles i sit driftsmål, idet den ellers vil blive stresset og frustreret.

Sammenlign det med mennesker, der dyrker sex, men aldrig får udløsningen, men kun bliver bragt til ”kanten”.
Ville man blive stresset og let pirrelige at være sammen med??????

Understreg kraftigt, at hundeføreren under indlæringen skal gøre meget ud af, at lade hunden bære ”byttet” – det kan være ærmet eller genstanden, den har fundet på felt/rundering.

Man kan benytte sig af en erstatning – bidepølse/bold/bideskind..

Mange ”gamle og forstokkede” hundeførere er modstandere af dette med at bære genstanden eller ærmet, men hvis konsekvensen bruges, så er der ingen problemer i dette.

Det kræver samtidig, at der er et godt og tillidsfuldt lederskab mellem hund og fører, hvor hunden respekterer føreren og ikke frygter ham.

I MODSAT FALD ENDER MAN MED AT BYTTEFORSVARSDRIFTEN INDTRÆDER NEGATIVT OG HUNDEN IKKE VIL AFLEVERE TIL HUNDEFØREREN.

Stimuli

Stimuli er det, der starter en drift.

I byttedriften er det en bevægelse, der starter driften.

Bevægelse fra side til side (tænk på byttedyrets flugt - zig-zag).

Byttet bevæger sig altid panikagtig væk fra hunden og er i konstant bevægelse.

Denne bevægelse skal man være opmærksom på under indlæringen af en hund, der har behov for hjælp. Altså hunde, hvor byttedriften ”snork sover”. Byttedriften kan og skal altid udvikles!

Bevægelse er mange ting. Fx hvis hunden ikke vil hjem til føreren.

Ja, så siger man til hundeføreren, at han skal løbe væk fra hunden.

Det skulle gerne være flokinstinktet, der får hunden hjem, men ved at løbe væk, ja så starter man byttedriften, der så kan benyttes som genvej til et godt flokinstinkt.

Byttes adfærd efter kontakt

Generelt vil en ulv/hund og et bytte i naturen opføre sig som følgende, når de får kontakt med hinanden.

- ◆ **Hunden vil springe på byttet og bide sig fast.**
- Byttet vil ved første bid forsøge at undslippe.
Byttet vil gøre alt for at undslippe – og nogen gange lykkes det.

- ◆ **Hunden bider endnu hårdere.**

Byttets dødsrefleks vil få det til at overgive sig og ligge stille.

De fleste små byttedyr vil derefter ligge helt stille og ”spille” døde.

◆ **Hunden vil slække biddet.**

Byttet vil derefter med en voldsom bevægelse forsøge at rykke sig fri og undløbe.

◆ **Hunden vil igen tage hårdere fat og dræbe byttet ved at ruske det.**

◆ **Hunden vil derefter bære byttet væk.** (driftsmål)

Hermed er hundens driftsmål (byttedrift) tilfredsstillet, når denne **sluthandling** er fuldført - og ikke før.

Byttedriften opvågen

Byttedriften er til stede allerede ved fødsel – men ikke færdigudviklet.

Præges gennem opvæksten under leg og anden adfærd (fange fugle – postbude og lign.).

Byttedriften kan ødelægges, hvis de ikke vedligeholdes / dyrkes.

Nogle hundeførere gør en aktiv indsats for at ”dræbe” denne drift – skænd/straf/bank, hver gang hunden tager andet end mad i munden. Her kan driften komme så langt ned - på et stadie, hvor det er så godt som umuligt at vække den igen.

Her står en instruktør/hjælper med et **mega** problem.

”Det er helt sikkert, at det ikke er hundeføreren, der har ødelagt hundens byttedrift. Det er avl og alt muligt andet, lige fra: der var også engang, hvor en schæferhund bed den..... og så videre”

Hundefører erkend dine fejl. Vi laver alle fejl gennem livet.

- **De, der ikke laver fejl, er de samme, der ikke laver noget som helst!**

Hvis man erkender sine fejl, kan der rettes, men kun hvis man erkender!

Byttedriften kan trænes

Byttedriften er en af de drifter, der kan og **skal** trænes.

Derfor er det meget vigtigt, at føreren ved hundens ankomst til hjemmet ”leger” med denne drift – bold/klud o.lign.

Den kan fremmes eller hæmmes gennem indlæringsprocesser.

Hvis man lader byttedriften ligge til senere, idet man lige vil have dressuren på plads med brug af klassisk betinget indlæring, så får man meget nemt problemer på et senere tidspunkt.

”DRÆBNINGEN” er i fuld gang.

Ordet dræbning har jeg hørt for mange gange. Engang skulle jeg lige lave en hurtig overhead – og hvad var det lige rusken hedder i byttedriften.

Vupti – hjernen skrev dræbning og vupti var det oppe på lærredet. Husk at man skal erkende sine fejl. Tit bliver det vejen frem til noget sjovt og underholdende. Dræbningen består!!!!!!

Byttedriften kan drænes

◆ “Stimuli bestemt” træthed.

Hvis stimuli (den ting, der tænder hundens byttedriften – det kan være en bold/en kat/en mand med ærme o.s.v.) er stærk nok, vil byttedriften altid tænde.

Omvendt kan hunden blive ”træt” i sin drift. Mange tror, at man så ikke kan træne med hunden, men ofte skal man bare overgå til en lidt anden form for øvelse.

◆ “Aktions bestemt” træthed.

Hunden kan simpelthen arbejde så længe i byttedriften, at den kan blive **fysisk** træt.

Her vil man ofte se følgende adfærd – hunden har drønet rundt og ”fanget bold” i en ½ time, hvor den så pludselig lægger sig med bolden 10 – 20 m fra fører - uden at returnere med bolden, som den hidtil har gjort. Hunden er **bare træt**.

Ovenstående ting er naturlige, men husk på det.

Foxterrier hos rotter

Videnskabsmænd lavede et forsøg, hvor de satte en Foxterrier ned i et akvarium med 20 – 30 rotter.

Hunden må have set på videnskabsmændene med et udtryk som: Hvad har jeg gjort, siden jeg skal i himlen – hvorefter den var gået i gang med et massedrab på disse rotter.

Efter at have dræbt en 18 – 20 stykker af dem, havde den lagt sig ned og sluppet af og ignoreret rotterne. (mættet i sin drift)

Rotterne var kravlet hen over benene på hunden uden at den havde reageret.

Efter ca. ½ time, havde hunden igen begyndt at vise interesse for rotterne. Hvorefter hunden pludselig rejste sig og dræbte de sidste rotter.

Byttedriften var igen blevet ”sulten”.

Hvad kan man bruge dette til??

- ◆ Eftersøgning/rundering på den skjulte person / figurant.
- ◆ Eftersættelsen af gerningsmanden / figurant på fært, hørelsen eller syn.
- ◆ Angrebsspringet på den flygtende gerningsmand/figurant. Bidearbejde.
- ◆ Fastholdelsen af den flygtende gerningsmand / figurant med *et* fast bid - uden at tygge / flytte bid.
- ◆ Det kraftige træk i gerningsmanden / figurant, så han ikke har mulighed for at skade hund eller fører.

- ◆ og så videre.....
- ◆ og ikke mindst noget så simpelt som skoledressur.
 - **Når man træner med hund, skal man benytte sig af byttedriften i sådan cirka 95 – 98 % af tiden.**

Andre vil sige mindre, men under alle omstændigheder en **meget** vigtig drift.

Her er det vigtigt, at gøre hundeføreren opmærksom på, at i selve arbejdet, hvor vi udfører ovenstående, der bruger vi byttedriften, men hvis de andre behov i forbindelse med hundens velvære (tryghed og et godt lederskab) ikke er opfyldt, så vil hunden ikke arbejde godt og sikkert.

”Kampdrift”.

”Kampdrift”

En drift, der ikke findes, men et udtryk, som er opfundet.

Kampdriften – kampen om byttet - ligger i byttedriften under trækken til jorden.

Hunden skal under optræningen lære at kæmpe for at vinde sit bytte. Den får ikke bare serveret, men skal gennem alle mulige forskellige former for kamp, lære at holde længe fast og klare forskellige påvirkninger, herunder at miste ”jordforbindelsen” (benene når ikke jorden).

Optrænes kampdriften bliver det meget svært at få hunden til at slå over i forsvarsdrift.

Forsvarsdriftens indtræden vil forsvinde, for man bruger kun de drifter, der er nødvendige. Hvis det ikke er nødvendigt at tænde forsvarsdriften, ja så tænder hunden ikke for den.

Kampdriften er sat ind i stedet for. Kampdrift kan også kaldes **mod**. Tør hunden eller er den bange. Først når hunden er bange, træder forsvarsdriften ind (overlevelse)

- **Hvordan går det lige med flokinstinkt, når flokføreren står lige ved siden af og ikke gør noget. Hunden må tænde forsvarsdriften for at overleve!. Har hunden det rart.....!!!!**

Adfærd i forsvarsdriften

Driftsmål:

FORSVARSDRIFTEN

Som læseren nok har erfaret, går holdningen imod egentlig træning i forsvarsdrift.

Ikke at man kan undvære forsvarsdriften, for den er der og man skal ikke fjerne den, men man kan arbejde med hunden i andre drifter.

Det er dog nødvendigt, at man kender forsvarsdriften - ellers kan man jo ikke dreje af, når den optræder.

Trueadfærd i forskellige former:

◆ **Fiksering (stirren).**

Ved første tegn på trussel mod hunden, vil den forsøge at standse truslen ved at stirre på det farlige objekt.

◆ **Halsgivning.**

Hvis dette ikke virker, så vil den ved halsgivning forsøge at skræmme objektet væk.

◆ **Aggressiv modværge.**

Herefter vil den gå over til aggressiv modværge i forskellige grader.

◆ **Ryk frem mod trussel.**

Hunden vil så lave udfald mod objektet.

◆ **Bid.**

Hvis dette heller ikke hjælper, så vil den gå over til bid, hvor den bider "sindssygt" hårdt, men meget yderligt til forskel fra byttebidet, der er dybt.

Ligeledes vil biddet blive til: gå ind og bide – slippe – bide – slippe o.s.v.

◆ **Bringe modpart i undvigeadfærd / flugt.**

Hvis man arbejder i forsvarsdriften, så er hunden tilfredsstillet i driften, hvis figuranten undløber eller forsvinder.

Hunden har ikke behov for at bide figuranten – hunden er fuldt tilfredsstillet, hvis figuranten – gerningsmanden (gaderydning) forsvinder.

◆ Driften kan kanaliseres over i byttedriften – derved bliver driftsmålet det samme som i byttedriften.

Med godt figurantarbejde, kan driften kanaliseres over i byttedriften, således at hunden i forbindelse med rundering, hvor den står med en truende figurant/gerningsmand vil gå over i et byttebid og fastholde figuranten, hvis han går til angreb på hunden.

	<p>Det kan være en stor fordel i træningen, at køre forsvarsdriften over i byttedriften, idet det kan være meget u hensigtsmæssigt at arbejde i forsvarsdriften.....</p> <p>Det vil fremgå af det følgende.</p>
Stimuli:	En trussel af større eller mindre art – alt efter hundens temperament/overskud/mod m.v.
Adfærds trin	<p>Når hunden går over i forsvarsdrift, så vil den udvise følgende adfærd:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Trussel af psykisk art. <p style="margin-left: 40px;">Stirren, stiv / spændt kropsholdning og få bevægelser.</p> ◆ Trussel af fysisk art. <p style="margin-left: 40px;">Halsgivning og skinangreb.</p> ◆ Åbenlys aggression. <p style="margin-left: 40px;">Direkte angreb eller flugt</p>
Styrken øges jo tættere den er på fører	Det er u hensigtsmæssigt og unødvendigt at arbejde i forsvarsdriften, når hunden f.eks. er på rundering eller stop, idet hunden ved for stor trussel kan gå over i flugt - undvigeadfærd.
Driftsmål	<p>Driftsmålet for hunden er</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Vedvarende undvigeadfærd fra truslen. <p style="margin-left: 40px;">Den aktuelle trussel / angreb skal forsvinde permanent.</p> ❖ Vedvarende undvigeadfærd af sig selv. <p style="margin-left: 40px;">Hvis truslen er for stor og stærk, så flygter hunden (permanent?)</p>
Forsvarsdriften kan være forskelligt motiveret	<p>Forsvarsdriften befinder sig hos hunden i forskellige ”grader – stadier – niveauer”, som udvikler sig alt efter alder.</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Fælles for forsvarsdriften: der skal være noget at forsvare. <p>Nogle synes måske, at hundens forsvarsdrift ikke lige er stor og stærk nok, så man går ind og ”klikker” den et par trin op.</p> <p>Hvis dette gøres i en for tidlig alder, så kan hundens videre udvikling være ude af kontrol.</p> <p>Lad os se forsvarsdriften som en skala fra 0 – 10, hvor 6 er godt.</p> <p>Man arbejder med den unge hund og synes at forsvarsdriften ligger på et 3 – tal.</p> <p>Hunden bliver så klikket op til et 6-tal. Nu synes man at hunden arbejder optimalt.</p>

Kan ikke trættes

Men så sker der det formastelige. Når hunden bliver voksen – ca. 2 år – så ”klikker” hunden af sig selv forsvarsdriften op.

Hvis hunden så klikker sig selv 3 point op, så har vi en hund med et 9 tal som faktor. Hunden har meget let ved at slå over i forsvarsdrift, for nu har den lært at bruge forsvarsdriften **via en kunstig vej**.

Man har fået lavet sig en tikkende bombe.....

Hunden bliver ved til den styrter, dør eller flygter.

Hvis den styrter, så er det ikke fordi forsvarsdriften er mættet, men fordi den fysisk er fuldstændig tappet for kræfter.

Den vil måske ikke stikke af, men lægge sig til at dø foran det den forsvarer – hvis den stimuli, der har tændt forsvarsdriften er kraftig nok – forsvar af flokken- hulen o. lign.

Det er sjældent, at et forsvar af foder kan bringe den i en situation, hvor hunden vil kæmpe til den dør - der skal lidt vigtigere ting til.

Endeligt fuldt udviklet 2½ år:

Driften er først fuldt udviklet når hunden er voksen, altså ca. 2½ år.

Man kan tro, at en hvalp/unghund har forsvarsdrift, men det er tit bare en tillært adfærd, at hunden gør, fx når man går hen mod hunden. Den vil aldrig gennemføre driftsadfærden og gå helhjetet til angreb i en trusselsituation.

Hundens alder er meget vigtig at have for øje under indlæringen, så man ikke bringer hunden i en forsvarssituation, den ikke kan klare.

Man tror at den vil gå i forsvarsdrift og være stærk (bide), men i stedet for går den i undvigeadfærd og stikke af. Truslen blev for stor.

Hjernespor.....

Hunden kan lære sig selv

Tænk lidt på skraldemanden eller postbuddet.

De kommer til flokkens revir, der skal forsvares.

Hunden starter adfærden i forsvarsdrift og halser/gør.

Skraldemanden/postbuddet går, når han er færdig med sit forehavende.

I hundens øjne: Truslen flygter = succes i forsvarsdriften.

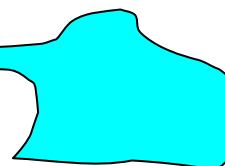
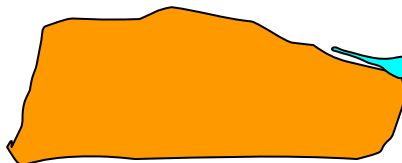
Hundeføreren sidder bare stille og roligt og læser sin avis i mellemtiden og foretager sig intet. Hunden udvikler sig selv, men i forkert retning.

Næste gang komme der ung pige og samler ind til Folkekirkens nødhjælp.

HUG siger det.....

”Det er også den forba.... hund” eller var det....?

Al hundetræning er et puslespil, der aldrig bliver færdig, hvis ikke alle brikkerne passer.

Konsekvenserne ved at træne for meget forsvarsdrift

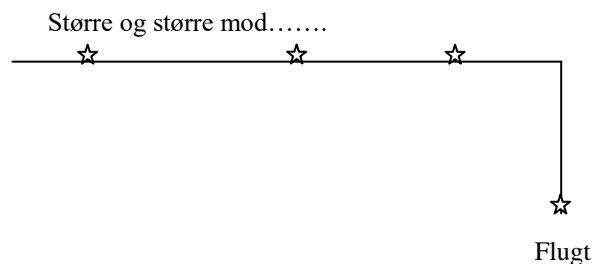
Forsvarsdriften er et puslespil, men man kan ikke styre brikkerne. De kommer og går – forsvinder og vokser i størrelsen.

Man har kort og godt ikke kontrol over indlæringen, som man har i byttedriften.

Driftsmålet

Driftsmålet i forsvarsdriften er **at jage truslen væk** eller hvis truslen er for stor, selv **at flygte** for at overleve.

Når man aktiverer forsvarsdriften kan man være på vej mod en ukendt afgrund:

Enkeltmandsaktivering.

Hver gang man aktiverer forsvarsdriften bliver hunden modigere og modigere, men er det hele sandheden?

Er det ikke mere det, at hunden bare bliver bedre og bedre til at aktivere forsvarsdriften.

Situationerne bliver indlært via Hippocampus – ofte med stor indlæringsgrad, da forsvarsdriften aktiveres via en pludselig oplevelse.

Hippocampus giver således også hurtig adgang til erindringen på hunden.

Hunden lærer altså at aktivere forsvarsdriften hurtigere og hurtigere.

Har hunden engang oplevet ”afgrunden” - flugten i sin forsvarsdrift - , vil den oftest i fremtidige situationer benytte flugten som den første løsning.

Det er enkelt at aktivere/træne forsvarsdriften på en træningsbane, hvilket i for sig er i orden, da man altid kan kanalisere driften over i byttedriften eller man kan ”jages væk”.

Hunden forholder sig jo som hovedregel kun til en enkelt figurant, men husk, at man aktiverer forsvarsdriften og derved flytter hundens tærskel-værdier.

Man kan sige, at man er på vej til afgrunden, men ingen ved hvor langt der er til denne afgrund (*flugten*).

Mængdeaktivering

Forsvarsdriftsbiddet er et yderligt kort bid, hvor hunden slipper af sig selv for at truslen kan forføje sig bort (*driftsmålet*).

Umiddelbart perfekt til brug ved magtanvendelser i gaderydnings-situationen, men det er kan være farligt at benytte sig af forsvarsdriften.

Lad os se på en situationen:

**Hunden står overfor en stor menneskemængde.
Forsvarsdriften aktiveres.
Driftsmålet er at truslen fjerner sig
Menneskemængden fjerner sig ikke.
Første driftsmål kan ikke opfyldes.
Andet driftsmål aktiveres.
Hunden går i flugt.**

Var denne flugt begrundet i manglende mod eller var det fordi, man havde aktiveret forsvarsdriften for mange gange og derved nåede afgrunden?

Alle politiets hunde bliver mentaltestet – og selv ved 6 mdr. alderen kan man se om hunden har det mod, der skal til for den almindelige modning af forsvarsdriften.

Skal man absolut bevidst aktivere forsvarsdriften ved træning, så bør hunden være helt udvokset – altså ca. 2½ år gammel.
Og benyt kun figuranter/instruktører, der ved hvad de har med at gøre.

**Lær hunden at arbejde perfekt i alle faser af byttedriften –
især trækket (kampadfærden)
ellers bliver en stor modig schæferhund
hurtig til en flygtende politihund.**

BYTTEFORSVARSDRIFTEN

Bytteforsvarsdriften

- ◆ **Hunden vil forsvare sit bytte.**

Bytteforsvarsdriften er ligeledes en medfødt drift, som er underlagt fødetilegnelsen. Hunden bruger den til at oplyse andre om, at den vil kæmpe for sit bytte, hvis det er nødvendigt.

- ◆ **Byttedriften forstærkes.**

Byttedriften og bytteforsvarsdriften hænger nøje sammen, idet hunde med en naturlig perfekt udviklet byttedrift ligeledes tit har en stor bytteforsvarsdrift.

Hvis indlæringen i forbindelse med slip ikke bygges op over et perfekt flokinstinkt, risikerer man at få problemer med enhver hund.

Det er derfor vigtigt, at hundeføreren og hunden ikke kommer i konflikt med hinanden i forbindelse med slippet.

Der er ingen af dem, der skal tro de er noget.

Træning ødelagt på et splitsekund

Lige nøjagtig på dette sted i hundens liv og opdragelse kan der bygges en mur så stor på ganske få minutter – ja sekunder. De naturlige parallelle veje mellem hundeføreren og hunden skilles. Hunden vil aldrig stole på hundeføreren mere, hvis han sætter magt ind, for at vise, at det er ham, der tror, han er noget.

Trænere og instruktørers mangfoldige træningsarbejde i lige så mange timer kan spoles i et splitsekund.

Her ville det være dejligt, hvis hundeførerne kan deres teori - kender til bestanddelene, faserne og adfærden i de forskellige drifter.

Måske ikke bare være dejligt, men **et absolut minimumkrav**.

Der er vel ingen, der bare lige åbner sit nye videokamera inde i mekanismen for at lave fabrikkens funktioner om.

Nej – vel!

Men hunden kan man godt åbne.....!!!!!!

Man skal huske, at bytteforsvarsdriften er et ”tveægget” sværd, idet den virker begge veje. Det vil sige, at denne drift hindrer den voksne hund i at gå ind og fratage et hvalp dens ”bytte”, hvis hvalpen med en knurren fortæller, at ”byttet” tilhører den.

Det vil igen sige, at hvis man bruger magt overfor hunden, for at få den til at slippe, så går man imod bytteforsvarsdriften, der fortæller hunden, at den kan stole fuldt ud på føreren. Hunden skal instinktivt vide, at føreren aldrig kunne finde på at tage byttet fra den. Flokinstinktet må heller ikke lide overlast og forsvarsdriften bør ikke sættes i værk.

Er der noget at sige til, at bytteforsvarsdriften kan være en svær èn.

Ovenstående er meget vigtigt og manganen en god hund har fået mange ”tørre tæsk”, blot fordi den fulgte sine drifter og naturlige adfærd.

Stimuli

- ◆ **Ved madskålen.**
- ◆ **Med bolden.**
- ◆ **Med kødbenet o.s.v.**
- ◆ **Det vundne bytte**

Hunden kan tænde bytteforsvarsdriften, uanset hvad den har i munden eller liggende tæt ved sig.

Dette skal man være opmærksom på, når hunden er hjemme og fremmede børn leger i huset.

Det er en naturlig adfærd, at hunden afviser individer i nærheden af sin mad.

Lad aldrig hunden spise i nærheden af børn.

Driftsmål

- ◆ **At få truslen mod ens bytte væk.**

Driftsmålet er at få individet, der udgør en trussel mod byttet væk – eller at få individet til at vise dæmpende adfærd.

Tidligt til stede

Driften er til stede allerede fra kort efter fødselen, og således ikke noget man skal gå og vente på.

UNDVIGE- ADFÆRDEN

UNDVIGEADFÆRDEN

Undvigeadfærden får hunden til at undløbe, hvis modstanden bliver for stor, således at den ikke vil overleve en eventuelt kamp.

Stimuli

- ◆ **Modstanden / truslen bliver for stor i forhold til, hvad hunden kæmper for.**

Må ikke bringes i den situation

Under træningen må hunden ikke bringes i den situation.

Hundeføreren eller figuranten må **ALDRIG** presse en hund, så den eneste mulighed hunden kan se: er **flugt**.

Ligner det lidt forsvarsdrift???

Hundeføreren og figuranten skal være opmærksom på hundens adfærd (mimik og kropssprog), idet hunden meget tydeligt vil vise, om den er presset til kanten af deres formåen.

Denne "kant" kan ved fornuftig træning flyttes, men hvis man får hunden vipet ud over kanten, så vil det kræve meget arbejde, at rette dette op igen.

Hjernespor.....

MILJØ

Miljø

Dette er et ord, der bare flyver omkring i luften på en hundetræningsdag. Det er utroligt, hvad miljøet får skyld for, når hunden ikke lige gør, hvad man forventer af den.

Mange forbinder nemlig miljø som underlaget hunden går på. Det kan det også være men:

Hvad er miljø i hundeverdenen? =

- ◆ **Erfaring i hundens opvækst**
- ◆ **Erfaringen i forbindelse med oplevelser** (god og dårlige)
- ◆ **Erfaring fra ydre påvirkninger**

MILJØ ER ALTSÅ HUNDENS ERFARING.

Ikke noget med at tro at det er indretningen af et hus.
Nej, det er indretningen af hunden.

Jo mere man kræser for detaljerne, jo mere får man igen.

Meget veludviklet kommunikation

HUNDENS SIGNALER

Hunden har et meget veludviklet kommunikationssystem. Hundens evne til at læse mimik og kropssprog, er udviklet på et meget højt plan.

Mennesket ser ikke 1/100 del af de signaler, der kører mellem hundene, men man må så benytte sig af de få signaler, som vi kan opfatte.

Jo længere tid man arbejder med hunde - og er opmærksom på deres adfærd – des flere signaler lærer man.

Det er ikke noget, man bare kan sætte sig ned og læse sig til ved at se på et par tusinde billeder.

Det går så stærkt i virkeligheden, at vores viden skal ind som betingede reflekser – ellers er vi koblet af - allerede fra starten.

Krav for at overleve

Misforståelser i kommunikationen vil være en katastrofe for flokken.

Hvis hundene/ulvene ikke havde et tydeligt sprog, som de kunne kommunikere med, så ville de gang på gang komme i slagsmål med hinanden.

Lige netop dette forbryder mange sig imod. Kommunikation og dermed et sprog skal læres og udvikles –**OGSÅ HOS HUNDEN.**

Menneskets sprog er vel også bedre nu, end da man var 3 år.

Tænk, hvis man ikke måtte træffe andre eller tale med andre fra man var 3 år og til nu. Nåh nej – så kunne man jo slet ikke læse dette – vel!

Små signaler opfattes

Selv små signaler bliver opfattet af hunden.

Da hund ikke kan tale, har den ;

Pacificerings signaler

**Et meget veludviklet mimik.
og
Et meget veludviklet kropssprog.**

hvor mennesket er håbløst bagud.

Ved usikkerhed vil hunden sende tydelige pacificeringssignaler til flokken for at undgå konflikt.

Respekter disse signaler – HUNDEN HAR SAGT UNDSKYLD.

Man kan ikke direkte kalde det at ”sige undskyld”, for som regel ved hunden ikke, hvorfor vi ser ”forkerte” ud, men den siger til hundeføreren: ”Jeg kan godt se, at du har et problem, og brug du bare alle dine kræfter på at løse det, for jeg vil ikke give dig problemer”.

DOMINANT/OVERLEGEN HUND

DOMINANT/ OVERLEGEN HUND

Hunden som er sikker på sig selv i den givne situation.

Har intet at gøre med AGGRESSIVITET.

Hunden siger blot med sit kropssprog, at den har styr på tilværelsen, samt at den er klar til at tackle enhver situation, der evt. ville opstå.

Lad være med at blande Jer i hundens adfærd, hvis den befinder sig på dette stade – I skal først gribe ind, hvis der opstår konflikt med efterfølgende aggressivitet.

Mimik:

- **Rejste øre.**

Ørerne er rejste og vender fremad, således at aftegningerne på ørerne er meget tydelige for andre individer.

- **Runde øjne.**

Øjnene er runde og ser fremad – direkte på den ting, hunden betragter.

”Stoppet” (det lodrette stykke mellem pande og næse) er meget tydeligt

- **“Kort mund”.**

Mundvigene er korte, hvilket igen er med til at fremhæve aftegningerne omkring munden.

Kropssprog:

- **Hovedet højt.**

Hovedet holdes meget højt og ”strunkt”.

- **Kroppen “båret” højt.**

Kropsmuskulatur er spændt på en anden måde, så hundens krop bliver holdt højt på benene, ligesom benene bliver ført ”let spankulerende”.

- **Halen oppe.**

Halen bliver ligeledes båret højt over hundens ryg, så den er meget synlig.

- **Kroppen viser værdighed og at**

den er i ro med sig selv.

Hunden bevæger sig med megen værdighed, hvor den ligesom optager hele rummet omkring sig.

Den bevæger sig langsomt og velovervejset – ingen pludselige bevægelser eller andre tegn på usikkerhed.

Det kan vel kort og godt beskrives som:

**ALT VENDER FREMAD PÅ HUNDEN,
men stadig med vægten på alle fire ben.**

IKKE DOMINANT ELLER USIKKER HUND

Mimik:

Ørerne lagt mere eller mindre.

Ørerne er lagt ned - i forskellige grader - og hvis man kender sin hund, så er man ikke i tvivl, hvis man har set den være overlegen og dominant.

Smalle aflange øjne.

Øjnene er trukket ud fra mandelformet til næsten lukkede, men meget tydelig forskel fra ”runde” øjne.

Kropssprog:

Stoppet mellem pande og næse er ligeledes meget mindre tydeligt.
Mundvigene lange.

Mundvigene er lange – ligeledes stor forskel fra den ”korte mund”.

Slikke sig om munden.

Hunden vil ligeledes, alt efter grad, slikke sig om munden.

Smasker

Udover dette vil den i mange tilfælde understrege dette ved at smaske.

Hovedet sænket.

Hovedet vil blive båret mere eller mindre på en sænket hals, hvor hunden også bærer det i forskellige grader.

Alle beskrivelserne er afhængigt af graden af ubehag/pacificering.

Sunket sammen i kroppen - krybende.

Kroppen vil være sunket sammen og eventuelt vil hunden krybe med bugen helt nede ved jorden.

Halen sænket.

Halen vil være sænket og måske trukket helt op under bugen.

Kroppen udstråler usikkerhed.

Kroppen vil som sagt være trukket mod jorden med et lavt tyngdepunkt, ligesom den ofte vil bevæge sig i cirkler, hvor den hele tiden vender siden til det individ, den vil pacificere.

Hvis hunden sidder, vil penis ofte være blottet.

Når hunde er usikre, vil hanhunden ofte blotte penis, ligesom bagbenene vil ”falde” ud til siderne.

Hunden sidder som en hvalp kan man sige.

Eventuelt lægge sig - nogen gange helt om på ryggen og blotte strube og bug.

Lægger hunden sig, er du gået for vidt.

Bring aldrig hunden i denne stilling, idet det siger mere om din evne til at opfatte hundens signaler, end om det lederskab i flokinstinkt, du er i besiddelse af.

Hunden er genetisk konstrueret til, at konflikten skal være så kort som muligt, således at man kan arbejde positivt sammen.

Som menneske når man også hurtigere videre med indlæringen.

Det kan vel kort og godt beskrives som:

**ALT VENDER BAGUD og NEDAD PÅ HUNDEN.
med kropsvægten lagt på bagbenene.**

Aggressioner

Set ud fra læringsgraden og Hippocampus.

Alle hunde har evnen til at udvise aggressioner, men et sundt velfungerende individ går ikke til yderligheder uden først at afgive almindelige signaler og derefter advarsler.

Hunde er generelt ikke konfliktopsøgende og vil ikke udvise aggressioner uden grund.

Vi mennesker skal lære at være opmærksomme på de små ting, som har stor betydning og kan være med til at forebygge konflikter, dersom de bliver set og respekteret.

For bedre at kunne forstå dette bruges aggressionsstigen (rækkefølgen fra start til slut)

Kropssproget ved aggression

DE GRØNNE TRIN

1 Ingen reaktion

2 Dæmpende signaler – konfliktforebyggende – f.eks. gabe, smaske, kigge væk el.lign.

DE GULE TRIN

3 Kraftigere dæmpende signaler – konfliktløsende/afstandssøgende – f.eks. forsøge at gå væk.

4 Omdirigeret adfærd – selvdæmpende/resultat af frustration – f.eks. at rulle sig, klø sig el.lign.

5 Knurren – afstandssøgende signal (advarsel)

6 Forsvarende/advarende gøen – afstandssøgende signal (advarsel)

7 Blottende tænder – afstandssøgende signal (advarsel)

8 Truende position – afstandssøgende (advarsel) – med vægten på forbenene, evt. med rejste børster, blottede tænder osv.

DE RØDE TRIN

9 Udfald – stærkt afstandssøgende (trussel) – farer ud mod, evt. knurrene eller gøende med blottede tænder

10 Snapper ud – stærkt afstandssøgende (trussel) – bider ud uden at tage fat

11 Markerer – stærkt afstandssøgende (trussel) – bider og får fat, men stadig kun som en markering

12 Bider – angreb – bider for virkelig at bide; kan være yderst skadeligt.

Alle aggressioner skal helst stoppes på de grønne trin – senest på de gule trin.

Rækkefølgen i Grønne – Gule – Røde trin er kronologisk, men hvilke undersignaler hunde vil benytte sig af er op til hunden. Nogle hunde benytter alle trin, medens andre springer nogle over.

Inden for trinnene kan der sagtens være variationer – knurren kan sagtens komme efter forsvarende gøen, og derefter igen kan der måske komme flere dæmpende signaler.

Meningen med aggressionsstigen er, at vi mennesker skal vide, hvornår vi skal gribe ind, for at undgå konflikter så godt som muligt!

Helt at undgå konflikter kan vi ikke, men vi skal gøre et forsøg – både for vores egen, vores hunde og andres skyld.

Jo tidligere man griber ind – jo bedre og jo lettere er det at håndtere for hundeføreren.

Aggressionsproblemer vil eskalere, hvis man ikke griber ind.

Og det er lige nøjagtig her, det ikke altid går så godt for hundeførerne.

Indlæring:

Godt nok griber man ind – men det gøres så kedeligt og så sædvanlig, at **Hippocampus** næsten ikke lukker op, hvilket giver næsten nul i indlæring.

Det rykker ikke!!!!!!!!!!!!!!

Hippocampus kan vel nærmest forklares som et filter i hjernen. Dette filter tillader adgangsforholdene til erindringen.

Tænk på, hvor mange fester I har været til. De fleste kan man slet ikke huske, mens der er nogle fester, der står klart og tydeligt. Ja man kan faktisk huske helt ned i smådetaljer.

Hvorfor er der denne forskel i vores erindring: Hippocampus.

Hvis alt er hverdagslig og ensformig, så åbner Hippocampus kun ca. 1 % op. Der kommer altså ikke ret megen indlæring ind til erindringen.

Men hvis det er **spændende eller en pludselig oplevelse** – ja så åbner Hippocampus vildt op.

Der bliver hul igennem til erindringen og pludselig kan man huske.....alt.

Hvorfor er din hund bedre til nogle øvelser end andre? Kan det ikke tænkes, at det er fordi du synes, at nogle øvelser er spændende og sjove, medens andre er en kedelig pligt.

Uønsket adfærd:

Tilsvarende med hunden hvor man ønsker at slukke uønsket adfærd.

”Altså det må du ikke – det har fars lille Nullegøj sagt til dig 100 gange”.

Kan I genkende hundeføreren, der ikke kan få tingene til at fungere, når man gør det sammen om og om igen?

”Tag dig dog sammen mand!” kan man sige.

Hvis hundeføreren i stedet lavede en **pludselig oplevelse** for hunden, så ville Hippocampus åbne op.

Eller hvis hundeføreren var så **spændende**, at hunden kun ønsker at lege og have det rart med hundeføreren, så åbnes Hippocampus og det ”skete” vil blive husket.

Problematikken med aggression og uønsket adfærd er, at det altid er forbundet med stress.

For overhovedet at få Hippocampus til at åbne skal stressen ud af hunden, hvor der skal holdes status quo i over 5 sekunder efter hunden er faldet til ro.

Jo svagere en hundeførere reagerer - jo længere tid tager det, at få hunden til at falde til ro.

Åbner Hippocampus overhovedet op?

Ved **hurtig pludselig oplevelse** åbner Hippocampus vildt op. Hunden falder meget hurtigt til ro og de 5 sekunder er hurtig overstået.

Svaret giver vel sig selv: "Der skal ske noget – og det meget gerne hurtigt og effektivt!", så det nok så berømte kindslag for at slukke stress er altså god nok.

Slaget kom jo **hurtigt og pludselig** og blev en **uventet oplevelse** for individet.

Erindringen bliver stærk og kan huskes.....

Forebyggelse:

Forebyggelse er klart det bedste middel, og derfor er det vigtigt, at vi bliver gode til at læse vores hunde.

Hundens signaler og især de dæmpende signaler er et must, hvis man vil have harmoni i flokken.

Hundeføreren kan let være medvirkende til, at hundens ellers meget fine og nuancerede sprog bliver mere grovkornet grundet uvidenhed.

Ingen hunde er født aggressive, men **artsaggression** er noget, der let dukker op.

Det smitter fra de aggressive hunde og hvis en hund konstant sender diverse dæmpende signaler, som ikke bliver set og/eller respekteret, lærer den ganske enkelt at bruge en anden strategi, der måske virker bedre = hunden bliver pludselig artsaggressiv.

Nogle hunde vælger at blive passive og slet ikke reagere synligt, hvilket dog ikke betyder de har det bedre af den grund. Disse hunde kan også 'vende' igen og reagere aktivt senere i livet.

Hunde gør det de har lært og erfaret og Hippocampus styrer hastigheden af indlæringen.

LÆS HUNDEN:

Hundeføreren skal altid holde øje med sin hund, idet han/hun er den bedste til at lære og kende sin hunds signaler – og ud fra denne viden arbejde bedre sammen med hunden.

- ◆ Hvem forstår barnets sprog bedst: Moderen.
Nej – den person, der bruger mest tid sammen med barnet.
- ◆ Hvem forstår hundens sprog bedst: Hundeføreren.
Nej – som regel instruktøren, for mange hundeførere kan ikke tage sig sammen til at lære om hundens kommunikation og signaler m.v.
- ◆ At træne hund kan ikke læres uden at bevæge sig.
Ondt sagt – ja, og rigtigt!

LET KROPPEN:

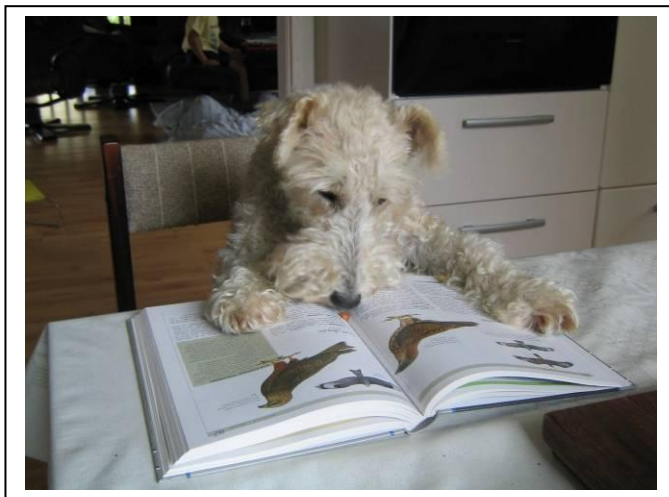
Nu skal der læses og forstås.....

Tidligere hed afsnittet bare STRESS.

Med den nuværende viden hænger stress sammen med de dæmpende signaler og det limbiske system hedder afsnittet nu:

”DET LIMBISKE SYSTEM”.

eller på dansk – ”Hvordan undgår man at ødelægge sin hund psykisk”.

Dæmpende signaler

Hvad er dæmpende signaler:

Signaler fra hunden, at den rent mentalt er ved at være ”færdig”.

Ser man årtier tilbage var mange hundes mentalitet og driftsleje sådan cirka lige ”høje”. De slukkede samtidigt.

Nu avler man hunde med meget højere driftsleje, men mentalt er hundene ikke fulgt med.

Man kan altså aktivere hundens drifter – og især byttedriften – faktisk så længe, at hunden først stopper, når den er fysisk træt.

På det tidspunkt hvor mentaliteten og driftslejet ikke hænger sammen mere – ja det er der de dæmpende signaler kommer.

Det er selvfølgelig hundens kropssprog, men i afsnittet er det de signaler, hunden benytter sig af, når man **arbejder/kræver** noget af sin hund.

Især hvalpe er meget let påvirkelige.

Manglende respekt

Hvis man ikke respekterer de dæmpende signaler, så ligger for det første et alt for højt driftsleje lige om hjørnet.

Man lægger fejlmentalitet i rygsækken, men hunden kan sagtens vente i flere år, inden korthuset vælter.

For husk at omme på den anden side ligger stress og endeligt det limbiske system og så har man en kasseret politihunde og måske en aflivning hos dyrlægen.

Bare fordi man arbejdede ud fra filosofien: **Godtnok.**

Skema over signalerne

De mest almindelige dæmpende signaler.

- **Slikke sig om snuden / læberne**
- **Kigge væk / kigge ned i jorden**
- **Smaske**
- **Blinke**
- **”Klapre” med munden** (som om hunden fryser)
- **Snuse i jorden**
- **Vende hovedet væk / vende siden til**
- **Sætte sig ned** evt. med siden eller ryggen til
- **Rejse sig og gå længere væk**
- **Gø** –(tænk her på hunde, der gør under lineføring/fri ved fod)
- **Give pote**
- **Lægge ørerne tilbage** (sammen med overdreven logren med halen)
- **Logre med halen** (store bevægelsen frem og tilbage)
- **Ryste sig**
- **Gabe**
- **Lægge sig ned** – (lægge sig på ryggen er et underdanighedstegn)
- **Gemme hovedet** under forpoterne
- **Bevæge sig langsomt**
- **Stå helt stille** - fryseposition
- **Urinere**
- **Omdirigeret adfærd** (altså gøre noget andet end kommandoen byder fx rulle rundt, klø sig o.s.v.)

***Men husk at se på selve situationen.
Hunden kan jo være træt og derfor gabe.***

Under træningen

For at forhindre stress og holde det Limbiske system i ro skal man kunne huske og respektere de dæmpende signaler.

Når der fremkommer et dæmpende signal under træningen, betyder det at hunden/hvalpen er ved at nå loftet rent mentalt.

Man kan sagtens aktivere drifterne – fx byttedriften, men fra fremkomst af de dæmpende signaler, er det kun de tobenede, der får noget ud af det i form af motion.

Hunden indlæringssevne bliver reduceret - Stress indtræder – Limbiske systems negative del erindrer.

Hvilke dæmpende signaler lige din hund benytter sig mest af, ja det må erfaringen vise, men typisk er det kun et fåtal af de nævnte, som individet benytter sig af.

Vær ikke bange for dæmpende signaler, men find et passende sted i træningsforløbet og få afsluttet på en god måde – helst ind over indlæringsprincipperne øverste del, hvor der skabes tillid.

Stress

STRESS

Hovedformålet er og vil altid være:

Hundeføreren kræver

◆ at hund og hundefører altid har det rart sammen.

Det er skrevet før og burde være skrevet på hver eneste side.

Hundens kropssprog – gøren og laden kan være ens, men være af vidt forskellig karakter. I afsnittet om stress skal man hele tiden have for øje, at stressen opstår, når hundeføreren **kræver** noget af hunden.

Fx en hund, der spiser græs.

1. Hvis hunden bare lufter sig selv og spiser græs, så er det fordi den godt kan lide græs.
2. Hvis hunden spiser græs, mens man kræver noget, så er det stress.

Afsnittet kan være lidt ”tung” læsning, hvor intet kan stå alene.

Der afsluttes med et stressskema.

Når man har læst det skrevne ord, vil man pludselig forstå skemaet, og derefter faktisk kunne gøre brug af skemaet.

Historisk

Der er skrevet meget med hensyn til stress, og dette nok er det anden vigtigste problem i vores hunde – dog uden at mange ikke ved det. Flokinstinktet ligger stadig på en sikker 1. plads og vil formentlig være førende de næste mange 100 år.

Alle artikler og lignende sluttede altid af med ordene: sørg for at holde hunden ude af stress.

Ikke et ord om hvordan man gør det eller hvordan man aflæser hundens stress. Langt mindre om, hvordan man fjerner stress i hunden.

Fælles er dog, at stress nedsætter eller forhindrer indlæring – derom er der ingen tvivl.

Robby

Tilfældigt dukkede der pludselig en to og en halv år gammel hund op. Den skulle aflives, da den var mentalt ødelagt. Til forskning i dette meget svære område, var hunden en guldgrube, da der lå en mentaltest på hunden.

Hunden var mentaltestet i 6 mdr. s alderen. Når man læste mentaltesten var det den type hund, som man staks vil sige: ”Den køber jeg!”

Den gode hund blev derefter bearbejdet i næsten 7 år.

Der var problemer, der blev løst rimelig let, men der var også problemer, der aldrig blev løst.

Hunden var forskningshund, men sideløbende blev der selvfølgelig også kigget på mange andre individer. Vi lærte at kunne læse hundenes stress og finde løsninger.

I lang tid troede vi, at al stress stammede direkte fra flokinstinktet, men det viste sig, at dette ikke var tilfældet.

Flokinstinktet der dog den bærende faktor, og der hvor de fleste fejl kommer fra.

Et eksempel

Et eksempel på arbejdet med stress:

Når flokføreren hentede en cykel, smed hunden sig skrigende ned på jorden. Klar til at lade sig slå ihjel.

Ved start af en cykeltur skulle der være ca. 200 meter mellem os, så turde hunden godt begynde at følge efter. Efter ca. 4 kilometers kørsel var hunden kommet op til cyklen, hvor den løb bag ved bagskærmen – aldrig

Lederskab

op på siden af cyklen.

Efter fem års arbejde

nærere med

Så døde hunden

bevidst om alt forskningen

Husk aldrig at rose en stresset hund, da man derved roser for stress adfærden!

at hun altid var hjemme

med hunden – tog en cykel og cyklede en tur. De havde haft en dejlig

cykeltur, hvorunder hunden havde løbet fint ved siden af cyklen.

Ved opstandning gik hund pænt bagom cyklen og satte sig på plads. Ved

start igen løb hunden bagom op på højre side af cyklen.

Alt i alt bare perfekt – noget vi aldrig havde oplevet.

Det skulle selvfølgelig straks afprøves. Havde hun fundet de vise

sten.....?

Cyklen blev hentet og straks lå hunden skrigende på jorden. Man kunne

stadig ikke cykle med hunden.

Så tog min kæreste cyklen og lavede en flot cykeløvelse. Alt var som hun

havde beskrevet.????????????????

Konklusionen blev, at stressudløseren var **Flokkføreren med en cykel.**

Noget så simpelt, at når flokkføreren stod med en cykel = ekstrem stress.

Når min kæreste stod med cyklen = hunden i fuld harmoni med sig selv.

Dette giver noget at tænke over ved hundetræningen.

Man kan altså arve en stressudløser.

Godt lederskab giver pr. automatik mindre stress i hunden .

Det skal være hundeføreren, der er flokkføreren.

Ikke diktatorisk med enstregen hierarki, men i harmoni via flerstregen hierarki – turde give ansvaret fra sig.

Svagt lederskab giver meget lettere stressede hunde.

Det vil sige, at det er hunden, der er flokkføreren.

- alene hjemme problematikken stammer ofte fra dårligt lederskab
Andet alene hjemme symptom er beskrevet under hvalpens opvækstfaser.
 - der opstår let fobier i hjernen på hunden = udløser angst, der er det største generelle problem for den danske familiehund, idet angst kan udløse angreb eller flugt.

En meget hurtig og grov test om hunden er stresset:

- Hunden vil ikke spise godbidder
- Pupillerne er voldsomt udspilet.

Hunden kan gå i:

- ◆ **Præstations stress**
Navnet giver næsten sig selv. Hunden skal præstere over sit niveau.
- ◆ **Negativ stress**
Hunden opfører sig negativt – stressformen kan være svær at løse.
- ◆ **Positiv stress**
Den letteste stressform at løse og lige at gå til.

Disse tre former for stress dækker vel over 90 procent af de stressformer, som en hund stifter bekendtskab med.

Hvis hundeføreren bare kan læse og aflaste disse 90 procent, så er sandsynligheden for de sidste 10 procent lig med nul. Man vil aldrig få hunden derud.

To hovedformer

Man kan sige, at der er to hovedformer for stress, men de er fuldstændig ens udadtil for det blotte øje, men virkningen er vidt forskellige – en er god og den anden er faktisk noget rigtigt l...!

Akut stress

◆ Akut stress og kronisk stress

Forskellen ligger i indlæringsgrad samt i erindringen hos hunden:

AKUT STRESS:

Stress i en tidsfaktor fra 0 til 2 min for et utrænnet individ.

Når individet går i akut stress starter en adrenalin produktion, der skal hjælpe til i hjernen. Adrenalin er ikke farligt, men læringsgraden falder markant efter 2 min.

Hunden kan lære at håndtere akut stress, og man skal ikke være bange for den akutte stress. Hunden skal nok sige til, når presset bliver for stort.

Efterhånden vil hunden kunne håndtere de situationer, der giver akut stress, men i virkeligheden får hunden bare lært, at situationen ikke giver stress – der bliver ingen adrenalinudladning.

Kronisk stress

KRONISK STRESS:

Udsætte hunden for stress over længere perioder.

Når adrenalinudskilningen ikke slår til, vil kroppen udskille cortisol. Man kan sige at cortisol er kanonerne, medens adrenalinen er fodfolket i en hær.

Problemet med cortisol er bare, at det rammer bredspektret. Det bearbejder hjernen og hjælper den, men samtidig ødelægger den også.

Stressudløser

- Der opstår uoprettelige hjerneskader. Hippocampus kan ødelægges for evigt, idet den skrumper/ætses bort. Hippocampus kan sammenlignes med kasserne i Netto. Mange kasser åbne, så kommer mange igennem – få kasser åbne, så kommer få igennem.

Groft sagt kan man sige, at når cortisolen udskilles, så er al indlæring umuligt. Det vil svare til, at man lagrer noget på en memorystick.

Man kan åbne denne på dagen, men i løbet af natten smider hjernen memorysticket væk.

Næste morgen kan programmet ikke åbnes.

Individet har altså ikke lært noget.

STRESSUDLØSER:

Enhver indlært stressfaktor har en stressudløser. Når hunden ser, hører, erfarer, lugter og så videre stressudløseren, så kan hunden gå i stress.

Stress (både akut og kronisk) aktiveres i hunden fx ved

- Mange sammen
 - Høj lyd
 - Pludselig lyd
 - Langvarig lyd
 - Smerte
 - Temperaturskift
 - Bevægelser
 - **Førerens adfærd** og ”flokkenes” adfærd (ja hele familien).
 - Isolation
 - Afbrydelse af søvn
 - Afbrydelse ved spising
- } Dette er især gældende på Politihundeskolen

Alt kan altså være en stressudløser. Tænk på flokføreren med en cykel.

Isolation???

ISOLATION:

Hunden er et socialt dyr, der ikke vil være alene, hvorfor isolering kan være den værste form for stress (kan give næsten alle former for stress), der igen kan lede til den kroniske stressform.

Tænk på hunden, der står i hundegården og konstant hopper op (positiv stress)

Enhver stressform giver nedsat evne til indlæring i enkelte øvelser.

- tænk over, at næste hund ofte får samme problemer som den gamle!
- hunde, der er kronisk stressede kan godt lære øvelser i vant miljø, men skifter miljøet, så kan øvelserne ikke udføres.

Isolation og måske derved kronisk stressform udløser let aggressivitet.
Se afsnittet om det limbiske system senere.

- Tænk på hunde der bider i øvelserne – er individet meget isoleret???
- Eller er det bare en galopperende byttedrift?
- Tænk på hundene, der bliver lukket ud af bilerne efter isolation???
- Der må meget gerne ”varmes op”.

DE TRE STRESSFORMER.

Der findes flere, men med disse tre er man rigtig godt kørende.

Under træning kan der indtræde de tre former for stress:

1) PRÆSTATIONSSTRESS

- aflæses ved at hunden aktivt bruger kæberne – **den tygger**.
Den kan tygge i en gren – den kan spise græs – den begynder at tygge i beskyttelsesærmet – den kan også bare stå og lave tyggebevægelser med kæben lige ud i luften – og så videre.
- Hunden får svært ved at udføre den givne ordre/kan blive irrationel og vred.
- Langvarig præstationsstress leder til depressioner .

Eksempel: Hunden bider i ”døde” genstande/tygger i apporten / tygger i ærmet..

Hunden har det ikke rart med føreren. Ofte ses problemet først, når afstanden mellem hunden og føreren mindskes. Der er ingen problemer så længe, der er stor afstand, men efterhånden som afstanden mindskes, så starter præstationsstressen og hunden begynder at tygge. Tænk på bidearbejdet – hvor det tit ses, at hunden sidder fast i ærmet med et godt dybt byttedriftsbid, men efterhånden som føreren nærmer sig, så og så kommer der en masse bortforklaringer, - nej, det er præstationsstress!

Det er problem med flokinstinktet, der skal løses som et større elementært problem.

Hunden frygter sin fører, der har været for ”ond” ved hunden – eller træningen har gået for hurtigt frem.

Kan løses ved hjælp af:

- bærefasen under byttedriftsfremmende træning, hvor hunden skal komme ind til føreren med byttet. Ofte er bytteforsvarsdriften sat i negativ aktivitet – hunden vil ikke ind til føreren.
- med brug af ”edderkoppen” (hold hånden stille på samme punkt og bevæg hårdt fingrene en efter en).

Negativ stress

Hvorom alting er, så stammer præstationsstress fra et ”dårligt” forhold mellem hunden og hundeføreren. Forholdet kan være superb i næsten alt, men lige i en enkelt øvelse/deløvelse er forholdet skredet. Flokforholdet er altså ikke en konstant størrelse.

Det er altså hundeføreren, der skal lave sig om!

2) NEGATIV STRESS

Aflæses i hunden, ved at den har et lavere aktivitetsniveau end normalt. Man skal altså kende individets normale bevægemønster. Hunden kan også fx gå i buer mod hundeføreren i stedet for den direkte lige linie. Hunden bruger altså længere tid, som kan sammenlignes med nedsat aktivitetsniveau.

- Hunden bliver efterhånden mere og mere handlingslammet.
- Hunden går i stå – tænk især på gerningsstedssøgning.
- Kan føre til ”frysning” (*man flytter sig ikke for en bus*). Står bare.

Såfremt man forsøger at lave indlæring i en hund, hvor den negative stress er indtrådt, er det faktisk omsonst, idet indlæringsgraden falder drastisk i takt med aktivitetsniveauet.

En hund, der er nået til ”frysning” kan intet indlære.

Der skal virkelig andre boller på suppen.

Man må få hunden ud af situationen, inden man kan fortsætte.

Eksempel: Hunden står bare ved en ”død” genstand, men siger ikke noget. Mange vil sige, at hunden bevogter genstanden, men ofte er hunden gået i negativ stress. Står bare og frysning har indtrådt.

Man træner og træner, men hunden lærer ikke at give hals, da den negative stress blokerer for indlæring.

Hunden skal tages væk fra øvelsen for kortvarigt at tænke på noget rart.

Det er altså hundeføreren, der skal lave øvelsens opbygning eller miljøtræningen om!

3) POSITIV STRESS

Aflæses i hunden, ved at den har en overaktivitet i forhold til dens normale bevægemønster. Det går pludselig hurtigere end normalt.

Tænk på hunden i løbegården – den har det faktisk rart – men man kan ikke indlære noget i hunden.

Hunden behøver ikke at løbe rundt, men overaktiviteten kan fx være ved springbrættet, hvor hunden pludselig ikke kan sidde på plads, men danser rundt med små chassetrin ved hundeføreren.

- Hunden har en rationel tankegang til ”kamp eller flugt”
- Kan altså tænke sig frem til flugt (overmagt).

Eksempel: Hunden løber hundeføreren i møde, medens den gør af en ”død” genstand. Generelt kan man sige, at hvis positiv stress udløses, ja så skal man bare træne videre, som om man ikke har set ”fejlen”. Man må

Positiv stress

ikke rette og skælde ud.
Fejlen vil som oftest forsvinde af sig selv. (Operand indlæring)

Det er hundeføreren, der skal lave øvelsens opbygning om!

Eller også er lederskabet i flokken i udu. Det er hunden, der er leder og ikke hundeføreren. Husk på de indledende ord med godt lederskab og som et afhjælpningsmiddel se evt. NEJ-øvelsen senere.

Læringsregler

LÆRINGSREGLER:

Læringsregler er ens for mennesker og hunde

- slår vi børnene for indlæring?
- slår vi vores hunde for indlæring?

Tvang/slag giver præstationsstress, der videre kan udvikle negativ stress, der fører til handlingslammelse, der igen kan føre til aggressivitet eller depression = kasseret politihund

**Hunden kan sagtens bide og skade dig, men den gør det ikke.
Hundeføreren kan slå og skade sin hund og gør han det????**

Livtidsvaner

LIVSTIDSVANER

Hvor kan tingene være lette senere i livet, hvis man husker at tage sig sammen i begyndelse.

Tænk på, at det er de første ca. tre måneder, som man skaber barnet og dens fremtid (tryghed).

- **indlær så meget som muligt som livstidsvaner**
Børn lærer at spise med kniv og gaffel - fremover spiser de ikke med fingrene.
- **indlæres hurtigst/bedst inden for de første 12 uger.**
Det første hjernespor (motocortex), der aldrig slettes helt.
- **det samme med sociale signaler**
Kropssprog fx det at smile og bøje sig ind over hunden, er i hundens verden tegn til dominans, hvis hunden ikke har lært vores sprog.

Kommandoer

KOMMANDOER

Kommandoerne skal altid være ens ellers opstår der frustration i hunden, der kan lede til:

negativ stress, der igen kan lede til

kronisk stress, der igen kan lede til

bestående hjerneskade = besværlig læring og erindring

og dette bare på grund af, at man ikke gør kommandoerne klare og entydige. Hunden må aldrig være i tvivl om kommandoens betydning.

Dæk hedder dæk – og ikke ”tag nu og gå hen og dæk dig”.

Tonelejet skal også altid være ens.

Husk, at hunde hører mange gange bedre end vi mennesker. Så hvorfor råbe og skribe. Nåh ja, man kan da råbe og skribe til sin hund, for så ved alle personer i nærheden, at man ikke har trænet nok med hunden.

Træningsmetoder

TRÆNINGSMETODER

Brug kun træningsmetoder og kommandoer, man kan tillade sig at bruge, uanset hvor man befinder sig. Også på gågaden kl. 1114 en lørdag.

Brug af strøm/pighalsbånd/slag/spark og anden form for smerte giver præstations stress eller negativ stress = Hunden har den ikke rart.

Hvorfor bruger vi det ikke på vores børn????

Modtagelse af hunden

MODTAGESITUATION

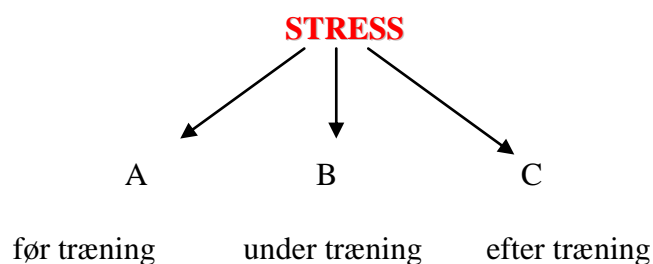
For at hunden ikke skal misforstå hundeførerens kropssprog, er det en rigtig god ide, aldrig at være ens to gange, når hunden kommer hen til hundeføreren. Det bliver således aldrig til en vane, men skulle helst være en appetitvækker.

- Tænk over hvilken stressudløser I ”bruger”, når I modtager jeres hund.
- har den ørerne lagt ned /hængende hale eller andre dæmpende signaler = har det ikke rart.

Indtrædelse af stress

INDTRÆDELSE AF STRESS:

Det er ikke lige meget, hvornår stressen indtræder:

Stress under A = ingen koncentration = **ingen indlæring.**

Stress under B = Træningen går fremad, men langsomt.

Stress under C = Hundeføreren har krævet for meget under træningen.

OBS:

Miljø- og humørsvingninger er handlinger, der meget let udløser genkendelse både for positiv- og negativ stress.

Hunden udfører ikke handlingen, skønt den har lært øvelsen.

Årsag:

- Stress – tænker ikke klart, når den skal hente fra erindringen – Motocortex sover.
- Isolering – eks.: sidder i bilen længe og bliver pludselig taget ud for at lave noget.
- Straf – hvis hunden ved, at der plejer at komme straf, kan den ikke vælge.
- Rutine – udfører øvelserne uden ros og opmærksomhed for mange gange.

Hurtig lagring

HURTIG "LAGRING" I ERINDRINGEN

Hippocampus åbner ved pludselige og gerne unormale situationer:

- negative og meget positive handlinger lagres hurtigt.
- negative handlinger giver hurtigere erindring.

Tænk selv over de negative og stærkt positive handlinger, der er sket gennem jeres liv. De huskes tydeligt, medens almindelige oplevelser fortoner sig i den store dunkelhed.

Især negative handlinger kommer meget hurtigt frem og man er meget længe om at glemme dem (hvis de da glemmes).

Det limbiske system slår til igen.

Stresskonklusion

KONKLUSION

Dårligt: Jo flere gange hunden udsættes for lange stresssituationer, jo mere handlingslammet bliver hunden
Man får sværere og sværere ved indlæring i hunden, da stressen hober sig op og forhindrer læringsgraden.

Godt: Oplær hunden til korte akutte stresssituationer, da hunden derved lærer at bruge/styre sin adrenalinudskillelse og kan derved lettere arbejde i lettere stress ved indlæringen og ved erindringen

Stresskema

Lad os gå til det endelige stresskema som blev lovet i starten af afsnittet.

STRESSKEMA

PRÆSTATIONS STRESS	NEGATIV STRESS	POSITIV STRESS
Hvad sker der for vores øje: ”Kæbeaktivitet” <i>Tygger</i>	Hvad sker der for vores øje: ”Fryser” <i>Kom nu i gang</i>	Hvad sker der for vores øje: ”Overaktivitet” <i>Så slap dog af hund</i>
Hvor ligger problemet: Flokinstinktet	Hvor ligger problemet: Stressudløser	Hvor ligger problemet: Flokinstinktet
Kan løses ved: Bærefasen Hunden mangler trækket!	Kan løses ved: Stressudløseren Måske for hård fører?	Kan løses ved: Rangorden Måske for svag fører?

Det Limbiske system

DET LIMBISKE SYSTEM

Hvad i alverden er det.

Hunden har den almindelige hjerne, men der ud over har den også en krybdyrshjerne.

I krybdyrshjernen lægges alle de positive og negative oplevelser, og de kan ikke slettes igen.

Et af forbindelsesleddene til krybdyrshjernen går gennem hundens snude nr. 2 – det Jacobsonske organ, der sidder i ganen på hunden.

Ved samtlige oplevelser hvad enten de er af positiv eller negativ karakter, er der en fært til stede og især genkendelse af fært er en stor medvirkende faktor til genkendelse/udløsning af adfærd.

Det limbiske system er karakteriseret ved:

1. Det limbiske system lærer ved at kopiere eller tage aftryk af situationer og adfærd.

2. Det Limbiske system lærer ved følelsesmæssig påvirkning.
3. Man lærer hurtigst og dybest i det limbiske system.
4. Det er fra det limbiske system man reagerer. Det vil sige handler pr. automatik.
5. Indlæringen er ud fra positiv/negativ – via simple rollemodeller eller indkodede handlingsmønstre.

Pas på hvalpetænderne.
Husk at negative oplevelser sidder utroligt godt fast i hukommelsen!

Containerne

”Containerne”

Groft sagt kan man sige, at det limbiske system lagre i to containere. En container til alt det rigtige positive og en container til alt det rigtige negative.

Hippothalamus

Den positive container:

Hver gang hunden oplever nogen positivt, så lægges der en sten i containeren. Langsomt men sikkert bliver containeren fyldt op. Den dag der ikke er plads til flere sten, så reagerer hunden (genkender). Tænk fx alle de gange du er kørt til træning. I starten sidder hunden stille og rolig bag i bilen, men pludselig en dag, så bliver hunden uregerlig. Den farer rundt i buret og begynder at gø i forventningens glæde. Den positive container er blevet fyldt og hunden reagerer, når farten af træningspladsen er til stede via det Jacobsonske organ.

Thalamus

Den negative container:

Hver gang hunden oplever noget negativt, så lægges der en sten i containeren. Langsomt men sikkert bliver containeren fyldt op. Den dag der ikke er plads til flere sten, så reagerer hunden (genkender). Men her sker der kun en af to ting. Enten bliver hunden

Passiv eller aggressiv.

Der er ikke andre muligheder.

Tænk på et sporsøg – langsomt kommer passiviteten snigende, hvis man

ikke husker at benytte sig af forstærkerprincippet (se indlæringsprincipperne). Omvendt kan hunden pludselig blive aggressiv fx mod kanvas, som mange af vores variable forstærkere er lavet af. Hunden har haft for mange negative oplevelser og næsten alle hunde har tydeligt vist det tidligere ved præstationsstress (tygger). Negativ på negativ oplevelse giver pludselig en fyldt container og hunden bliver aggressiv.

En apporteringsøvelse siger meget om stress!

- *Hunden vil væk*
- *Tygger*
- *Rusker*
- *Går i stå*
- *Støder apporten i jorden.*

Høj læringsgrad

1. Godt
2. Mindre godt
3. Totalt dårligt.

The GOOD

Selvkontrol

Stemning

Amygdala

Hypotalamus Serotonin

Hippocampus

Træningen

Høj læringsgrad af øvelser

The Good – The Bad and The Ugly

1. THE GOOD - Godt med Serotonin

Der er vigtigt for en høj indlæringsgrad, at hunden har kontakt til hundeføreren, kaldet **selvkontrol**, inden træningen starter.

Hunden sætter sin forventning til øvelsen. Den kommer i den rette **stemning**, fuldstændig som når den ser en sporline.

Stemningen aktiverer **Amygdala**, der er hjernens forsvarsadvokat – den bestemmer hvilken vej hjernen skal tage.

Uden stress vil hunden aktiverer **Hypothalamus** (*den positive container*) og **Serotonin** i nervebanerne vil være klar til at sende signalerne rundt. At Serotoninen er aktiv er meget vigtigt for læringsgraden.

Hvis hunden synes, at øvelsen er spændende vil **hippocampus** lukke flot op og hunden er klar til fuld læring.

Træningen udføres nu med høj læringsgrad og hunden belønnes efter alle gældende regler.

**Cortex
og bedst
Motocortex**

Efterfølgende ”går man hunden af” – man lader hunden lufte sig, indtil den er ”faldet til ro”. Under denne gåtur laves der indlæring i hjernen, Cortex og meget hurtigt vil hunden flytte det lærte til den del af hjernen, der hedder Motocortex.

Kan nærmest beskrives som ”genvejsknapper”.

Hvis spørgsmålet: Hvad er 2 +2 stilles – så svares straks 4. Man tænkte ikke over det.

Hvis spørgsmålet: Hvad er 7 X17 stilles – så skal der regnes først. Engang i skolen kunne man tabellerne, men med tiden slettes disse genvejsknapper.

Motocortex er de tidligere begreber som flydende adfærd eller rygmærkstækning.

Hunden lærer meget hurtig udførelsen af øvelsen.

The BAD

2. THE BAD - Mindre godt med adrenalin.

Mangler selvkontrol

Hunden **mangler selvkontrol** inden øvelsen (hundeføreren har svært ved at få kontakt til hunden uden at bruge lidt ”magt”).

Stress med adrenalin

Hunden sætter sin forventning til øvelsen. Den urolige hund vil gå i **stress** (positiv stress med forhøjet aktivitet) og der vil ske en **adrenalinudskillelse**. Adrenalin gør kroppen klar til kamp.

Serotonin

Amygdala sender signalet videre til nervebanerne, hvor adrenalin straks sløver udskillelse af **Serotonin**.

Mængden af signal vil være mindre med adrenalin = lavere indlæring.

Der findes 13 forskellige Serotoniner, der hver har sin opgave.

Den ene opgave er at sende smertesignal videre.

Adrenalin slukker omgående for smertesignal.

Hvis man slår hunden vil den reagerer første gang – straks får hunden adrenalin for klar til kamp – smerte-serotonin slukkes – og ved andet slag reagere hunden ikke.

”Hunden har en høj smertetærskel!” = sikke noget vrøvl!

Hippocampus

Hippocampus vil ikke lukke helt så meget op – det er jo ikke spændende og langt fra en pludselig oplevelse. Læringsgraden falder allerede her.

Træningen

Træningen udføres nu med en ”ja-ja” læringsgrad og hunden belønnes efter alle gældende regler.

Nedbrydning

MEN adrenalin fortsætter sløvningen af Serotonin, og læringsgraden kan være helt væk allerede efter 2 minutter.

Uden aktiv Serotonin er der en **meget** lille læringsgrad.

I bilen

Efterfølgende sættes hunden bare op i bilen – stadig med adrenalin i kroppen.

Her skal hunden selv falde til ro og lave indlæringen, men gør den det?

Indlæringen eller ?

Hvor bliver den lærte lagt hen? Er der i det hele taget noget eller står det i

kø uden for Hippocampus. I kender det selv – en lang kø og man forsvinder et andet sted hen.

Bliver dette til en indlæring helst i **Motocortex?** – **Nej vel!**

Selvfølgelig kan hunden lære noget, men den helt store indlæring bliver det ikke til. Øvelsen skal måske trænes 100 gange mod måske kun 20 gange uden adrenalin.

The UGLY

3. THE UGLY - Dårligt med cortisol.

Manglende selvkontrol

Hunden **mangler megen selvkontrol** inden øvelsen (hundeføreren kan ikke få kontakt til hunden uden at bruge ”magt”).

Stress

Hunden sætter sin forventning til øvelsen. Den urolige hund vil gå i **stress** (positiv stress med forhøjet aktivitet) og der vil ske en **Adrenalinudskillelse**, men hunden synes ikke dette er nok!

Cortisol

Amygdala udskiller nu **cortisol**. Hunden ”overlever” på sin cortisoludladning, men synes ikke det er spændende.

Thalamus

Meget af udførelsen vil lande i **Thalamus** (*den sorte container*)

Hippocampus åbner ikke

Hippocampus lukker ikke op, da det hverken er spændende eller en pludselig oplevelse. Læringsgraden er markant lille.

Værst af alt er at Hippocampus ætzes væk af cortisol. Hjernens ødelægges!

Træningen

Træningen udføres nu med **meget lille** læringsgrad og hunden belønnes efter alle gældende regler.

Tilfældigheder

MEN cortisolen vil gøre hundens tankegang urationel – der er ingen styring på indlæringen.

Tilfældighederne råder.

I bilen

Efterfølgende sættes hunden bare op i bilen – stadig med **cortisol** i kroppen. Her skal hunden selv falde til ro og lave indlæringen, men gør den det?

Ingen indlæring 3 - 24 timer

De meget kloge er stadig ikke blevet enige om virkningen af denne **Cortisol** udladning, men det menes mildt sagt, at hunden vil have meget svært ved indlæring de næste 3 og 24 timer.

Thalamus

Hvor bliver den lærte langt hen? – måske i **Thalamus** (*den sorte container*), der på den lange bane bevirker, at hunden pludselig bliver aggressiv eller passiv.

Selvfølgelig kan hunden lære noget, men den helt store indlæring bliver det ikke til. Øvelsen skal måske trænes 200 gange mod måske kun 20 gange uden adrenalin.

Kasseret/aflivet hund

Og når Thalamus er fyldt op, så ”vælter” hunden psykisk.

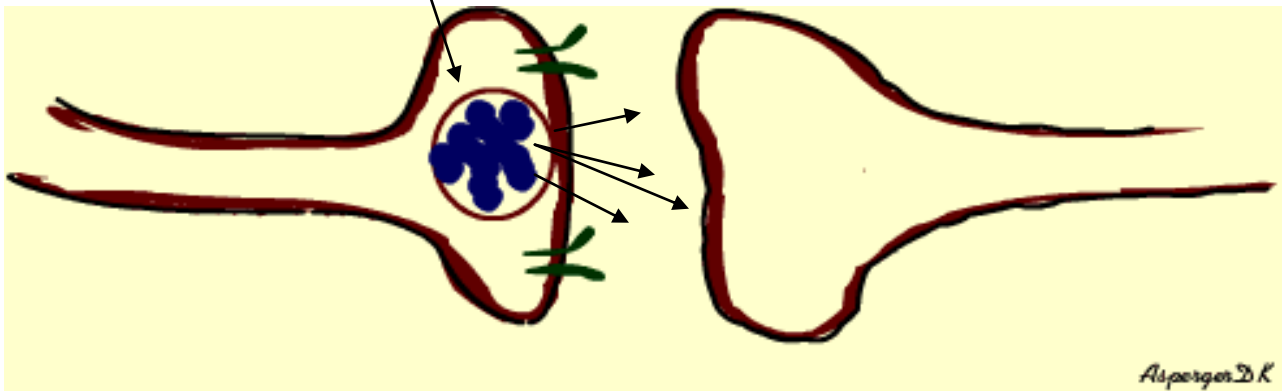
Skema

Ovenstående 3 eksempler kan sættes ind i et skema, hvor man starter ved selvkontrol.

Selvkontrol er den måde hunden behandler den kommende situation på.

Alle 3 variationer står her – der afhænger bare hvilken vej man kører rundt.

Serotoninerne skal udfylder hullet i nervebanen for at sende signalet

Politi hundeskolen

Manglende selvkontrol kan tilføres efter følgende opskrift:

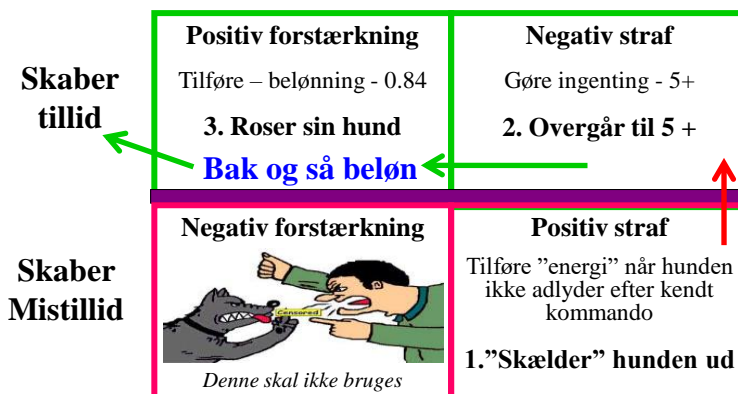
Lad os se på skemaet over læringsprincipperne, men nu omskrevet til at hunden ”får en skideballe”.

Pilene skal følges for at beholde tillid fra hunden. Den vil stadig elske sin hundefører!

Selvkontroludløser.

Korrekt skemaet findes også på side 26, men her ligger en stor fejl fra mange hundeførere:

Man glemmer 5+, hvorved læringen udebliver og man kører bare i ring.

OBS

Energien i den positive straf bør være nogenlunde af en sådan styrke, at hunden af sig selv udfører den negative straf, der så holdes i over 5 sekunder. Derefter bakker hundeføreren og hunden kommer til hundeføreren for at få sin belønning. (*viser tilliden*)

Husk på, at man aldrig vise afmagt over for hunden.

Husk på, at hvis optræningen af hunden er foregået helt korrekt, så kan man se bort fra begrebet "at skælde sin hund ud".

Hunden er på ingen måde skabt til at "tage røven på hundeføreren", men den vil allerhelst gøre det, man har lært den.

Eksempel

Hov – havde du set skemaet før – helt korrekt under problemløsning i læringsprincipperne side 26.

Eksempel: Hunden kommer ud af bilen uden selvkontrol, ja bare det at få lagt en line på hunden kan være problematisk.

- Der tilføres positiv straf "energi"
- overgår til negativ straf "gøre ingenting i over 5 sek."
- hundeføreren bakker og hunden kommer hen og får sin **godbid**
- der er **skabt tillid**, uagtet den tilførte energi i den positive straf.

Man kan også omsætte til en anden form for øvelse:

"NEJ – øvelsen"

Nogle hundeførere er ofte af den opfattelse, at der skal siges NEJ eller FØJ, når hunden udfører øvelser forkert.

Nej tag hunden ud af stress øvelsen.

Virker det: ja, men det er ukontrollabelt og ofte er det destruktivt for det gode flokforhold.

Utroligt mange af disse situationer vi kunne undgås, hvis noget så simpelt som at gå i line var i orden.

Hvad sker der inde i hunden, når den trækker hundeføreren:

Der kan findes to hovedårsager:

1. Når hunden trækker, har hundeføreren (*uden at ville det*) givet hunden kommando til at gå frem og forsvar flokken. Når hunden skal forsvare, så udskilles der adrenalin. Hunden bliver ”ophidset/stresset”.

2. at hunden rent faktisk under gangen bliver sendt på jagt (*uden at hundeføreren vil sende signalet*). Når hunden går i jagt, har den jo startet sin byttedrift, men får aldrig opfyldt sit driftsmål i byttedriftens faser, men får ”kun” udført en endeløs og formålsløs jagt. Med det manglende driftsmål ”skruer” den sig mere og mere op i håb om at få opfyldt det. Hunden bliver ”utålmodig/stresset” grundet manglende mål i byttedriften.

Hvordan reparerer man så hunden, så den ikke går i stress.

Hovedreglen er:

- **Man må ikke skælde med et ord, men det skal være en lyd.**

Ordet bliver hurtigt udvandet, idet ord som nej og føj tit bliver sagt, men der er ingen handlig bag ordet.

Hunden lærer automatisk, at den ikke skal reagere på kommandoen.

- **Begrebet 5 + skal overholdes**

En hund med adrenalin i kroppen/hjernen er **minimum 4 sek.** om at opfatte, hvad der blev sagt eller hvad der skete.

Der må intet ske i tidsrum fra man har kommet med sin irettesættelse - ”lyd”, hvilket svarer til at hundeføreren skal stå 100 % stille og især hænderne må ikke bevæge sig.

Hænder og ansigtet er noget hunde kraftigt aflæser.

Fx se på hunde der hopper op af hundeføreren = hundeførere, der hæver hænderne ved kontakt.

- **Hunden har en stressdæmper**

Hundene har en naturlig stressdæmper monteret i siden af kroppen mellem ribbenene og bagbenet – et lille tryk og hunden ”falder helt ned”.

- **Hunden må ikke trække**, når man bare går med den.

Efter mange trækkende gentagelser i stress er adrenalinen ikke nok og der udskilles cortisol, der ætser hippocampus = hjerneskade.

Læringsgraden falder voldsomt – ligesom udførelsen af øvelser bliver ustabile, idet hunden har svært ved at hente fra erindringen.

Hunde der trækker er tilsvarende de hunde, der har let ved at blive artsaggressive, idet de jo er sat til at forsvare flokken..... simpelt.

Målet er:

Når man går en transportstrækning, så trækker hunden ikke, men går faktisk en

nogenlunde ”fri ved fod/ lineføring” selv om hundeføreren ikke anstrenger sig = hunden er ude af stress

Målet er:

Udførelsen er:

Udførelsen er:

Man må **aldrig** hive hunden via linen ind mod hundeføreren. BASTA. Hvert eneste lille træk hæver bare hundens ”ophidsethed” med mere adrenalin til følge og læringsgraden falder og falder.

1.

Gå helt afslappet med hunden i line.

Når hunden linen bliver stram, lyder ”**lyden**” og hundeføreren står helt stille i minimum 5 sekunder.

Her lærer hunden **lyden** at kende, men der vil formentlig ikke være nogen reaktion ud over at hunden også stopper op.

Dette gentages 3 – 4 gange.

2.

Den helt afslappede gang fortsættes.

Samtidigt med **lyden** prikkes hunden ind i siden med et par fingre.

Nu vil man se en meget større reaktion fra hundens side.

Husk stadig 5+

3.

Kontrol af læringen.

Hvor mange gange der skal til, før hunden ved, at den ikke skal trække.

Ja trækker den ikke, så er problemet jo løst, men.....

Prøv under konstant gang bare at sige **lyden** - hvis hunden reagerer og holder op med at trække, så er man godt på vej – eller må der flere 1er og 2er til.

Lyden bliver til en stressdæmper og ikke en ”skideballe” – smart!

Dette lyder simpelt – og det er også simpelt, men den største fejl fra hundeførernes side er, at der hives og trækkes i hundene.

Hundeførerne har også deres Motorcortex, hvorfra der reageres med reflekser.

Disse reflekser skal ofte fjernes.

Der vil være forskel fra individ til individ, men der er også forskel på hvor store adrenalin- eller cortisoludladningerne er – og disse styrer læringen.

Ingen adrenalin = stor læringsgrad eller korrekt udførelse

Adrenalin = begrænset ukontrollabel læring eller fejl i udførelsen

Cortisol = faktisk ingen læring og store fejl i udførelsen.

Lyden er stressdæmper

Kære hund – tilgiv mig – jeg skal nok lære det en dag!

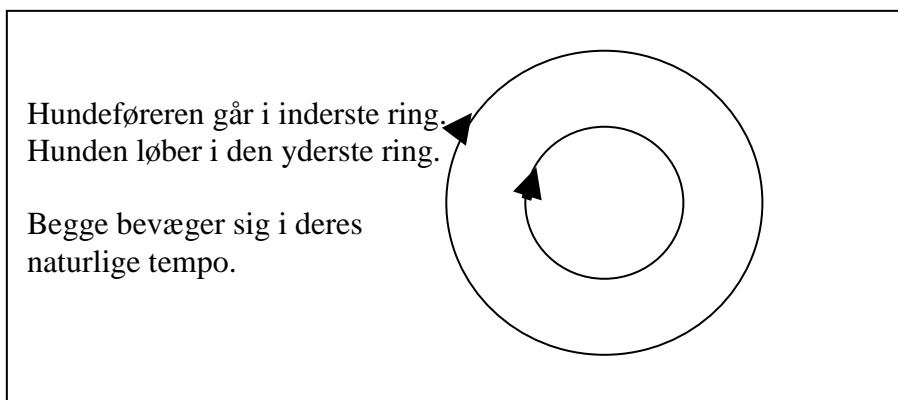
Stress symptomer

STRESS symptomer under træningen.

Bærefasen i byttedriften fortælle straks hundeføreren, hvorvidt der er stress / Adrenalin i hunden.

Så længe der er adrenalin i hunden er det ikke rationelt at fortsætte træningen, jf. ovenstående.

Efter hunden har fået sin variable forstærker (bideskind, bidestyr, 70 cm bidepølse eller lignende) overgås til bærefasen:

Hvis hunden

- **Tygger i den variable forstærker**
- **Rusker den variable forstærker**
- **Støder den variable forstærker i jorden**
- **Trækker væk fra hundeføreren**
- **Går i stå**

er det alt sammen signal til, at der stadig er adrenalin i hunden.

Bliv ved med at gå med et aktivt glad kropssprog. Hunden er faktisk hurtig til at gå sin adrenalin ud af kroppen.

**Byttedriftfremmende
træning**

BYTTEDRIFTFREMME NDE TRÆNING.

Hundens hænder

Byttedriftfremmende træning har intet med angrebsarbejde at gøre.

Ganske vist benytter hunden sine tænder under træningen, men prøv at abstrahere fra dette og tænk på, at hunden bare bruger sine hænder. Nu har den ingen hænder at gribe og tage fat med, så den er nødsaget til at bruge noget andet – nemlig munden og der sidder tænderne jo. At man så senere kan kanalisere den Byttedriftfremmende træning over i egentlig angrebsarbejde er noget helt andet.

Åbning af byttedriften

Enhver hund skal have en perfekt byttedrift for at kunne fungere optimalt. Så hvorfor ikke ”åbne” hundens byttedrift og se på den – fungerer den?

Ved ”åbningen” opdager man:

- ◆ at man kan kontrollere hver enkelte fase i byttedriften
- ◆ at man kan reparere defekte faser – målrettet træning
- ◆ at man kan sørge for at hunden kommer i helt bund af byttedriften

Selve træningen

Grundarbejde for al hundetræning

- ◆ at man kan kontrollere om flokinstinktet er i orden
- ◆ at bytteforsvarsdriften virker optimalt eller det stik modsatte

Fejl i hundens byttedrift står **pludselig mejslet ud i marmor**.

Mange hundeførere har set lidt skævt til en, når man stopper dem midt under sportræningen. Hjem på græsplænen og luk byttedriften op. Uden god byttedrift: dårlig sporhund.

Hvordan gør man så lige det.

Man skal have hunden til at lave:

- ◆ Stand
- ◆ Jagt
- ◆ Forfølgelse
- ◆ Byttespring
- ◆ Bid
- ◆ Trækken
- ◆ Bære fasen m. flokinstinkt

Grundarbejde for enhver hund, som man ønsker at træne:

Udstyret er en 70 cm lang bidepølse/bidestyr/læder eller andet, som hunden meget gerne vil bide i.

Stå med front til hunden og start byttedriften ved at bevæge byttet hurtigt opad.

Hunden springer og bider sig fat med træk til jorden.

Efter en kort trækleg kommanderes hunden til slip og umiddelbart efter kommanderes dæk.

Øvelsen gentages mange gange uden at udløse bærefasen.

Hunden lærer at accelerere hurtigt i byttedriften, men det mest vigtige er, at hunden lærer at bakke i byttedriften (*retur til afdækning*).

Grundøvelsen skal udføres så mange gange - det er nødvendigt - indtil hunden nærmest sparker sine ben væk under sig for at komme ned i dækstillingen.

Ingen hund er for lille til at trække, men nogle hundeførere er for store at trække rundt med. Hundeføreren må overgive sig til hunden - og følge med!

er optimalt, så
de grundtræning

ethvert hundearbejde.

Når alt går godt er bidepølsen former
også byttespringet kommer med.

Som afslutning begynder man at kommandere hunden til andre standøvelser: stå - sit - giv hals.

Man lærer altså hunden at høre efter kommandoerne og ikke bare reagere på billederne.

Grundopstilling

UDVIDET BYTTEDRIFTFREMMEDE TRÆNING.

En god grundopstilling:

1. En god grundtræning vil være at udstyre hunden med træksele.
I trækselen kan man monteret et ca. 4 meter langt tovværk.
2. En 70 cm lang bidepølse/bideskind i en ca. 8 meter lang line.
Man kan sagtens bruge andet – her kommer fantasien igen til hjælp.
3. En hjælper, der bruger nr. 2.
4. Hundeføreren stiller sig op med hunden og har fat i enden af linen.
5. Figuranten – der her skal bruge sit kropssprog – dominerende eller ikke dominerende .

Nu er man klar til træningen.

Standen venter man med, for ikke at dæmpe byttedriften.

Jagt

Jagt er det første man benytter sig af.

Figuranten arbejder - med meget hurtige bevægelse - bidepølsen frem og tilbage (Stimuli til byttedriften).

Når hunden tænder byttedriften, flygter figuranten med bidepølsen hængende i den lange line. Figuranten har ryggen til hunden, hvorved han/hun ikke kommer med nogen som helst truende signaler.

Byttedriffs-kommando

Hundeføreren kommer med en kommando – en byttedriffskommando – værgo´ – ta´ byttet – eller stop manden.

Denne kommando følger hele den byttedriffsfremmende træning.

Hundeføreren giver los, og hunden forfølger sit bytte.

Aldrig slippe linen - I skal bruge den om lidt.

Biddet

Ved kontakt med bidepølsen skal hunden selvfølgelig have lov til at bide i den.

Derefter strammer både hundeføreren og figuranten linerne, således at man nu arbejder med biddet.

Hunden skal lære, at den skal arbejde med sin krop for at få sit bytte.

Hvordan gik det – var der god jagt (energi) i hunden eller skal det bearbejdes?

Når hunden vinder sit bytte, overgår man til bærefasen (driftsmålet i driften).

Bærefasen

Mange løber lige ud, men se her har man et problem, idet hunden bevæger sig væsentlig hurtigere end mennesket. Meget hurtigt kan hundeføreren ikke få luft – koncentrationen tabes og så videre.

Gå rundt i ring – ca. 5 meter i diameter – hunden løber udvendig og har væsentlig længere at løbe. Jeres hastigheder for cirklen passer pludselig sammen.

Der hvor byttedriftens bærefase er slut, skal hunden overgå til at bære for flokforholdet. Dette overgangspunkt ligger i ca. 7-8 skridt inde i bærefasen. Energien – koncentrationen på hunden - skal holdes fra hundeførers side.

Her kan man gå så længe og man kommer i harmoni med sin hund.

Gode søde ord – dejligt glad kropssprog – fortæl hunden, at den gør det bedste i verdenen lige nu.

Der skal jo arbejdes med flokinstinkt, hvis dette ikke er i orden.

Det perfekte flokinstinkt vil være, at hunden komme direkte ind til hundeføreren med sit bytte og afleverer det. Det er desværre sjældent, at man ser dette sådan lige de første gange.

Hvor længe skal man så gå rundt?:

Når hunden bærer byttet roligt i munden – ingen rusken - ingen tyggeri - ingen støden i jorden – ikke trække væk – ikke gå i stå – og så bare en halv omgang mere, så er hunden kommet i bund af sin drift uden stress.

Hunden dækkes af/sidder sammen med føreren og hundens bindevæv stimuleres med ”edderkoppen” – ”Driften tømmes”.

Derved ligger der ikke noget ”baggrundsstress” i hunden, inden den næste seance startes op. – Altså ingen adrenalin i hunden.

Man er altså sikker på at hundens indlæringsgrad er helt i top

Nogle hunde smider hurtigt byttet fra sig, men det er kun fordi de hurtigt slukker for byttedriften. Disse hunde kan altså ikke arbejde særligt længe inden byttedriften slukker. Dette skal forbedres med det gode. Disse hunde vil også være dårlige til andre discipliner/træning.

Byttespringet skal kontrolleres.

Byttespringet

Hundeføreren stille sig op med hænderne fast i enden af linen.

Hundeføreren **SKAL** blive stående på samme sted hele tiden – han/hun skal sådan set bare være en lygtepæl.

Figuranten begynder at svinge den variable forstærker i en højde, således hunden skal springe for at få fat i den.

Der skal sikkert svinges mange gange – mange hunde står bare og glor.

Så skal hunden pirres med den svingende bidepølse. Variation.

Når hunden begynder at springe efter bidepølsen, så skal den også vinde.

Altså må man måske sænke højde lidt.

Biddet kommer – både figuranten og hundeføreren strammer linerne op og hunden skal arbejde for at vinde sit bytte.

Bærefasen udføres som tidligere beskrevet.

Byttespringet er ikke bare det at springe højt, men at springe med stor energi.

Det vil sige, at hunden i bideøjeblikket har kroppen i minimum vandret. Det perfekte er, når hoftepartiet er det højeste punkt på hunden. Hunden, hvor bagkroppen hænger nedad eller bagbenene står på jorden, har en dårlig energi i byttespringet.

En anden måde er figuranten løber væk ca. 20 meter. Står stille og holder den variable forstærker hængende lodret.

Hunden skal nu både sætte af – dreje hovedet – bide – lande på jorden. Den variable forstærker slippes omgående ved kontakt med hundens tandsæt.

Byttespringet kan laves på mange andre måder, men generelt skal bidepølsen serveres højt, således hunden skal springe/arbejde efter sit bytte.

Trækken til jorden

Efterhånden som hunden bliver sikker i jagt og spring, lægger man større og større vægt på trækken i hunden. Altså den fase, hvor hunden lander på jorden med byttet i munden. Hvad gør hunden?

Hunden skal arbejde med benene for at vinde byttet - trække byttet ind til hundeføreren – slå 4-hjulstrækket til.

Hvis hunden ikke gør dette, så skal hundeføreren helt op til hunden.

Hånden stryges mod hoften, således at man nærmest prøver at flytte det ene bagben. Figuranten skal være med på dette og lige så snart hunden bare flytter et ben, så giver figuranten efter.

Figuranten og hundeføreren kan let trække byttet fra hunden i starten, men hunden skal bekræftes i, hvad den gør.

Hurtigt vil hunden lære at trække.

Man kan faktisk ved at belønne på det rigtige tidspunkt lære hunden, at den fx kun skal trække med det venstre bensæt.

Det optimale belønningstidspunkt er, når hunden trækker med alle 4 ben på en gang eller trækker mod jorden med fuld kropsvægt.

Stand

Standen er det sidste man lægger på i træningen. Hunden skal kunne adlyde en dækkommando. Denne skal helst være indlært på den rigtige måde, der er nærmere beskrevet under afdækning i det kommende afsnit om træningsmetoder

Figuranten står helt stille med siden til. Intet bevæger sig – heller ikke bidepølsen.

Hundeføreren dækker hunde af og bakker tilbage til enden af linen.

Hundeføreren kommer med byttedriftskommandoen.

Besked til hunden, at nu skal den arbejde. Først når hunden er startet, så starter figuranten sit arbejde.

Det lyder let, men det kan være nødvendigt, at figuranten starter inden hunden, men hunden skal have lidt tid til at tænke sig om efter kommandoen er lydt.

Her lærer man hunden at starte byttedriften, allerede når dækkommandoen lyder. Hunden ligger altså ikke bare ned, men ligger i standen i byttedriften.

Hunden er klar til at være klar.

Lad bare hunden komme gennem flere seancer, når den er i gang, men husk at aflæse hundens dæmpende signaler og stress.

Tygger den – går den helt i stå – vil væk – støder variabel forstærker i jorden – rusker – se dette er jo stresssymptomerne.

Hov – havde hunden i det hele taget selvkontrol?

Her er så lige noget, man ikke må, men mange hundeførere gør det fordi, ”Det har man set andre gøre”.

Kan I så lade være

- ◆ Ikke noget med at hive op i hunden for at få den til at slippe byttet.
- ◆ Ikke noget med at ”pirke” hunden for at få den til at dække af.
- ◆ Ikke noget med at belaste hunden fysisk (trække den op/benene omkring kroppen og så videre)
- ◆ ikke noget med at trække hårdt i hunden for at standse en uønsket fremfærd (stress), men træk langsomt hunden flere meter baglæns og prøv igen (hunden lærer og lagrer).
- ◆ Husk lige alle ordene om stress.....

Tillid er godt, men kontrol er bedre.

Byttedriftfremmende træning kan alle udføre, idet det ikke kræver den store og fysisk krævende figurantuddannelse, men en forståelse for hundens signaler er meget ønskværdig.

Fordele ved byttedriftfremmende træning:

- ◆ man styrker kontakten og samarbejdet mellem hund og fører
- ◆ man får flokinstinktet forstærket eller vedligeholdt
- ◆ man får en glad og lydige hund
- ◆ man slipper for den negative del af bytteforsvarsdriften
- ◆ man bliver mere spændende for hunden
- ◆ man bliver attraktiv at komme hjem til/ind til hundeføreren
- ◆ man får et ”gratis” indkald
- ◆ man får en ”gratis” apport
- ◆ man får en ”gratis” afdækning
- ◆ man får en ”gratis” slipkommando
- ◆ man får en ”gratis” halsgivning - både på figurant og på genstande
- ◆ man arbejder kun med hundens medfødte instinkter
- ◆ man lærer at arbejde på hundens præmisser, som hunden forstår
- ◆ man får en motiveret hund
- ◆ man får let ved at lære hunden afståelse fra stop
- ◆ man - og så videre.....

BYTTEDRIFTFREMMEDE TRÆNING

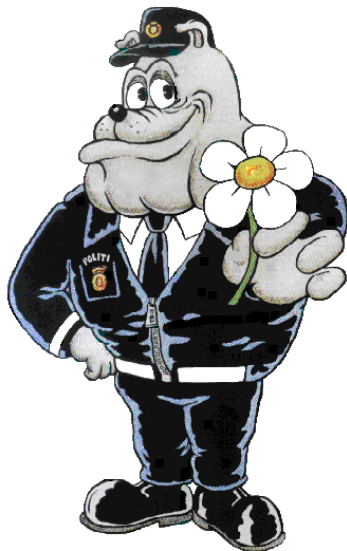
BYTTEDRIFTENS FASER.

Stand – Jagt – Forfølgelse – Spring – Bid – Træk – Rusk – Bærefase.

Et godt forslag til afvikling af den byttedriftsfremmende træning findes i afslutningen i træningsvejledning under magtanvendelsen!

Var dette skrevne materiale perfekt og giver en komplet hund og hundefører?

Men Husk – hunden laver næsten ingen fejl – de kommer alle fra hundeføreren!

Træningsvejledning.

Generelt

Denne del tager udgangspunkt i byttedriften og dens faser. Spørgsmålet: "Hvad bruger hunden af byttedriften faser og til hvad?" er forsøgt beskrevet i en form, der kan direkte omsættes til træningsmetoder.

Efterfølgende er der enkelte træningsråd, der alle overholder byttedriftens faser. Der er ingen, der siger, at det er de absolutte optimale træningsmetoder.

Mest af alt er det delmålene, hunden bør kunne inden den egentlig øvelse sammensættes.

Træn altid hunden op efter:

- 1. Forståelse for øvelsen**
- 2. Hastigheden i øvelsen**
- 3. Miljøet**
- 4. Tiden - længden**

HUSK: *Hvad du lærer, lærer du aldrig foran!*

- ***Ikke falde i de dybe afmagtshuller, som så mange andre før har prøvet.***
- ***Ikke udvikle stress i hunden – den har let nok ved det i forvejen.***
- ***Ikke arbejde mod hundens drifter, men med dem.***
- ***Ikke bare gør ting for at andre siger det!***

Hundeførerens adfærd og lyst er meget afhængig af, at man kan finde den rigtige træningsmetode til den aktuelle ekvipage.

Basal drifttræning

"Kald det kærlighed"

Hvad enhver hund bør kunne sammen med sin hundefører, inden man begynder på egentlige øvelser eller den store del af Byttedrift- og Magtanvendelsestræningen.

BYTTEDRIFTENS FASER.

Stand – Jagt – Forfølgelse – Spring – Bid – Træk – Rusk – Bærefase.

Stand = Koncentrationsfase – indeholder øvelserne:	Dæk Sit Stå Standhals
Jagt = Søgen efter objekt - være sig på ørerne, øjnene eller fært	
Forfølgelse = Direkte mod målet, der er lokaliseret via øre, øjne, fært Fasen kan starte med jagthals	
Spring = Energi, der indsættes ved det endelige fund. (op og ned) Utrænet hund vil bruge munden – trænet hund forflytter sig til den lærte fase. (fx standhals/afdækning)	
Bid = Dybt inde i munden – konstant bid – ingen tyggen Et bid i byttedriften er ikke et aggressionsbid, men udelukkende for at holde fast – hunden har ingen hænder	
Træk = Trækken til jorden – eller med "firhjulstræk" Ved brummen er bytteforsvarsdriften slået til – hunden belastes over evne i byttedriften.	
Rusk = Slå byttet ihjel. Uønsket fase, men kan forekomme – hvis flokforholdet er i orden, vil hunde bringe byttet hjem, men en hvalp kan bruge rusk til at fortælle, at den er blevet "overbelastet"	
Bærefase = Bære byttet hjem til flokken og deler byttet for overlevelse. Tillid i flokforholdet og målet i byttedriften.	

Hvorfor starte med et skema?

Skemaet er set før, siger mange – men næsten lige så mange har glemt det!!
Byttedriftens faser er helt unik for en hund – det er hundens grundlæggende arbejdende opbygning, hvorfor faserne skal kendes, således man kan realisere hundens gøre og laden.
Hvad er det vi ser, når hunden udfører et eller andet!

En god påstand er, at alle hvalpe har fejl i en eller flere faser – sammenholdt med den tillid der skal opbygges mellem hund og føreren.

I disse moderne tider vil mange sige, hvorfor kan man ikke bare filme det efterfølgende.

Dette er faktisk uladsiggørligt, idet der faktisk ikke er to hvalpe, der skal oplæres ens.

Hvilken fase skal forstærkes og i hvor høj grad – hvilken fase viser svaghedstegn, når man har forstærket den ene – hvilken fase skal man så til og så videre.

Det er selvfølgelig fantastisk, hvis man har fået hvalpen hvalpetestet i 7 ugers alderen – at vi kender opdrætteren og ved hvad han/hun står for, men verden er jo nogen gange noget andet.

Hvalpen hentes hjem, når den er **8 uger** – og hellere nærmere de 9 uger end nærmere de 7 uger.

Bogen fra **HVALP TIL UNGHUND** er et fantastisk grundlag i beskrivelsen af hvalpens opvækst.

”At lege med sin hvalp” kan gøres på mange måder, men at **lege byttedriften** og tilliden til perfektion er noget andet.

Hvordan gør man?

Så vi går i gang med noget helt generelt:

Husk at hvalpen skal lære

indkald med afledning inden den er 16 uger.

Den skal adlyde, når man kalder - også når den beskæftiger sig med andet.

Navnet er ikke en indkaldskommando – man skal være utrolig standhaftig, hvis man vil bruge navnet. Det går fint i starten, men det flades ud.....

Navnet er kun for opmærksomhed – derefter kommer udførelseskommandoen. Tænk på os selv. Hvis nogen nævner vores navn, så svarer vi bare – vi udfører ikke noget.

Men siges vores navn – vi svarer ja – ”vil du hente mælken” – så henter vi mælken.

Så en god grund cocktail er **navnet efterfulgt af her/kom**

”Det kan man altid lære den” er der nogen der siger!

Ja - Men finheds nuancerne kommer aldrig.

Fik du lært hvalpen indkald inden den blev 16 uger?

Hvalpens faser skal være ligeligt lige gode.

Dette er der mange, der lader hånt om, men arbejder fx med spor i en meget tidlig alder. For at gå spor skal hundens faser være fint fungerende, men hvis dette ikke er konstateret, så spiller man..... nogen vinder – nogen taber. Fx har alle hvalpe faserne træk, men mange får slukket denne fase. Hvalpen opgiver hvis føreren ikke følger med hvalpen.!

En slukket fase er et kæmpe arbejde at bygge op igen. God tur hjem, som man siger.

Forelskelse eller kærlighed.

Flokforhold og den tillid – tryghed, der skal ligge ind over begrebet er ikke noget bare helt tilfældigt.

Når man leger med hvalpen skulle den meget gerne blive forelsket i os, men vores leg og kærlighed skal fortsætte, indtil det er blevet til kærlighed.

Dette tager noget længere tid, hvorfor bærefasen er en meget vigtig del, så man ikke må forlade for tidligt.

Fasen Jagt.

Fasen Jagt kan sagtens aktiveres ved siden af - brug søgen efter godbidder. Selve jagten på gemt byttet laves først, når hvalpen kan udføre en automatisk bærefase.

1. delmål – Udelukkende grundfaserne

Man kan bygge en hvalp op ved brug af følgende:

I daglig munde kaldes det **Hente – Bringe** øvelser.

Hjælpemiddel også kaldet byttet: fx et håndklæde, et læderstykke eller – men noget der berører hvalpens læber, idet dette beroliger hvalpen.
Bolde er på nuværende tidspunkt ikke gode, idet de ikke beroliger og tilfredsstiller hvalpen på sammen effektive måde.

Forfølgelse = Direkte mod målet, der er lokaliseret via øre, øjne, fært

Fasen kan starte med jagthals

Spring = Energi, der indsættes ved det endelige fund. (op og ned)

Utrænet hund vil bruge munden – trænet hund forflytter sig til den lærte fase. (fx standhals/afdækning)

Bid = Dybt inde i munden – konstant bid – ingen tyggen

Et bid i byttedriften er ikke et aggressionsbid, men udelukkende for at holde fast – hunden har ingen hænder

Bærefase = Bære byttet hjem til flokken og deler byttet for overlevelse.

Tillid i flokforholdet og målet i byttedriften.

- Hvalpen udstyret med en lille snor -
- Øvelsen udføres ved at man smider byttet væk fra sig -
- Hvalpen henter byttet -
- Man kalder – altså **træner hjemkald** –
- Hvalpen kommer hjem og der nulles/hygges -
- Vi stopper denne nullen og hygge -
- Tager fat i snoren og går i stand -
- Afventer til hvalpen slipper af sig selv (når driften slukkes) -
- Går der alt for laaang tid, så læg en finger ind på tungen -
- Kommando SLIP lyder først, når byttet er ude af munden.

2. delmål – Standfasen lægges på

Legen fortsætter, men nu medtages fasen **Stand**.

Standøvelser er **ME>GET** vigtige, idet det er hvalpens koncentration.
 Uden koncentration er det langsom læring – hvorfor sidder men ned og lærer teori?
 Du løber vel heller ikke rundt lige nu!

<p>Stand = Koncentrationsfase – indeholder øvelserne: Dæk Sit Stå</p> <p><i>Helst ikke standhals, for det larmer irriterende meget – og kun derfor.</i></p>
<p>Forfølgelse = Direkte mod målet, der er lokaliseret via øre, øjne, fært</p> <p>Fasen kan starte med jagthals</p>
<p>Spring = Energi, der indsættes ved det endelige fund. (op og ned)</p> <p>Utrænet hund vil bruge munden – trænet hund forflytter sig til den lærte fase. (fx standhals/afdækning)</p>
<p>Bid = Dybt inde i munden – konstant bid – ingen tyggen</p> <p>Et bid i byttedriften er ikke et aggressionsbid, men udelukkende for at holde fast – hunden har ingen hænder</p>
<p>Bærefase = Bære byttet hjem til flokken og deler byttet for overlevelse.</p> <p>Tillid i flokforholdet og målet i byttedriften.</p>

- Hvalpen udstyret med en lille snor -
- Øvelsen udføres ved at man **bevæger** byttet foran sig -
- Man går i stand – står helt stille indtil hvalpen også er helt i ro – denne pause hæver hvalpens driftsleje -
- Byttet smides -
- Hvalpen henter byttet -
- Man kalder – altså **træner hjemkald** -
- Hvalpen kommer hjem og der nulles/hygges -
- Vi stopper denne nullen og hygge -
- Tager fat i snoren og går i stand -
- Afventer til hvalpen slipper af sig selv (når driften slukkes) -
- Går der alt for laaang tid, så læg en finger ind på tungen -
- Kommando SLIP lyder først, når hjælpemidlet er ude af munden

3. delmål – Trækfasen aktiveres bevidst

Legen fortsætter, men nu medtages fasen **Træk**.

Fasen Træk findes i næsten alle hvalpe, men når man arbejder med træk, så skal hundeføreren altid følge med hvalpen.

Altså gå/kravle med hvalpen, så hvalpen kan trække hundeføreren – Hvalpen skal vinde byttet.

Fjern snoren fra hvalpen – den bør ikke være nødvendig nu!

Stand = Koncentrationsfase – indeholder øvelserne:	Dæk Sit Stå
Standhals	
Forfølgelse = Direkte mod målet, der er lokaliseret via øre, øjne, fært	
Fasen kan starte med jagthals	
Spring = Energi, der indsættes ved det endelige fund. (op og ned)	
Utrænet hund vil bruge munden – trænet hund forflytter sig til den lærte fase. (fx standhals/afdækning)	
Bid = Dybt inde i munden – konstant bid – ingen tyggen	
Et bid i byttedriften er ikke et aggressionsbid, men udelukkende for at holde fast – hunden har ingen hænder	
Træk = Trækken til jorden – eller med "firhjulstræk"	
Ved brummen er bytteforsvarsdriften slået til – hunden belastes over evne i byttedriften.	
Bærefase = Bære byttet hjem til flokken og deler byttet for overlevelse.	
Tillid i flokforholdet og målet i byttedriften.	

- Øvelsen udføres ved at man bevæger byttet foran sig –
- Man går i stand – står helt stille indtil hvalpen også er helt i ro –
- Byttet smides
- Hvalpen henter byttet -
- Man kalder – altså træner hjemkald –
- Hvalpen kommer hjem og der laves træk leg –
- Hvalpen trækker hundeføreren, der slipper byttet til hvalpen -
- Man kalder igen – altså træner hjemkald –
- Hvalpen kommer hjem og der nulles/hygges -
- Vi stopper denne nullen og hygges -
- Går i stand -

- Kommander SLIP.

Hvis øvelsen ikke kan udføres uden brug af snor – og hvalpen ikke slipper på kommando – så var man ikke færdige med de foregående delmål. RETUR!

Under udførelsen kan **RUSK** pludselig forekomme.

Rusk = Slå byttet ihjel.

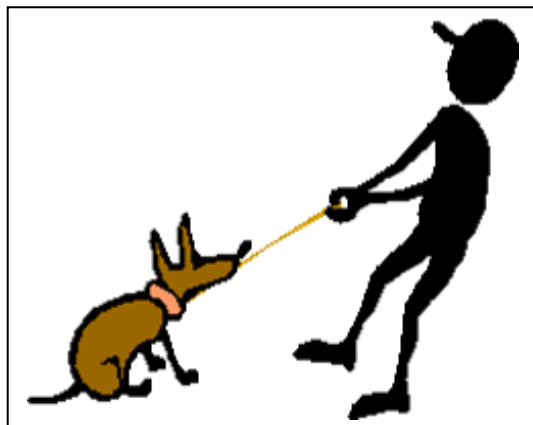
Uønsket fase, men kan forekomme – hvis flokforholdet er i orden, vil hunde bringe byttet hjem, men en hvalp kan bruge rusk til at fortælle, at den er blevet "overbelastet"

Øh - blev hvalpen overbelastet eller er legen gået for hurtig frem, hvorved flokforholdet ikke er blevet bragt helt i orden.
Det var det med forelskelse og kærlighed.

Hastigheden ud til byttet og hjem skal være meget ens – også uden kommandoer.

Se det er kærlighed

og uden et fantastisk flokforhold lander man bare her:

En general snak.

Inden den egentlig træning af øvelser har hunden forståelse for **Kald det Kærlighed** og der igennem kan fx **sit øvelsen** og **halsgivning** være indlært.

Miljøet.

Det er ikke nok, at en hund kan sætte sig ned på en flad græsplæne eller kan give 10 fine glam på græsplænen. Prøv at lade hunden hoppe op på et bord.

Gentager lige – husk træn efter

- **Forståelse for øvelsen**
- **Hastigheden i øvelsen**
- **Miljøet og tryghed med dette**
- **Tiden - længden**

Det er ikke nødvendigt, at hunden kan sidde længe, men at hunden føler sig tryk ved at sidde på bordet. Ligeledes er det ikke nødvendigt, at hunden kan give 10 glam på bordet, men reagerer hurtigt med bare et glam. Dette skal være i orden – det er en utrolig hurtig genvej til den komplette hund.

Hvorfor starte på fx sporsøg, inden man har sikret sig at alle faserne i byttedriften fungerer optimalt?

Har man overholdt vigtigheden i læring af **indkald og godt flokforhold!** Byttedriften er først nogenlunde udviklet, når de store fortænder er skiftet – alder ca. 5 mdr. – før kommer vilde hvalpe heller ikke med ud på jagt!

Skal man bruge bidepølse eller bidestykke?

Det ses ofte, at de hunde, der ikke har et ordentligt dybt fast **byttedriftsbid**, har problemer med springet i faserne. De har svært ved at håndtere det miljø, hvor de ikke har kontakt med jorden.

Meget ofte kan biddet sættes på plads ved at udvikle springet.

Groft sagt kan hunden kun tænke på en ting af gangen, indtil det er lagt ned som rygmarvstænkning (*betinget refleks eller motorcortex*). Så hvis springet/miljøet ikke er i orden, så bruges hjernen til at koncentrere sig om dette. Koncentrationen forsvinder fra biddet, der bliver yderligt og svagt.

Alle former for træning kan lade sig gøre, men hvorfor gøre det mere besværligt end nødvendigt.

Hundeføreren og hunden skal passe sammen, ellers videreføres energierne ikke!

**Der er ingen undskyldninger
og
Du kan ikke lyve for en hund.**

Byttedriften som den drivende faktor

Byttedriften er helt klart den drift i hunden, som man benytter sig mest af ved træning af en moderne hund.

Hvis de øvrige drifter og instinkter ikke er i orden, bliver det selvfølgelig ikke til en komplet hund, men her i denne træningsvejledning er der udelukkende lagt fokus på byttedriften.

I gamle dage kunne man da.....!!!! - ja, ja, men da skrev vi også med pen og blæk – det var endda kun for de lærde.

Driftsmålet er at bære byttet og bærer byttet hjem til sin hundefører!

*Hund og fører samarbejder i harmoni i flokforholdet jf. **Kald det Kærlighed.***

Hov – blev det til en gentagelse - Ja, for byttedriften, driftsmålet og flokinstinktet er bare så vigtige.

Skriver **V I G T I G E**

Stimuli.

En stimuli starter altid en drift og i byttedriftens tilfælde er det en bevægelse, der starter driften. Det bedste er en hurtig zig-zag, men enhver form for bevægelse – det kan være føreren, en genstand, en figurant og så videre kan starte byttedriften.

Allerede fra starten skal man huske klare **tydelige kommandoer**, for disse kommandoer skulle gerne efterhånden blive til stimulien - altså startknappen til byttedriften.

Også kaldet Stimulikontrol = hunden kender kommandoerne og udfører dem.

Faserne.

Hvordan arbejder hunden med sin byttedrift i vild/naturlig tilstand?

Enkelt - idet hunden starter sin byttedrift og arbejder sig nedad i faserne, indtil målet er nået, eller den slukker bare byttedriften, såfremt det ikke fører til noget. Dette er genetisk indbygget i hunden.

Et stort problem med hundetræning er, at hunden "**galopperer**" nedad i faserne – den kommer let selv til at tage næste fase, der måske er uhensigtsmæssig. (eks. hunden hopper op af eller endnu værre bider i figuranten).

Populært kan man sige, at hunde laver "tag selv bord". Men husk hunden gør det, den er født til – Det, vi vil have den til, skal først indlæres i hunden

Tingene går galt: driften galopperer – hunden laver "tag selv bord" – træningen bliver uhensigtsmæssig – stressen er høj - indlæringsgraden er lav og øvelserne skal laves mange gange.

Vi skal som hundefører lære hunden selvkontrol. Se gult afsnit.

Hemmeligheden i at træne hund.

Lær hunden at bakke i byttedriftens faser.

Fine ord man ikke kan bruge til noget, vil mange sige! **Jo vi kan!**.....

Tænk bare på noget så simpelt som lineføring, der for mange består af stand og jagt/forfølgelse – men skal kun bestå af stand.

Fortræning – kommandoer.

Kommunikation er en fantastisk ting. Det letter kraftigt at forstå hinanden. Vi taler alle dansk i Danmark – praktisk.

Lær hunde dit sprog, men start med det mest praktiske. Tænk fremad – hvad skal min hund kunne.

Lær hunden at **sidde – dække – give hals** på kommando.

Lad være med at tænke på egentlige øvelser, men tænk betydeligt mere på miljø. Lær hunden de tre øvelser, hvor som helst og når som helst.

Tit ser man, at en hund ikke kan give hals, når den står på en trappe. Miljøet er ikke i orden og blokerer halsgivningen.

Groft sagt kan hunden kun tænke på en ting af gangen, indtil det er lagt ned som rygmarvstænkning (*betinget refleks eller Motor Cortex*).

Så hvis miljøet ikke er i orden, så bruges hjernen til at stå på trappen. Hvis halsgivningen ikke er i orden, så kommer der ingen lyd.

Træn et glam i alle miljøer – træn hunden i at sætte sig ned overalt – træn den i at lægge sig ned overalt. Ikke noget med mange glam – sidde/ligge længe – Nej, bare vov og lige sætte/lægge sig.

Husk at lære hunden kommandoerne, således det er **ordet**, der starter øvelsen og ikke det, der sker foran hundens øjne. Det skal ikke være "billederne", der starter øvelserne.

Kommandoen skal bliver til stimuliene – ikke magten!

Markeringsform.

Lær også hunden den **markerings form**, du vil have hunden til at udføre ved fund i de praktiske øvelser.

Når hunden finder noget, skal den **sætte sig ned og give hals – eller lægge sig ned.**

Derfor vigtigheden af at lære hunden at sætte sig på kommando og give hals på kommando – hvor som helst og når som helst.
Eller tilsvarende ved afdækningsmarkering

Efter hver øvelse er der beskrevet nogle former for træningsmetoder. Disse er kun vejledende, men meget generelle for den moderne hundefører.
Uanset hvilke træningsmetoder man benytter sig af, skal man altid huske hvilke faser, hunden benytter sig af i øvelserne. OG hundeføreren skal så sørge for, at hunden altid får opfyldt sit driftmål.

Den selvstændige standmarkering og dens problematikker.

Alle kender godt det der med, at man gør det rigtigt, men man har svært ved at sige, hvad man gør. Bare at forstå denne sætning.....svær ting.

Forskellen på den selvstændige standmarkering og den kommanderede udførelse ligger kort og godt ind over tidspunktet, hvornår man kommanderer med hunden under læringen af øvelserne.

Formår man at få kommandoen til standøvelsen til at **være en del** af den totale udførelse – uden at de vil det.

Under læringen bruger næsten alle den guidede operande læring, hvilket leder til den betingede læring (refleks), men nogle/mange får desværre kommanderingen til at blive en del af øvelsen.

Uden kommando kan hunden så ikke udføre den passive standmarkering.
Kort og godt får man kommandoen til at være en del af øvelsen.

Operand læring: Hunden lærer af de konsekvenser en handling/adfærd får.

Betinget læring: En handling/fært får hunden til at udføre en adfærd.

U selvstændig markering:

B F B er et begreb, der siger at hunden ikke kan lave selvstændig markering, men skal have sin "dominerende" hundefører med i øvelsen.

Fx halser hunden ikke, hvis den ikke kan se sin hundefører.

Det korrekte skal være **B.**

Eksempel på **B F B**:

Den søgende hund - Byttedriften aktiveres til fasen jagt og hunden søger:

- Trin 1: Hunden får fært og hvis genkendelsen er der, leder dette til
- Trin 2: asketeorien via fasen forfølgelsen (går mod stigende koncentration)
- Trin 3: Hunden når frem og skal udføre sin standmarkering, men hunden gennemgår også:

- **Byttedrift**: Trin 1 2 og 3 er udført – hunden halser, men så
- **Flokforhold**: Hunden scanner flokforholdet – tier stille.
- **Byttedrift**: Hunden finder sin standmarkering igen. **Gør**

Det er den sidste halsgivning, der skal belønnes.

Vigtigt:

Guidningen skal falde STRAKS hunden "sætter" snuden på objektet. Altså i afslutningen af trin 2 og inden scanningen af flokforholdet.

Hvis hundeføreren under den guidede operande læring venter med at guide hunden til den er kommet til scanning af flokforholdet – ja så bliver kommanderingen en del af hele øvelsen.

På dansk:

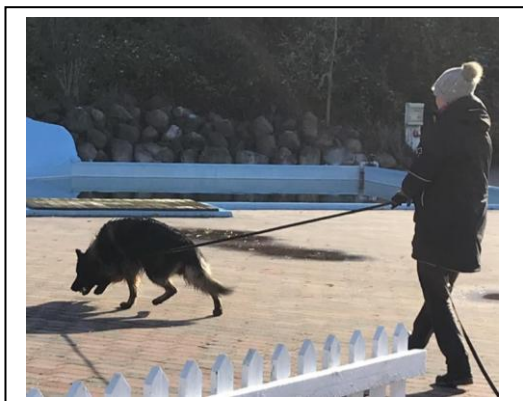
– hunden står og glor efter hundeføreren, men markerer ikke.

Den selvstændige markering kommer ikke, for hunden har lært, at nu er det "farmands" tur til at tale. Hunden afventer kommandoen.

Først når hunden kan udføre sin standmarkering uden at scanne flokforholdet (synligt for enhver) kan guidningen ophører, og man kan lave kontrol af det betingede indlærte.

Fungerer det ikke, så må man retur i læringen

Det er fuldstændig enslydende med hensyn til en afdækningsmarkering.

LINEFØRING OG FRI VED FOD.

Hvad består øvelserne lineføring og fri ved fod af:

Stand..... (*Sætte sig ned*)

og

Stand.....(*Hunden går – men hunden i mentalt stand*).

Hvis man bare "japper" lineføring af med typisk klassisk betinget indlæring, ja så laver hunden hele øvelsen i jagt. En hund kan nemlig sagtens sidde ned og samtidig være i jagt rent mentalt.

Noget så simpelt som at blive stående – betragte hunden – se hvordan den "synker" retur til stand – er generelt svært at udfører for de fleste. Der jappes. Man skal se hvordan hunden **bakker i sin byttedrift + "låses"**.

Så er man rigtig godt i gang med at **T R Æ N E** med sin hund.

Oftentimes ser man det modsatte, hvor hunden bare ikke kan sidde ned længere og rejser sig. Jagten bliver for voldsom og driften begynder at galoppere.

Mange hundefører "springer over hvor gærdet er lavest" og begynde at gå, for så gør hunden det rigtigt???? Nej – hunden er faktisk så dygtig, at det er hunden, der træner hundeføreren.

Og tro mig – hunden er dygtig.

Man kan sige, at for at kontrollere om hunden bakker tilbage til stand – ja så bare tag hunden på plads og lad den sidde længe.

Det skulle gerne være hundeføreren, der træner hunden, ikke!

- ◆ Bliver den siddende (*forbliver i stand*) Lækkert.
- ◆ Rejser den sig (*driften går i jagt og hunden laver "tag selv bord"*). Knap så godt, thi hunden lærer ikke at "bakke", hvilket giver problemer senere i de praktiske øvelser.

Hunden lægger sig ned. (*Driften slukker baglæns*) Det næstbedste - for hunden har vist, at den kan bakke i driften - den kan dog ikke "låses" i standen. Hunden er formentlig ung eller utrænnet og har ikke lært at arbejde længe i driften.

Et forslag til træningen

Opdeles i 2 selvstændige øvelser:

Siddende på plads

- Sitøvelse indlæres via godbid
- Kommando **sit** lægges på
- Siddende på plads indlæres – standøvelse - Tidsfaktor
- Skævsidninger rettes til - husk parallelt med skulderne
- Benyt fortrinsvis primær forstærker (godbid + kærlighed)

Mål: Hunden kommer på plads på kommando og meget gerne udelukkende på kropssproget

Følge hundeføreren under gang

- Gå uden nogen som helst form for opstandsninger
- Variabel forstærker (bold) smides opad eller ??????
- Husk: når forstærkeren aktiveres, så er momentet færdigt
- Tid – længde – løb lægges på gradvis

Mål: Hunden følger af lyst til sin hundefører

Afslutning

- 1 + 2 sættes sammen
- Tre skridts øvelserne kobles på

Mål: Den færdige øvelse eller retur til momenterne

APPORTERING

Hvad består øvelsen apportering af:

Denne komplekse øvelse, hvor **alt** kan gå galt.

- Stand.** (Sidder ved siden af føreren)
Stand..... (Apportgenstanden smides ud).
Jagt/Stand ... (Vi kræver at hunden skal forblive i stand, uagtet en af de svære stimuli flyver lige forbi øjnene på hunden).
Jagt..... (Kommandoen lyder og hunden løber ud til apporten)
Byttespringet (Kommer lige før hunden bider i apporten. Især labrador har et tydelig byttespring, uagtet den skal samle noget op fra jorden, men alle schæfere har det også, men tit ikke så tydelig for vores øjne).
Biddet..... (Hunden samler apporten op).
Rusken..... (Dette ønsker vi ikke at se, men oplever det tit i indlæringsfasen, når hundeføreren går for hurtigt op ad læringstrappen, hvilket giver stress).
Bære byttet... (Bringer apporten hjem til hundeføreren).
Stand.. (Sætter sig ved siden af føreren).
Biddet..... (Vi kræver at biddet skal forblive samtidigt med at

hunden er på vej til stand for at skulle slippe.)

Slippet..... (Bytteforsvarsdriften Nej og flokinstinktet Ja).

Du er vel allerede stået af her!

Er der noget at sige til, at en apporteringsøvelse kan gå i "fisk!"

Kald det Kærlighed med hente- bringe til flokken – indkald – bærefase og aflevering til flokken skal være i orden og er i en stor del en apporteringsøvelse.

Del øvelsen op i tre momenter

- ◆ **Kast apporten** ud og sørg for at hund kommer glad hjem med den. Sørg for at bytteforsvarsdriften ikke indtræder i negativ retning. Sørg for at hunden ikke tygger – hvis hunden tygger er det præstationsstress! (*hundeføreren kræver måske for meget af hunden*).
Altså bare en hente/bringe øvelse uden krav
- ◆ **Hunden skal kunne sidde** ved siden af hundeføreren i stand – se lineføring
Efterfølgende sidde med en genstand i munden.
- ◆ **Hunden skal på een på plads kommando** komme på plads uden nogen anden form for hjælp. Man kan sige at hundeføreren bare skal stå og se op i luften og ikke foretage sig noget som helst.

Øvelsen sættes ikke sammen, før **alle momenter**, enkeltvis kan udføres perfekt af hunden. Delmål – Delmål – Delmål og atter....

**Apporteringsøvelsen skal leges ind i hunden.
Tvangsapportering er hermed erklæret død og begravet**

Et forslag til træningen

Opdeles i flere selvstændige øvelser:

Holde fast

- Apportbukken i hænderne - hold apportbukkens ender i håndfladerne
- Læg apportbukken ganske kortvarig i munden
- Variabel forstærkning – (apportbukken – bold)
- Øg tiden, hvor hunden har den i munden
- Når det fungerer lægges kommandoen hold fast på

Mål: Hunden holder apporten fast, indtil man tager den fra den

Kort gang - apportbukken holdes fast

- Videre fra den siddende udgangsstilling til stående og gående
- Aldrig øg længere end man er sikker på, at hunden holder fast
- Korte og mange delmål

Mål: Hunden kan forflytte sig uden at tabe apporten. Gøre to ting på en gang

Komme på plads med apportbukken

- Opstart: forståelse for på plads kommandoen og meget gerne via kropssproget
- At sidde foran hundeføreren bør også trænes separat via kropssprog, fx stå med spredte ben

Mål: At hunden kommer på plads uden at man skal "herse" med den, men højst guide den

Den færdige øvelse samles

- Huller i den færdige øvelse: Bak i delmålene!
- Træn aldrig videre med hersning
- Husk grundreglen – 0,84 sek.

Mål: Sådan!

Tyggeri

- Tyggeri i apportbukken er stress - eller er blevet til en stereotyp refleks
- Hundeføreren har - om ikke været ond - så gået for stærkt frem i delmålene
- Retur og langt retur til det sted i momenterne, hvor hunden ikke tygger

Mål: Ingen tyggeri – ingen stress – godt harmonisk flokforhold

Kunne **Kald det Kærlighed** genkendes mange steder.

HALSGIVNING PÅ KOMMANDO.

Hvad består halsgivningsøvelsen af:

Stand..... (*Kun stand, idet hunden skal give standhals*).

Standhalsen ligger i den nederste ende af standen – lige før jagten. Den unge hund har ikke lært at forblive i faserne længe og går naturligt videre til næste fase – jagten (rejser sig).

Senere kan dette blive udvidet til springet, hvilket jo er uhensigtsmæssigt ved fx runderingen på person. Får man ikke givet hunden forståelsen, ja så fortsættes faserne videre til biddet.

Lydmæssigt er standhalsen opdelt i serier af glam med en lille pause imellem... Antallet af glam i hver serie er individuelt fra individ til individ.

Jagthalsen ligger i begyndelse af forfølgelsen men også uhyggeligt tæt på springet – videre til biddet og så videre.

I forbindelse med forståelsen og indførelsen af Byttedriftfremmende træning (jagt/sving m.v.) blev fremelskningen af Standhalsen sat i højsæde.

Hunden "sættes i drift" som man siger. Hopper hunden under halsgivningen overgår den i forfølgelsen, hvorved hunden giver jagthals.

Ikke i sig selv en enkeltstående fejl, men vi sikrer os ikke, at hunden kan forblive i byttedriftens faser – hunden laver faktisk "tag selv bord" og byttedriften galopperer.

Det kan være nødvendigt på nogle individer, at benytte sig af jagthalsen for at få halsgivningen i gang, men så hurtig som muligt skal det kanaliseres til standhals.

Generelt

Fælles for **Standhals og Jagthals** er, at begge faser skal have være i funktion et lille stykke tid, inden halsgivningen kommer, da halsgivningen ligger i slutningen.

Hunde, der bruger jagthals, har lettere tilbøjelighed til at lade driftens faser "løbe derud af", hvorfor den let begynder at springe op ad figuranten – eller jager videre (går fra figuranten) – eller bider i figuranten og så videre.

Kan det genkendes?

Selvfølgelig kan man træne som man plejer og selvfølgelig kan "unoderne" fjernes, men hvorfor gøre det mere besværligt for sig selv end nødvendigt?

Ordforklaring til "at gå i stand".

"At gå i stand" betyder ikke, at man bare skal stå stille, men man skal **stå totalt stille – der skal låses i overarms- og lårmusklerne.**

♦ **Den første træning**

Typisk står man derhjemme med madskålen højt hævet. Man hopper og danser for at få startet hundens byttedrift.

Hunden begynder også at hoppe og danse (jagten) og de første glam kommer.

Hunden får sin belønning. Man er altså allerede her ved at fremelske jagthalsen.

Hvis man der imod - efter at have startet hundens byttedrift - "fryser" , ja så bakker hunden i faserne og hiver standhalsen frem.

Hunden kan dog de første gange bare slukke sin drift (det fører jo ikke til noget), men så er det bare at prøve igen (se lineføringen).

OBS:

Hvis hunden er tavs i standhalsen og bare generelt slukker sin drift, så vær ikke bange for at indlære jagthalsen for at få hunden i gang, men vend tilbage til standhalsen så hurtigt som muligt. Hvalpe kan måske bare lave en mundbevægelse de første gange.

- **Hunden, der standhalser, vil sidde/stå stille - for den er i stand.**

♦ **Bidepølse/bideskind:**

Hundeføreren har hunden i træksele og lang line.

Figuranten har bidepølsen i en snor foran hunden. Kan også bare have den i hånden.

Hunden starter sin drift og hopper og danser (jagt).

Der kommer en halsgivning og figuranten aktiverer byttet. Igen er det jagthalsen, der fremmes.

Ignorer hundens jagthals og bare "frys" og afvent - hunden bakker stille og roligt i faserne og kommer med standhalsen. (operand indlæring).

Og så udløses byttet - belønning udløses max 0,84 sek. efter målet.

Øvelsen kan også udføres af hundeføreren selv. En klar forsættelse på den første træning

I samtlige momenter kan hunden de første gange slukke sin drift baglæns (det fører jo ikke til noget), men så er det bare at prøve igen. Der er ikke sket nogen fejl.

Lad generelt være med at tage øjenkontakt med hunden ved indlæring af halsgivning.

Det skal ikke være øjnene, der bliver til stimuli, da øjnene ikke findes på "døde genstande"

Det er en meget lille forskel, men **med en senere stor virkning.**

Et forslag til træningen.

I bund og grund byttedriftfremmede træning!

Hovedreglen med byttedriftsfremmende træning er, at hunden har skiftet de store hjørnetænder, men derfor kan man godt begynde på halsgivningen. Tænk på alle faserne i byttedriften og brug modelindlæringen for at hunden lettere kommer til de aktuelle faser. Vejen til halsgivning er mangfoldig, men her er nogen:

2 bolde

- En bold i hånden – en bold i lommen
- Første bold småsmides op i luften samtidig med hundeføreren er aktiv i små sideværts ryk. Kun benene og hånden arbejder – resten af kroppen er i stand. (Byttedriften starter ved bevægelse)
- Når hund har fået øje på bolden smides den sideværts
- Mens hunden henter bold 1 aktiveres bold nr. 2 når hunden kan se den
- Hundeføreren indtager stand, når hunden kommer ind med bold 1. Derved aktiveres fasen stand, hvor det naturlige slip ligger
- Hunden slipper bolden og bold 2 aktiveres og smides modsat sideværts
- Første bold samles op og så kører det i ring

Mål: hunden lærer at forflytte sig hurtig mellem faserne både den genetiske og den tillærte vej

Slipkommandoen

- Når tingene fungerer via kropssprog lægges slipkommandoen på
- Husk først at sige slipkommandoen, når bolden er på vej ud af munden
- Alt for mange får sagt kommandoen, når bolden er i munden, hvorved hunden indlærer, at SLIP betyder: **”Jeg skal have noget i munden”**

Halsgivning for at få den i gang.

- Når hunden slipper bold nr. 2 indtages ultra-stand, der bare holdes i tidsfaktoren
- Hunden vil via operand indlæring forsøge sig frem – hundeførerens kropssignal siger standøvelse
- Hunden vil dække - sætte sig - give hals, men kun halsgivning med et glam udløser bolden
- Små ryk med kroppen, hvis hunden går i stå
- Samme koncept kan gøres via den primære forstærker

Mål: Hunden lærer at halse på kropssignalet - ikke kommando

Halsgivning alá færdige øvelse minus plads.

- Overgå til den primære forstærker (godbid)
- Indtag stand med godbid i hånden (husk helt stille hænder)
- Hunden laver modelindlæring – halser og kommandoen lægges på under halsgivningen
- Hunden skal sidde ned under halsgivningen
- Sidder hunden ikke ned, kan man evt. guide lidt med en sit kommando
- Hunden belønnes aldrig, såfremt den står op

Mål: Hunden afgiver 10 glam

Halsgivning på plads.

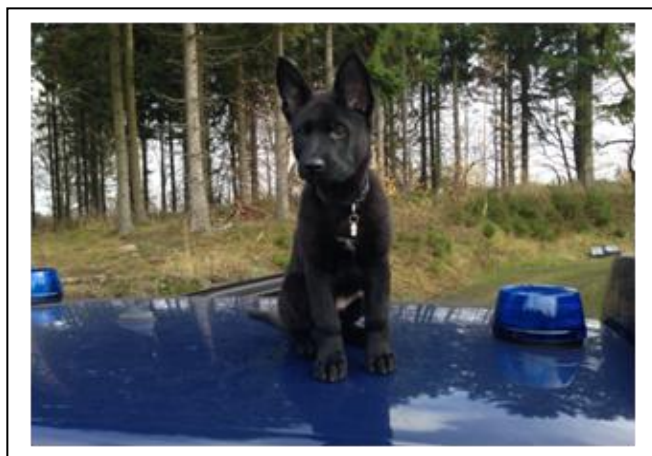
- Forudsætning: Hunden har lært at komme på plads på kommando (fri ved fod)
- Kropssignalet og kommando afgives
- Hunden belønnes kun, når den halser og sidder ned på plads
- Start med få glam

Mål: Hunden siddende på plads og afgiver 10 glam

Miljøhalsgivning.

- Lær hunden at give hals i alle positioner
- På borde
- På olietønder
- På trapper
- På..... og så videre

Mål: Hunden kan afgive sin kommende markeringshals overalt

SPRING.

Hvad består øvelsen spring af:

Stand..... (Sidder på plads)

Jagt med miljø.. (Springer over forhindringen)

Stand..... (På plads efter springet).

Hvad er *spring* egentlig. Det er bare miljø under brug af en udviklet teknik. Kan hunden ikke klare højder = stress indtræder eller teknikken mangler. Kan hunden ikke sidde stille og rolig ved siden af hundeføreren = galopperende drift.

♦ **Højder**

Sørg for at træne højder med hunden.

En rigtig god rekvisit er det ca. 2 meter høje A-springbræt med tværribber.

Hunden kan afstå og "kravle ned", såfremt den ikke er moden endnu.

Omvendt kan den også kravle ned på den anden side, således man ikke belaster dens forben i nedspringet.

Efter kort træningstid (*hunden skal lige have alderen til det*) står hunden bare pludselig og hygger sig på toppen af A-springet.

Hunden har også **lært det afsæt**, der skal til for at komme helt op på toppen (2 meter). Der skal bruges kræfter.

Så er det op over på 1,5 meter lodret med nedløbsrampe eller lignende, afhængig hvilket program man træner til.

Hunden springer og uden at komme til skade!!!!

Et forslag til træningen

Selve springet

- Start lavt, men ikke så lavt, at hunden laver flugtspring
- Hvis man indlærer flugtspring på nogen højde – typisk en meter, så vil hunde forsøge at gøre det sammen, når man kommer op i højden
- Vær ikke bange for at hjælpe hunden over i starten
- Eks. en hjælper på den anden side med et byttedyr
- Hunden jagter byttet og springer
- Hundeføreren er ved hundens side, og hjælper hunden over **så den ikke slår sig**

Mål: Hunden er glad for at springe og **kan teknikken**

Lydigheden

- Først lydighed, når hunden kan gå på plads via kropssproget (fri ved fod)
- Hunden sætter sig roligt ved siden af hundeføreren – ingen stress –
- Fuld tankevirksomhed og en god stand (koncentrationsfase)

- Når hunden starter på springet løber hundeføreren hele vejen rundt til sin afslutningsposition
- Ingen opstandsninger for modelindlæringen fungerer: "Tør far ikke, så tør jeg heller ikke!"

Mål: Komplet øvelse med koncentration

Hunden sprang ikke

- Retur til selve springet
- Evt. store A-spring

Mål: Ingen negative oplevelser

AFDÆKNING.

Hvad består afdækningsøvelsen af:

Stand..... (*Sidder på plads*)

Stand(*Lægger sig ned – driften slukker næsten*)

og

Jagt.....(*Hunden kaldes ind*).

En hund der rejser sig fra afdækning og søger tilbage til fører.

- ♦ Tager den "pis" på fører?

Ofte søges til hundeføreren, fordi hunden er usikker i Flokinstinktet! – manglende tryghed i forbindelse med øvelsen.

Mange går ofte for hurtigt frem, når der trænes.

Hunden søger til fører, fordi den er usikker på, hvorfor fører efterlader den på denne måde.

Afdækningen skal laves i Byttedriften og ikke i hundeførerens "tvangsdrift".

Byttedrift afdækning laves ved, at man meget hurtigt udløser driftsmålet. Samtidig kan man bruge det til byttedriftfremmede træning.

- Stå foran hunden og dæk hunden af
- Lige så snart hunden ligger ned, udløses bidepølsen/bideskind eller lignede. Det skal serveres højt for hunden og hurtigt.
- Hunden springer efter byttet og laver biddet – trækken til jorden.
- Bærefasen udføres. (*flokinstinktet styrkes*)

Hunden ved nu, at når dæk kommandoen lyder, så er driftsmålet lige om hjørnet.

Når dette kan laves fuldt ud inden for ca. 10 sek. og flere gange i træk, kan man begynde at lade hunden ligge i længere og længere tid.

Det ses at hunde slukker sin drift, når de har ligget ned i nogen tid. Typisk aflæses det ved at hunden "vælder" over på siden med bagkroppen. Det er ingen fejl, men en hund, der er i harmoni med sig selv.

◆ Dæk kommandoen.

Lær hunden at adlyde kommandoen, således den kan lægge sig alle vegne.

Et forslag til træningen

Bare at lægge sig ned

- Dækøvelse indlæres via Primær forstærker
- Godbid på snuden via brystet til jorden - fremad
- Kommando **dæk** lægges på, mens hunden ligger ned
- Tiden øges langsomt op til bare max 10 sek
- Hundeføreren "turrer" med forskelligt miljø - rejser sig - hopper - synger - fløjter - samtale med andre - osv.
- Benyt primær forstærker (godbid + kærlighed)

Mål: Hunden kan fortage en afdækning og ligge i 10 sek. med varierende miljø

Ovenstående kan også sammenføres med den byttedriftfremmede træning med de 2 bolde og så er der familiære forhold til næste moment

Hastigheden i at lægge sig ned

- Opstart når hunden har skiftet de store hjørnetænder
- Hjælpemiddel: Bidepølse, bideskind, håndklæde, bidestyr osv
- Hunden dækkes af foran hundeføreren
- Variabel forstærker/bidepølse/skind aktiveres - ikke for højt/tænk på rygvinkler
- Termologien aktiveres:
- Spring - bid - *træk - Slip - retur til Stand (afdækning)
- Alle faserne i byttedriften bliver aktiveret
- Variabel forstærker aktiveres igen omgående, når hundens bryst rammer jorden

Mål: Hunden "trækker" sig ned mod jorden og ligger i byttedriften + indlæring i at bakke hurtigt i faserne

* Advarsel: Husk at en lille hund ikke kan trække en stor hundefører. Alle hundene har træk som hvalp, men de slukker faserne, da de opgiver at trække et menneske.

Altså flyt benene og trip med hunden - altid og hver gang!

Kombinationer.

- Fælles for begge ovenstående er, at hundeføreren arbejder tæt sammen med sin hund, hvorved flokforholdet forstærkes
- Stærkt flokforhold = hund ligger trygt ned
- Den videre træning er næsten i valgfri rækkefølge
- Se en hunds afdækningsøvelse og man kan næsten katalogisere hundens dygtighed i alle discipliner.

Mål: Hunden bør ligge ned i byttedriften!

Generelle ting

Generelt kan man sige, at hunden altid skal aktiveres op til byttespring inden man starter træningen ind lydighedsdisciplinerne, som det kaldes!

Var det ikke meget bedre, at man kaldte det **lystdisciplinerne!**

Hundeføreren skal have **lyst** til at træne det ind i hunden, hvorefter hunden har **lyst** til udføre øvelserne.

Der skal ydes, før der kan nydes!

Hvor er det synd for "de dovne hundeførere" –de får altid dårlige hunde!

En hund er en hund og et menneske er et menneske eller!

- et menneske lærer hele livet
- en hund skal også lære hele livet
- bliver et menneske for gammel til at lære noget nyt?
- bliver en hund for gammel til at lære noget nyt!

Ih hvor er han heldig, at han har fået en god hund!

GENERELT VED PRAKTISK SØGEARBEJDE.

Ved påvisnings – hvad enten det er med halsgivning, afdækning eller sit-øvelse - må hundeføreren være opmærksom på, at hunden skal vise hundeføreren, hvor genstanden befinder sig.

Hunden skal kunne lave en genmarkering -vise hundeføreren, hvor objektet er. Tit vil hunden bare stå/sidde eller halse lige ud i luften.

Man kan have svært ved at få kontakt med hunden.

- ◆ Ved fund af genstand er der en lille enkelt metode, der er yderst praktisk. Bl.a. holder man lettere hunden ude af stress, da man samtidig sender dæmpende signaler til hunden. Hunden skal altså ikke bruge "kræfter" på at aflæse hundeførerens "humør".
- ◆ Når hunden markerer (halser eller afdækker)og ikke lige vil påvise, hvor genstanden er, så bevæger hundefører med meget rolig bevægelse hånden hen over genstanden og "fryser" uden at tage genstanden.
- ◆ Hundeføreren kigger udelukkende på genstanden og roser genstanden. Lad være med at se på hunden, men udelukkende fokusere på genstanden.
- ◆ Rykker hunden frem, så hold den tilbage med en let håndbevægelse og en lille nej, men i øvrigt overse fejlen.
- ◆ Genstanden samles **langsomt** op og tages ind til brystet - stadig mens man roser – taler til genstanden.
- ◆ Hundeføreren vender ryggen til hunden (*dæmpende signal*). Hunden vil forsøge at komme op og få kontakt med hundeføreren/genstanden, men man drejer bare videre rundt.
- ◆ Hunden starter nu sin halsgivning - uden man skal kommandere med den.
- ◆ Efter tilstrækkelig halsgivning kan hunden belønnes med genstanden – eller med anden form for bidebelønning. Dette hæver driftlejet, medens en dejlig saftig godbid kan dæmpe og vil hurtigere give en rolig hund. Hvad har din hund behov for?

Kald det bare en form for jalousi.

Men nye metoder og tankegange via baglænskædning kommer hele tiden til. Det er umuligt at skrive en frisk gældende - for i morgen er den ikke ny og aktuel mere.

GERNINGSTEDSSØG

Hvad består gerningstedssøg af:

Med apportering:

Stand.	<i>(Sidder ved siden af føreren)</i>
Jagt.	<i>(Kommandoen lyder og hunden starter sit søg)</i>
Forfølgelsen	<i>(Hunden får fært og asketeorien arbejder)</i>
Byttespringet.	<i>(Kommer lige før hunden samler genstanden op)</i>
Biddet.	<i>(Hunden samler genstanden op).</i>
Bære byttet.	<i>(Bringer genstanden hjem til hundeføreren).</i>

- ♦ ved apporteringsformen får hunden helt af sig selv opfyldt alle faserne i byttedriften, idet den opnår målet (*bærefasen*), når den bærer genstanden ud til føreren. Chancen for at dræne hundens byttedrift er ikke særlig stor.
- ♦ Hunden arbejder med den genetisk indbyggede byttedrift.
- ♦ Apporteringsformen bruges ikke mere, hvorfor hundeføreren må sørge for at driftsmålet i byttedriften opnås (*bærefaser*)

Med påvisning med halsgivning:

Stand.	<i>(Sidder ved siden af føreren).</i>
Jagt.	<i>(Kommandoen lyder og hunden starter sit søg).</i>
Forfølgelsen	<i>(Hunden får fært og beslutningsfasen starter)</i>
Byttespringet	<i>(Lokaliseringen - asketeorien).</i>
Stand.	<i>(Sætter sig - halsgivning).</i>
Byttespringet	<i>(Genmarkering - hvor genstanden præcis er).</i>
Bære byttet.	<i>(Driftsmålet bliver opfyldt).</i>

- ♦ ved påvisningsformen må hundeføreren være opmærksom på, at hunden skal vise hundeføreren, hvor genstanden er. Tit vil hunden bare stå/sidde og halse lige ud i luften. Se generelt om praktisk søgearbejde på foregående side.
- ♦ Husk at opfylde driftsmålet – ellers drænes byttedriften.
- ♦ Ved nedgravede genstande kan man jo ikke holde hånden synligt hen over genstanden. En let gravemarkering er at foretrække samtidig med en halsgivning.
- ♦ Metoden er den samme, dog begynder hundeføreren bare at grave i jorden – og de første gange er det en god metodik, at hundeføreren graver genstanden frem.
- ♦ Senere i træningen, hvor den nedgravede genstand har fået så stor alder, at gravefærten er væk, er det enkleste, at man sætter en pind eller lignende ned ovenpå genstanden.

Fyld hullet til - fjern pinden, hvorved der opstår en lille kanal ned genstanden og færten kan komme op..
Som dagene går, vil hullet også falde lidt sammen, men færten har lettere ved at komme op til overfladen via hullet.

Et eksempel på **optræning til standmarkering**.

Trin	Udførelse	Bemærkninger
1	<p>Byttedriftfremmende træning. 2 dødbolde benyttes. Der skal lægges stor vægt på Stand og Slip.</p> <p>Bold 1 smides sideværts – hund henter/bringer. Bold 2 aktiveres kortvarigt og hf. går i stand. Hunden skal slippe bold 1 af sig selv, hvorefter hunden skal gå i Stand ind over bold 2. Standformen vælger hunden selv og de fleste hunde vælger stående stand. Største vigtighed, at man træner tiden i stand. Bold 2 smides som belønning + opstart på øvelsen igen. Bold 1 aktiveres kortvarig og hf. går i stand og så fremdeles.</p>	<p>”Hvalpetræning”</p> <p>Det er aldrig for sent at lave byttedriftfremmende træning.</p> <p>Man bliver træet af halsgivning.</p>
2	<p>Standmarkering på bold. Bold fastgøres i hundens snudehøjde, men så hunden ikke kan fjerne den. Fx bag en radiator. Bare lad hunden se, hvor bolden gemmes i starten.</p> <p>Hjælperen er klar med belønningsbolden. Når hunden ser på stedet, hvor bolden er, så belønnes. Søg og standmarkeringen optimeres via indlæringstrappen.</p> <p>Hund belønnes kun, når hunden ser på bolden.</p>	<p>”Sprængstoffundetræning”</p> <p>Bolden skal sidde <u>rigtig godt</u> fast.</p> <p>Bedst med hjælper i starten, så hunden ikke ser hvor belønningen kommer fra – eller klikkertræning.</p>
3	<p>Bold på jorden. Hjælper står med bolden, der smides på jorden, hvorefter foden placeret på bolden. Hunden søger og laver standmarkering, hvorefter hjælperen sparker til bolden som belønning.</p>	<p>”Norge modellen”</p> <p>Hjælperen har siden til, så der ikke sendes ”runderingssignaler”.</p>

4	Søg efter bold på jorden med hindring. Find en eller anden form for trådkurv/trådhegn og læg det over bolden, således der vil komme en forsinkelse, såfremt hunden vil tage bolden i munden. Belønning er kastet bold - evt. af hjælper.	"Norge modellen" Skal kun bruges få gange – ellers retur til 3 evt. med variationer.
5	Søg efter bold på jorden uden hindring. Hunden søger på en gemt bold. Belønning er kastet bold - evt. af hjælper. Hvis standmarkeringen er i orden – så trin 6.	"Almindelig træning"
6	Genmarkeringen. Mens hunden markerer går hf. til hunden og samler langsomt bolden op, således hunden kan følge og holde opmærksomheden på bolden. Der afsluttes med en standmarkering inden bolden smides.	"Genmarkering" Man er tilbage, hvor man startede under trin 1.

Ovenstående træningsvejledning er sammensat via mange forskellige allerede benyttede metoder.

SPOR

Hvad består sporsøget af:

Stand. (Sidder ved siden af føreren).
Jagt. (Kommandoen lyder og hunden søger sporet).
Forfølgelsen (Hunden får fært og asketeorien arbejder)
Byttespringet (Lokaliseringen – der var genstanden).
Stand. (Markeringen).
Byttespringet (Genmarkering - hvor genstanden præcis er).
Bære byttet. (Driftsmålet bliver opfyldt).

Der er mange måder, at oplære sin hund til sporsøg.

Generelt skal en politihund dog gå på personers **individuelle fært** og ikke på den bakteriologiske forrådnelsesproces, der opstår i jorden.

Koncentration er alfa og omega, så lad være med at "jappe" sportræningen af.

Det er hunden, der ved, hvordan den søger og kun hunden.

- ♦ Selve arbejdet ved fund af genstandene er beskrevet under generelt ved praktisk søgearbejde, men hvis hunden ikke kan overføre træningen til selve sporsøget, så lad hunden gå over genstanden – hundeføreren stoppe op ved genstanden – går i stand, medens man kigger på genstanden.
Hunden kommer tilbage – kigger/observerer – lærer i sit tempo og

forstår opgaven. Enkelt.

- ◆ Om det er en genstand på spor eller en genstand på gerningssted er det samme.
- ◆ Ved nedgravede genstande kan man jo ikke holde hånden synligt hen over genstanden. En let gravemarkering er at foretrække samtidigt med en halsgivning.
- ◆ Metoden er den samme, dog begynder hundeføreren bare at grave i jorden – og de første gange er det en god metodik, at hundeføreren graver genstanden frem.

Det er en god ide at vente med sporsøg, indtil man har sikret sig at alle faserne i hundens byttedrift fungerer optimalt, men lad os gå i gang med en egentlig sporundervisning:

Hovedregel

Målet med sporarbejde er jo meget simpelt: at komme fra udgangspunkt til slutpunkt

Sporsøget og det at finde genstande er to forskellige discipliner, som man ved træning sætter sammen til en helhed.

Husk på, at vi kan ikke lære hunden at gå spor.

Hunden kan ALT i forvejen – vi skal bare gøre hunde forståelig, hvad vi vil have den til at gøre på en given kommando.

At hunden så kan mangle koncentration og lokaliseringsevne, det er noget helt andet, men det kan man lære hunden.

Hundens snude er UNIK....
Hunden kan bruge den.
Hunden ved hvordan!
Har du husket alt det der
ser skrevet om snuden i
det første afsnit?

Sporhundens Grundlov

Under vejs gennem årene dukkede deren god grundregel op. Jeg ved ikke hvem, der har forfattet det, idet det bare blev fundet på et stykke A 4-papir, men det er faktisk godt skrevet:

”Det er almindeligt kendt, at hunden fra naturens side er udstyret med evnen til at følge et spor, men at det – afhængig af betingelserne – kan være mere eller mindre vanskeligt for den at fastholde et spor. Har man dog først accepteret, at en hund kan spore uanset de ydre betingelser, er grunden til, at det kan være mere eller mindre vanskeligt for så vidt uden betydning.

Man må forstå og acceptere, at det er hunden og kun hunden, der ved hvordan den sporer.

Det er ikke alle hunde, der er naturligt motiverede for sporarbejde, men det er muligt at motivere enhver hund med et sundt temperament til at arbejde og derved behage sin fører.

Sporarbejde kan ikke sammenlignes med andre former for lydighedsdiscipliner. En hunds individuelle temperament spiller en utrolig vigtig rolle. Enhver hund har sin egen måde at arbejde med næsen på og selv om den er trænet til at arbejde med næsen under kontrol fra hundeførerens side, kan måden, den bruger næsen på, ikke ændres.

Som hundefører kan man kun lære hunden at følge et spor på kommando.

Det kan vise sig nødvendigt at drive nogle hunde frem med gentagne kommandoer og opmuntringer – og det kan hos andre hunde vise sig nødvendigt at holde igen på disse kommandoer og opmuntringer for ikke at distrahere den koncentrerede hund. Forståelse for hundens temperament, dens evne og villighed til samarbejde er grundlaget for det tætte samarbejde, der gerne skulle opstå mellem hund og hundefører.”

.....

Disse enkle ord kan med rette kaldes for sporhundens grundlov, og inden man påbegynder sit arbejde med hunden, bør man sætte sig ind i grundloven og accepterer de faktiske forhold, for ellers kan man ødelægge mere end man kan gavne. At man så i dag ved betydelig mere om hundens drifter mv. er jo et helt andet kapitel.

Snudens udvikling

Hundens snude/evne til søg er faktisk færdigudviklet allerede fra fødselen, men der er mange andre ting, der skal være i orden inden træningen påbegyndes.

For eksempel skal hundens byttedrift være optimal for at få en perfekt sporhund.

Den byttedriftsfremmende træning skal være i orden, herunder byttespringet, byttebidet og trækket efter biddet.

Mange hundeførere har stillet sig tvivlende, når man har stoppet dem i sportræningen for at lave byttedriftsfremmede træning.

Husk byttedriften fungerer først rigtig godt, når de store fortænder er skiftet i ca. 5 mdr. alderen – så hvorfor starte før!

Hvad går hunden efter

Hvad er det hunden går efter, når den går spor. Ja, kun hunden ved det, men der er lavet flere forsøg gennem tiderne.

Enigheden ligger i:

40.000 hudceller

Døde hudceller som vi mennesker "smider" fra os i minuttet. Kaldet dynesporet.

Bakteriologisk forrådnelsesproces

Den ændring der sker i undergrunden, hvor vi træder.

Individuel fært

Den fært eller "smørsyre" som nogen kalder det, der kommer ud gennem vores fodtøj. Kaldet kernespor.

Identifikationshundene, der nu er nedlagt, beviste, at det kun tager cirka 20 sek. for vores fært at komme ud gennem et par helt nye gummistøvler.

Dette lyder jo meget enkelt, men det er det ikke, idet der som hovedregel altid skal være en kombination af de tre forskellige former for fært, hvor den bakteriologiske forrådnelsesproces skal være den en faktor.

I starten af 1990erne blev der lavet et forsøg, hvor man arbejdede med de to første former for fært.

Ved hjælp af en kran svævede en person hen over jorden i meget lav højde. Personen afgav selvfølgelig de 40.000 hudceller og ikke andet, men der var ingen af hundene, der kunne gå spor.

Ved hjælp af samme kran, lavede man et hjul med nye gummistøvler. Dette hjul blev benyttet med et tryk, der svarede til en persons vægt. Her lavede man altså den anden fært, bakteriologisk forrådnelsesproces, men heller ikke her kunne hundene gå spor.

Tankeeksperiment

Lad os begynde at lege lidt med sporfaktorerne på det teoretiske plan. Det er ikke bevist, men nedenstående taler vel for sig selv, hvilken form for fært, man skal vælge allerede fra starten. Husk på, at man altid skal kombinere færten.

Sætter man den Bakteriologiske forrådnelsesproces i højsæde.

Spor på fx en græsmark

Bakteriologisk forrådnelsesproces bruger vi 80 %

Individuel fært bruger vi 20 %

I alt 100 % fært, som hunden kan bruge.

Hunden går fint spor på græsmarken, men så går sporet pludselig op på asfalt/fliser og hvordan ser regnskabet så ud.

Den bakteriologisk forrådnelsesproces bliver helt sikkert væsentlig svagere fx:

Bakteriologisk forrådnelsesproces bruger vi 20 %

Individuel fært bruger vi 20 %

Tilbage er der **40 % fært**, som hunden kan bruge. Forudsætningerne for hunden er altså blevet væsentlig forringet udelukkende på den fært, som man sætter i højsæde under indlæringen.

Vender man billedet om på hovedet bliver det et helt andet regnskab.

Sætter man den individuelle fært i højsæde.

Bakteriologisk forrådnelsesproces bruger vi 20 %

Individuel fært bruger vi 80 %

Igen i alt 100 % fært, som hunden kan bruge.

Så træder vi ud på asfalten/fliserne.

Den individuelle fært ændrer sig ikke, da det er lige meget om afsmitningen er på græs eller på asfalt/fliser

Den bakteriologisk forrådnelsesproces bliver stadig helt sikkert væsentlig svagere. Vi reducerer den med 75% som i foregående regnskab:

Bakteriologisk forrådnelsesproces bruger vi 5 %

Individuel fært bruger vi 80 %

Tilbage er der **85 % fært**, som hunden kan bruge. Forudsætningerne for hunden er altså væsentlig bedre udelukkende ved at sætte den individuelle fært i højsæde under indlæringen.

Så hvorfor ikke bruge dette?

Dynespor

Dynesporet er de 40.000 hudceller man taber i minuttet.

Nogle kalder det også, at hunden går luftfært uden egentlig at tænke over hvad dette ord dækker.

Hudcellerne findes i naturen i op til 25 min., hvorunder den naturlige bakterievækst nedbryder disse.

Hudcellerne "blæser" med vinden, men gennem praktisk arbejde har det vist sig, at hunden aldrig kommer mere end max. 4 meter fra sporet (med vinden). Dette er endda kun i ekstreme vindforhold.

Under almindelige normale forhold vil hunde dog følge sporet i en parallel afstand på max. 1 meter

Kernespor

Kernesporer er hvor man træder. Det kan altså være færten fra den bakteriologiske forrådnelsesproces eller fra den individuelle fært, alt afhængig af, hvad man har lært sin hund.

Kernesporer er altså spor over 25 min. gammel – det er smalt og uden generende hudceller

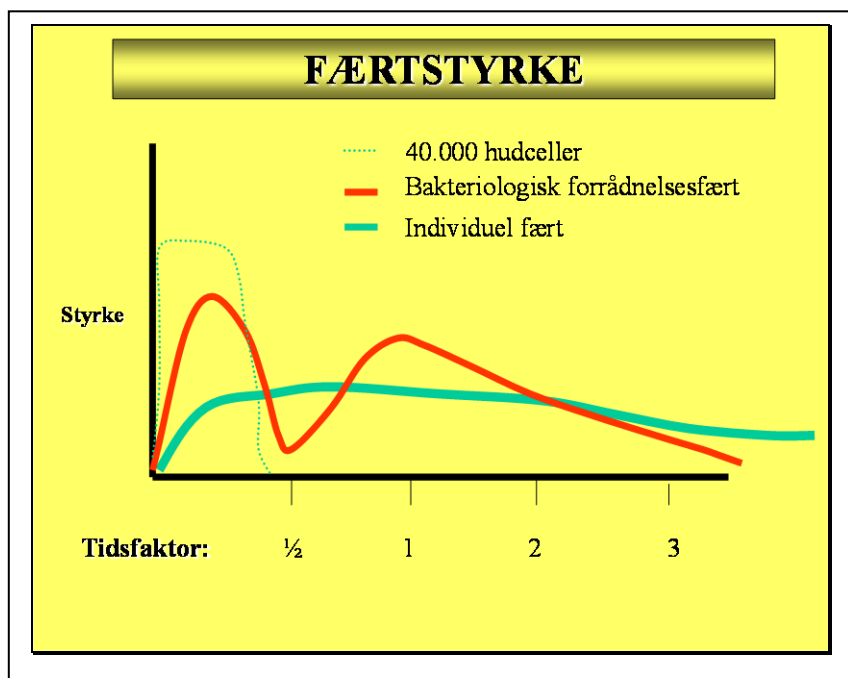
Drifterne

Flokforholdet bruges som en lystforstærker under indlæringen, men byttedriften er den drivende kraft.

Individuel fært

Hvordan sikrer man sig så, at det er den individuelle fært hunden går efter? - vel et spørgsmål, som mange vil stille sig.

Lad os se lidt på styrken af de forskellige former for fært:

Ovenstående er en kurve fra University of Leeds, men i den praktiske virkelighed bør sporet trænes på 40 min og ikke som 30 min jf. skemaet. Ved aldershævning bør man gå til 3½ timer for at sikre sig, at den bakteriologiske fært er "væk".

Advarsel

Træn ikke for mange "bare" ligeud spor.

Hunden lærer meget hurtigt, at hundeføreren skal være ude af synsfelt for at kunne spore.

Ved knæk og lignende kan hunden jo se hundeføreren i sit synsfelt, hvilket giver signal til hunden om, at det nok er forkert. Hundens standser sit sporsøg.

Bakteriologisk fært

“Drillepinden”

Den bakteriologiske fært er en færtkilde, som er der, og driller hunden, når man vil træne op på den individuelle fært.

Kan bruges til konkurrencehunde, da hunden meget hurtig lærer at gå lige i sporet, men til den moderne patruljehund er det kun en drillepind.

40.000 hudceller

Dynesporret (de 40.000 hudceller) er den stærkeste fært i starten af en tidshorizont. Så hvorfor ikke benytte os af dem.

Dette kræver bare at hundeføreren accepterer, at hunden vil gå lidt ved siden af sporet, men ellers følge sporet parallelt. Hunden skal altså ikke flakke frem og tilbage, som nogen går rundt og tror.

Man kan vel sige, at hunden er lidt doven anlagt fuldstændig lige som alle andre levende individer. Den benytter sig selvfølgelig af det der er lettest. Præsenterer hunden for den stærkeste fært, så benytter hunden sig af den. Dynesporret eller “hunden går på luftfært”.

- Dette spor ligger i ca. 25 min - sporet er individuel fært.
- Hunden vil typisk gå ca. 1 meter ved siden af selve sporet.
- Hunden går, hvor færten er kraftigst. (*og den ved bedst*)
- Hovedet bukkes kun til det nødvendige.

Hov, kan I 40.000 hudceller blive her!

Kernesporret

Hvis man lægger mange godbidder i fodaftrykkene, så er det den bakteriologiske fært, der er stærkest. Man trækker hunden ind i kernesporret, hvor hunden igen vil vælge den letteste fært. Den individuelle fært er jo svagere inden for den første halve time, og det er jo i dette tidsrum man træner hunden op i sporarbejde.

Individuel fært

Individuelle fært afsættes via fodsålerne.

- Styrken er stigende fra afsættelse til efter ca. 20 min.
- Aftager langsomt i styrke.

- Max. styrke efter ca. 40 min + "drillepinden" er på laveste styrke.
- Sporet kan med fordel trænes færdig med knæk og opsøg med tidsfaktoren nøjagtig 40 min. Alle sværhedsgrader lægges ind på denne tidsfaktor – trænes og 80 % reglen respekteres.
- Alderen på sporet sættes derefter direkte op til over 3½ timer, hvor "drillepinden"/ bakteriologisk fært igen er i lavere styrke.

Når man har lært hunden at gå spor efter individuel fært, vil "drillepinden" blive accepteret som unødvendig baggrundsstøj..

Individuel fært fra fodsålen eller andet som kroppen berører.

Operand sporindlæring *via modelindlæring*

Der er masser af metoder, men hvorfor dog benytte sig af noget, der er sværere end nødvendigt.

Vi bruger jo også malerrulle frem for den lille pensel, når en stor væg skal males.

Tænk på, at hunden godt kan gå et spor, men vi skal bare have lært hunden, hvad det er, vi vil have den til at gøre.

Første sporforløb

Vent til hunden er 5-6 måneder og gå så i gang. Der er jo rigeligt andet, der skal på plads. Byttedriften skal jo lige være fuld virksom – skiftning af de store fortænder (*jo du har læst det før*).

1. Find en hjælper, som hunden rigtig godt kan lide.
2. Find et sted, hvor hundeføreren kan gå et fremmed ukendt spor.
3. Personlig bruger vi altid en skovsti. Uanset hvordan stien snor sig, ved man fx altid, at sporet går helt ude i højre side af stien. Stien har den fordel, at der er mange andre forskellige individuelle færte, som hunden allerede fra starten skal forholde sig til.
4. En lang line på hunden.
5. Koble linen i halsbåndet og ned under det ene forben for at give frie luftvej, samt at det er nakkemusklerne hunden trækker med.
6. Byttedriften startes fx med den 70 cm lange bidepølse med snor i. Eller brug samme kendt bytte som blev benyttet under den byttedriftsfremmende træning. For I har vel lavet denne træning – ellers afbryd og tilbage til træningspladsen.

7. Figuranten forsvinder ud af skovstien eller lignende.

8. Sporet må ikke være under 200 meter.

A B
200 meter helt frisk spor

9. Når figuranten er nået til vejs ende, starter hundeføreren hunden. Fra det øjeblik hundeføreren tager det første skridt, må han ikke standse op. Der står **aldrig standse op.**

Man kan faktisk komme ud for, at hunden går bag ved hundeføreren, men stands aldrig op. FY.

En gang opstandsning kan betyde 3- 4 spor mere.

10. Undervejs vil hunden en gang imellem sætte snuden ned og "snøkke" lidt. Husk på, at det er dynesporet, der benyttes, så hunden kan godt gå lidt ved siden af sporet. Det er rigtigt. Ved ankomst til figuranten vil hunden have "snøkket" sammenlagt ca. 25 meter spor.

11. Ved figuranten er der dømt godbidder og anden form for hygge.

Alt dette gentages faktisk bare 3 gange lige efter hinanden.

På det 2. spor vil hunden "snøkke" sammenlagt **75 meter spor.**

På det 3. spor er man kommet op samtlige **200 meter.**

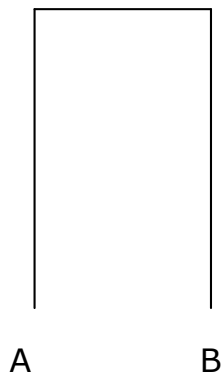
Enkelte individer skal lige have spor nr. 4 for at komme helt op på de 200 meter, idet de på spor 3 kun ligger på ca. 150 meter. Hunden er jo faktisk udlært.

Andet forløb

Hent hunden og gå sporet.

Alderen bliver ca. 10 min

Der forflyttes til fx en mark, hvor hundeføreren går/lægger et eget spor på ikke under 200 meter:.

Lav en U-spor uden opsøg – derved får hunden mindst tre vindretninger og to vinkelrette knæk.

Opsøget og pindeproblematikken gemmer vi til senere.

Hvorfor nu det? Jo hunden ved jo ikke, at den ikke kan klare knæk på sporet. Det har man ikke fået ødelagt det endnu.

Første indlærte hjernespor..... direkte til krybdyrhjerneglemmer det aldrig!

Husk gå begge veje rundt, eller lærer hunden kun fx at knække til højre.

Frem foran pinden – kommando søge sporet – og så går hele ekvipagen omgående.

Man vil nu opdage, at hastigheden er blevet væsentlig nedsat i forhold til de 3-4 spor i skoven for bare lidt siden.

Der er jo ingen hare/bytte!!!!

Vinkelrette knæk

Når hunde kommer til knækket, ja så går den for langt....sådan er det bare, men læs hunden, for den kommer altid med en lille vinkelret bevægelse i krop eller hoved ved knækket. Lær dette signal for det vil senere blive guld værd for dig.

Det kan være halen der slår - det kan være hovedet, der lige drejer - det kan være et lille slag med bagpartiet og så videre.

Hundeføreren går lige i sporet og fortsætte rundt i knækket (*uden opstandsninger*) og fortsætter ud ad sporet i den nye retning. Hastighed kan jo varieres, men stop aldrig helt op.

Hunden vil hurtigt opdage, at hundeføreren er på vej væk og vil straks komme op foran hundeføreren:

Tænkende: "**Det var pokkers, kan hundeføreren, så kan jeg også.**"

Efter få knæk vil hundens hastighed for at komme ind foran hundeføreren stige voldsomt og meget snart vil hunden tænke i knækkene: "**Nej – hundeføreren skal ikke foran i dag.**"

Antallet af andet forløb med knæk er varierende, men max 10 spor.

Selv om hunden ikke knækker perfekt, så videre til næste forløb.

Hund igen på 80 % reglen.

Sporforståelsen er færdig

Når hunden kan gå det nævnte U-spor på ca. 10 min, så har hunden vist, at den har sporforståelse.

Det er tid til at komme frem til den egentlige indlæring af den individuelle fært.

De 40 minutter gamle spor.

Tredje forløb

40 minutter gamle spor

Opsøg og de rigtige knæk

Sporet laves fuldstændig som under andet forløb uden opsøg.
Husk at det er med ny øvelse begynd, så hundeføreren må måske gå ud af sporet før hunden – og hvad så: det er læring.
Hvis man benytter sig at pinde til markering af "sporporten/opsøget", så lav starten af selve sporet et par meter efter pindene. Hunden bliver ikke generet af færten fra pindene, men den lærer, at pindene findes, og derved vil den senere ignorere dem.

Hundeføreren skal dog ikke falde tilbage på hælene, men klar til at bekræfte rigtigheden ved følge hunden omgående.

Helt sikre forekommende problemer:

Opsøget: hunden reagerer ikke under første forsøg. Fortsæt tværs over så I får hele sporporten med. Gå et par skridt frem og lav nyt opsøg.
Det er faktisk ikke forekommet, at en hund skal have tredje forsøg.
Fejlen ligger i, hunden ikke er helt sikker i 90 graders knækkene.
Vent dog med opsøget til knækkene "bare kører!"

Knækkene: Hunden går den forkerte vej ud. Tænk på asketeorien.
Hunden skal lige bruge et skridt eller to til at konstatere retningen.
Derefter vender hunden og går den rigtige vej.

Eller brug modelindlæringen: Lad hund være hund og gå selv rundt i knækkene. Hunden kommer omgående af sig selv op foran.
"Det var sørens" tænker hunden "jeg vidste ikke, at HF også kunne gå spor!"
Dette skal ikke gøres ret mange gange – og vupti så "knækker" hunden.

Det hårde underlag

Når der er kommet gang i det 40 minutter gamle spor, så er det "bare" at lade sporet glide ud på hårdt underlag.
Helst ikke asfalt i starten, idet asfalt kan have en kraftigt ekstra fært.

Husk at hver gang man ændre et eller andet på sporet, så er det med ny øvelse begynd. Hunden gør kun det, som hundeføreren har lært den – også selv om hunden godt kan!
Først når man har trænet læne med en hund, så begynder den selv at kunne "fremkalde billeder" og situationer. Erfaringen gør hunden stærk og selvtænkende.

**Hvis en hund ikke gør som under første – andet - tredje forløb,
så er der med**

garanti noget galt med en af faserne i byttedriften.

Typisk et svagt byttespring (svag energi i lysten til at få fat i objekter)

"Manglede interesse for sporsøget
kan stamme fra svag energi i lysten
til at få fat i objekter, hvilket jeg
ikke mangler!
SVAGT BYTTESPRING!

Fjerde forløb

3 ½ time gamle spor

Tidsfaktoren sættes direkte op til 3½ time, idet den bakteriologisk fært faktisk er væk. Så går man sporet, som om det er første gang hunden skal gå spor – man går bare og accepterer, at hunden ikke kan finde ud af det.

Husk at det er med ny øvelse begynd, så hundeføreren må måske gå ud af sporet før hunden – og hvad så: det er læring.

Hunden kan ikke genkende det nye færtbillede – færten har jo ændret sig. Typisk kan hunden vænne sig til en ny tidsfaktor/færtbillede efter blot 25 meters sporsøg – hvis altså at hundeføreren "bare" GÅR og accepterer, at hunden lige skal indkodes.

24 timer gamle spor

Henfaldsfaktoren er meget forskellig for de to færtkilder.

Den bakteriologiske forrådnelsesproces bliver meget besværlig efter bare 4 timer, medens den individuelle fært med lethed kan håndteres op til 24 timer – ja og med lethed mere, hvis man husker på, at asketeorien er ophørt.

Hunden kan kende tidsforskel i fodaftryk i forholdet 1:36.000

Hvis man går 4 skridt i sekundet vil tidsforskellen for et 24 timer gammelt spor være 1: 34.560 (*optimale forhold*)

Asketeorien kan altså ikke opfyldes = hunden kan ikke gå spor.

Det kan den "godt" alligevel – lær hunden af finde et fodaftryk, derefter et fodaftryk mere og så videre. Det bliver til et langt "gerningsstedssøg", hvor hunden finder fodaftryk på fodaftryk.

Hurtigt lærer hunden, at "jeg skal bare gå lidt frem, så kommer næste fodaftryk". Pludselig ligner det alm. sporsøg, men husk at det er med ny øvelse begynd.

Altså en helt anden måde at arbejde med spor på. Hvis man bare stiller sig op og tror, at hunden kan, så bliver man kraftigt skuffet.

Men lad os komme ud ad sporet og se de problematikker, der ligger derude:

Kontroltræk

Tillid er godt, men kontrol er bedre.

Spørg dog hunden under sporsøget:

"Hvordan går det derude – har du spor eller?"

Dette indlæres i hunden under et ligeud spor. Man trækker lige sådan cirka med ekstra 4 pun ds træk. De første gange kan hunden standse op – Hvad var det? – Bare fortsæt – på ligeud strækninger.

Når hunden har indlært kontroltrækket, vil et 4 pun ds træk udløse et 10 pun dstræk fra hunden: "Ja, farmand jeg har spor lige her, kan du da ikke se det!"

Det smarte ved dette kontroltræk er, at hvis hunden er "ved at lulle sig i søvn", så bliver den lige vækket.

Hvis hunden ikke har spor i snuden vil den omgående vinkle af med mindst 45 grader. Hunden ved jo godt, at sporet ikke ligger lige under snuden, så den vil omgående lede efter det.

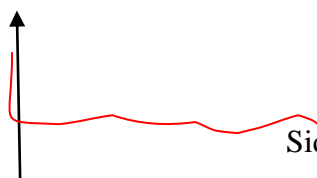
Hvis man gør det til en vane at lave dette lille kontroltræk for hver 10 meter, ja så kommer man aldrig mere end 10 meter væk fra et spor.

Opsøget

Bedst med vinden – hvis det er muligt

Hunden søger – ingen spor – ingen spor – pludselig 100% færtstyrke fra sporet.

Hunden er utrolig let at aflæse, idet kommer en tydelig vinkelret bevægelse i kroppen.

Hunden

Mod vinden

Hunden søger – nu er der spor 10 % - nu er der spor 20 % - nu er der spor 70 %.

Hvornår ved hunden hvor færtstyrken er stærkest – jo når hunden har gået for langt, og der ingen fært er mere. Hunden har bare svært ved at vende om og optage sporet.

Hunden er svær at aflæse – der kommer ingen vinkelret bevægelse i kroppen – den bare "fader" ind på sporet.

Flak på sporet

Flakker frem og tilbage hen over sporet er utrolig enkelt at løse.

♦ **Afstanden mellem hund og hundefører er blevet for stor.**

Søgelinen er blevet for lang. Hunden har ikke fornemmelse for, hvor hundeføreren er. Den må så ud til siden for at se hundeføreren.

Flokforholdet har utrolig betydning....var I gode venner lige før???

Det er bare at korte linen ind - tættere på hunden – og flakken forsvinder.

Afstanden som hunden accepterer kan variere meget fra dag til dag under den oplæring, men det er os som hundefører, der må justere.

Senere skal man nok komme ud i fuld linen, men så er hunden også udlært eller selvstændig nok.

Manglende knæk

Hunden markere knækket på sporet, men fortsætter ikke eller stopper op efter ganske få meter.

Hvorfor nu det?

♦ **Hunden kan se hundeføreren i øjenkrogen.**

Forklaringen er, at man har gået for mange ligeud spor. Hund har lært, at den ikke kan se hundeføreren, medens den sporer.

Pludselig ser hunden hundeføreren – *det er forkert!* tænker hunden og stopper sit sporsøg.

Sørg for at træde 1 –2 skridt i modsat retning af knækket, så er man væk fra synsfeltet. Enkelt – ikke!

Eller tilbage til modelindlæringen side 106 - knæk

For langt ved knæk

Lær altid, hvor langt din hund går for langt ved fx knæk på hundens nuværende status.

Hvis man ved dette, så ved man også hvor langt bagud man skal, for at finde sporet igen.

For at vide dette er det bare at gå frem mod et knæk og fuldstændig lade som ingenting. Læs hunden og lær, hvornår stopper den snuden!

Eller tilbage til modelindlæringen side 106 - knæk

Tabt spor

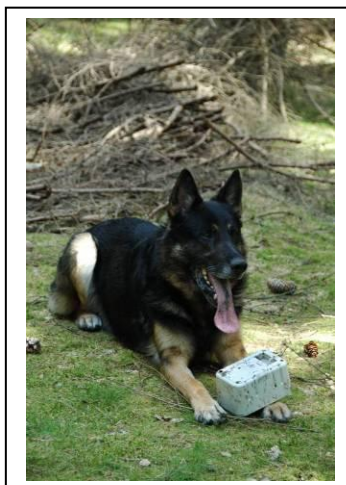
Enhver sporhund uanset hvor udlært den er, kan pludselig tabe sporet.

Hovedreglen er at hunden er "blæst af" med vinden.

Koncentrationen er lige smuttet.

Sporet ligger altså op mod vinden, hvilket er stik modsat hvad de fleste tror.

Hvis hunden er gået for langt i et knæk, er det jo enkelt, for man ved jo hvor langt hunden går i knækkene.

RUNDERING

Hvad består runderingen af:

Jagt. (Kommandoen lyder og hunden løber ud og leder).

Forfølgelsen (Hunden får fært og asketeorien starter)

Byttespringet (Lokaliseringen – der var genstanden).

Stand. (Markeringsformen - halsgivning - genmarkering)

Bære byttet. (Driftsmålet bliver opfyldt).

Der er ved at være ret mange fællesnævner, når man ser på det praktiske arbejde.

Når der er mange fællesnævner, hvorfor så ikke sætte den samme markeringsform i højsædet.

Sætte sig ned og halse – sætte sig ned, halse og skrabemarkering, hvis hunden ikke kan se genstanden.

Men der er frit valg!

♦ **Halsgivning som markeringsform i forbindelse med fund:**

Tankestiller til halsgivning og andre markeringsformer

Ikke langt fra virkeligheden kan man sige, at problematikken ved markeringsformer (halsgivning/afdækning mv.) ligger i hundens tankegang.

Populært sagt kan man sige, at når du sender din hund ud og arbejde, så gør den det i følgende rækkefølge:

- 1) Byttedrift**
- 2) Flokforhold**
- 3) Byttedrift.**

Det hænger nogenlunde således sammen (*og ja - du har læst det før*):

- Jagten starter – hvor er den?
Ved fært overgår hunden til forfølgelse. Beslutningsfasen starter og husk det kan tage nogen tid.
- Ved fund og lige inden hunden markerer, vil den overgå til flokforholdet. Forholdet mellem hund og fører skal lige kontrolleres. Hvor er hundeføreren – hvorledes ser humøret ud – osv.
- Når flokforholdet er afklaret, skal hunden **af sig selv** starte sin byttedrift igen og lave sin markeringsform.

Problematikken for den **selvstændige** markering ligger via Flokforholdet.

Nogle hundefører opdager slet ikke i det daglige, at hunden lige smutter over i flokforholdet - perfekt.

Men ved supertræningen, hvor det bliver svært for hunden og hvor færtgenkendelsen kniber, ja så kan alle hunde komme i tvivl og scanner flokforholdet noget mere end til hverdag.

Hvis hundeføreren er ukoncentreret, ser han ikke hundens tegn. Hunden mangler så bekræftelse fra hundeføreren OG GÅR FRA OBJEKTET.

Den korte bekræftelse, når hunden spørger er vigtig i optræning, men den fysiske og verbale bekræftelse skal stille og rolig fjernes bevidst, når hunden har forståelsen for tilliden.

Sæt en figurant helt passivt på en stol med front mod jer.

- Hunden sendes på rundering og giver hals. (*Byttedrift*)

Hundeføreren går rundt i en bue/cirkel, således at man kommer ind fra bagsiden til figuranten.

- Når føreren er på højde med figuranten og begynder at få ryggen til hunden, provokeres hunden til at scanne flokforholdet.

Hunden forlader den totale passive figurant.

Brug modelindlæringen.....

Når hunden fejler går hundeføreren direkte til figuranten og går i stand (står 100% totalt stille med interessen på figuranten)

- Hunden halser igen (*Byttedriften starter igen*)

Lad den halse i ca. 5-7 sek. og beløn hunden.

Hunden får belønningen for at gøre det perfekte og har faktisk glemt at den gik fra figuranten.

Fuldstændig tilsvarende kan man udføre med de "døde genstande".

◆ **Figurant:**

Tænk over hvordan man figurerer for en hund, når man "bare" er figurant på en rundering. Hunden kommer frem og starter ikke sin halsgivning.

Standhals = stillestående/"frysende" figurant/hundefører. Tit har man ikke tid til at afvente at hunden bakker i driften, hvorfor man begynder at "hjælpe" hunden med bevægelser.

Dette fremelsker:

Jagthals = urolig/bevægelig figurant/hundefører, der ved indlæring giver problemer med galopperende faser og "tag selv bord".

◆ **"Objekt":**

Baglænskædning – hæng genstanden, så hunden kan nå genstanden, da man derved fra starten får lært hunde, at faserne ikke skal galoppere.

Man indtager selv stand ved genstanden og får halsgivningen startet.

Afvent med belønningen til hunden er faldet til ro – (*bakket i sine faser*), således det er standhalsen der bliver fremelsket.

Hunde, der jagthals, har meget lettere ved at gå fra genstanden (*de er mentalt i jagten*)– lettede ved at berøre/hive genstande ned (*springet*) - bide i genstandene (*biddet*).

Det videre arbejde med halsgivning m.v. er beskrevet under generelt ved praktisk søgearbejde.

Mange glemmer totalt at benytte **standen** i starten af øvelserne.

Hunden starter allerede med jagt langt inden øvelserne udføres. Måske mentalt så langt nede i byttedriften som biddet.

Dette fører til stress og galopperende drift.

Husk stand er lig med selvkontrol, hvilket er lig med høj indlæringsgrad. Selvkontrolsøvelsen under driftfremmende arbejde er rundering som en form for baglænskædning.

Hunden får altså svært ved at bakke i faserne af byttedriften. Her er udelukkende tænkt på hundens byttedrift. Slår forsvarsdriften så samtidigt til, kan det være svært at få en "pæn" indlæring.

Groft sagt kan man sige, at man kan udvikle den byttedriftsfremmende træning ved at øge belastning i trækket

Tit glemmer hundeføreren at lære hunden kommandoerne. Det er kun det visuelle, der er stimuli for hunden.

- ◆ Ofte ses, at figuranten/gerningsmanden løber.
- ◆ Hundeføreren råber an om brug af hund.
- ◆ Hunden har ikke set figuranten/gerningsmanden.
- ◆ Ser op på hundeføreren – "Hvorfor råber du?"
- ◆ Og imens flygter figurant.

Lær hunden af anråbet betyder: **Fremad og brug næsen!**

Tænk på slippet. Et flokinstinket i orden – har bytteforsvarsdriften sat negativt ind – er hunden i stress med tyggeri i ærmet....der er nok at tænke på. Løsningen er aldrig magt.

Psykologi frem for magt er en meget sigende sætning. Ikke afmagt frem for fornuft.

MAGTANVENDELSE

Magtanvendelseskoncept set ud fra

- at figuranten **ikke belaster** sin krop.
- at hunden "markerer på personen" og ikke på variabel forstærker (bidestyr).
- at hunden kan lave et automatisk slip jf. byttets dødsrefleks.
- at hunden kan lave en perfekt afståelse.
- at hunden på en enkel måde lærer stokkeslag og anden belastning.
- at hunden opnår stimulikontrol (kan adlyde førerens kommando fx på plads).
- at hunden har **selvkontrol på sin krop og derved sin psyke.**

Hundens driftleje findes i mindst 3 zoner.

- **Grøn zone** er almindelig lydighed
- **Orange zone** er praktiske øvelse, som spor og rundering.
- **Rød zone** er magtanvendelsen, men denne findes igen i flere niveauer.

Der er mange ting, der skal være i orden:

- Byttedriftens faser - alle faserne skal være aktive, jf. Kaldet Kærlighed.
- Timing - hurtig ændring af beslutning
- Flerstrengt hierarki - selvstændig udførelse
- Enstrengt hierarki - lydigheden
- Flokforholdet skal hvile i sig selv - hunden elsker føreren - dig og mig!
- Mod - så bytteforsvarsdriften ikke aktiveres unødigt

Psyken:

Mål: At sikre sig, at man belønner for det rigtige.

Man kan metaforisk sige, at hundens hjerne kører i en konstant tempo, der svarer til lavt driftsleje.

Når driftslejet hæves eller stressen indtræder går alting hurtigere, men hundens hjerne kører stadig i det konstante tempo og er derved bagud i opfattelse.

Man belønner for det vi tror, men risikerer at hunden har en anden opfattelse.

Hvis hundens hoved bevæger sig fra side til side, skal man ikke starte på en øvelse eller man skal afvente videre forløb i den aktuelle træning.

Ligeledes heller ikke belønne hunden, før hovedet er i stå sideværts .

En god fingerregel er, at den utrænede hund er ca. 4 sek. efter i tidsopfattelse.

Bærefasen

Mål: At hunden bliver tilfredsstillet og at stressen fjernes fra hunden.

Målet i byttedriften er bærefasen, der som grundlov **skal** udføres således:

Bærefase = gå i konstant god hastighed rundt i en cirkel med 5 meter i diameter. Hunden på ydersiden.

Hundeføreren skal altid omgående starte på bærefasen, når hunden vinder den variable forstærker.

Ved at gå rundt i cirklen bevæger hundeføreren sig i sit normale tempo og hunden, der løber på ydersiden, bevæger sig i dens normale tempo, der er hurtigere end vores.

Det skal kræves, at enhver hundefører kan lave denne bærefaseafvikling, for det er her hundens stress tydelig kan aflæses.

Og svært er det ikke – tal dog til hunden.

Stressen:

Mål: at fjerne adrenalin og derigennem få en høj læringsgrad

Hvis hunden under bærefasen viser et af følgende stresstegn fortsættes bærefasen, indtil hunden bærer neutralt over en strækning på ca. 10 meter.

- **Trækker væk fra hundeføreren** (Positiv stress)
- **Tygger i variabel forstærker** (Præstations stress)
- **Støder variabel forstærker i jorden** (Positiv stress)
- **Rusker variabel forstærker** (Positiv stress)
- **Stopper op - står stille** (Negativ stress)

Disse 5 tegn skal læres af alle, der arbejder med hund.

Alle tegnene er ligestillet – ingen af dem er bedre end andre!

Når hunden har båret den variable forstærker over ca. 10 meter **og** der ikke er nogen tegn på stress, stoppes op og der **kommanderes slip**.

Hvis hunden ikke slipper, er adrenalinene ikke ude af hundens krop, hvorfor bærefasen **fortsættes**.

Rigtig mange fortsætter ikke sin gang, men sætter sig ned og holder hunden under hagen. Nu bevæger hunden sig ikke og man skal sidde længe.

Adrenalin fjernes nu en gang hurtigt ved at hunden bevæger sig!

Næh – ud og gå sammen med sin hund.

Det betyder sammen med sin hund og ikke i en samtale med figuranten eller andre, men i en "rosende samtale med sin hund".

Stress (adrenalin) **skal helt** væk inden næste deløvelse fortsætter – ellers er det lige meget, for stressen nedsætter læringsgraden = ingen læring.

Hvorfor er der hundeførere, der ikke vil lære og respektere hundens sprog og signaler.

Hvem ønsker en hjerneskadet hund!

Byttedrifthremmende træning:

Mål: At kontrollere, at alle byttedrifthens faser er fuld aktive

Denne træning er mangfoldig – nogle hundeførere mestrer den ene form og en anden hundefører den anden form.

Byttedrifthremmende træning er rigtig mange ting eller variationer.

Målet med den byttedrifthremmende træning er jo, at man kontrollerer den **aktuelle hunds faser i byttedrifthten**.

Det kan give stress, at "arbejdsgiveren" kræver det samme igen og igen.

Byttedrifthremmende træning

Forklaring til Begrebet at "gå i stand" = Synke let i knæene – stamme lårmusklerne

Bøjer armene let og knytter hænderne samt overarmsmuskler.

Man står således med en totalt spændt krop.

Fælles hovedregel:

Man gentager ca. 3 gange på en øvelse med bærefasen imellem hver – fjernelse af stress.

Man arbejder med max 3 øvelser af gangen – det er tilladt at komme retur til en øvelse.

De fleste hunde kan let arbejde i 20 – 25 min, hvis man bare fjerner stressen.

Bærefasens hovedregel:

Gå rund i en ring med ca. 5 meter i diameter.

Hunden går på udvendig side uden opstandsninger.

Stopper hunden op er der ikke energi nok i hundeføreren.

Hunden bevægelse fjerner adrenalin/stress

Byttedrifthens faser:

Stand – Jagt – Forfølgelse – Spring – Bid – Træk – Rusk – Bærefase

At hæve driftlejet:

Figuranten laver en zig-zag bevægelse med en efterfølgende stand.

- Det er i stand perioden hunden hæver driftlejet.

Byttedriftfremmende træning

Opstart og flokforhold. Grundet flokforholdet skal føreren selv udføre de tre første øvelser – " Kald det Kærlighed" skal være i orden	Husk og ideer
<p>1 Bid og træk.</p> <p>Trækkele i "håndklæde" eller lignende.</p> <p>Man skal altid "overgive" sig /lade sig trække af hvalpen/hunden. En lille hund/usikker kan jo ikke trække en person - man skal spille spillet.</p> <p>Eller sagt på en anden måde, så må man ikke veje over 1 kg. Hvalpen/hunden <u>skal</u> altid vinde.</p> <p>Når jeg brummer, så er byttedriften ikke nok, men jeg må også bruge bytteforsvarsdriften. Husk det er jo byttedriften jeg skal have udviklet!</p> <p>Bytteforsvarsdriften kommer vi først til på side 11 øverst.</p>	<p>Her giver vi hunden mod.</p> <p>Hvalpen/hunden bør ikke brumme under trækket. Dette er bytteforsvarsdrift, hvilket er for tidligt at arbejde med.</p> <p>Brummet fortæller, at man belaster hvalpen for meget i byttedriften.</p>
<p>2 Hente – bringeøvelser</p> <p>Hjælpe middel er 2 bolde.</p> <ul style="list-style-type: none">• Bold 1 kastes kortvarig på i luften og gribes• Hundeføreren går i stand indtil hunden er i stand.• Bold 1 trilles langt ud.• 3-4 meter før hunden er hjemme ved hundeføreren kastes bold 2 kortvarig op i luften.• Hundeføreren går i stand.• Hunden stopper op og slipper bold 1. <p>Slipkommando siges først på, når hunde har sluppet objektet.</p> <ul style="list-style-type: none">• Forbliv i stand indtil hunden er i stand.• Afgang med bold 2• Hunden kommer ind osv..... øvelse gentages ca. 3 gange. <p>Har man standøvelserne lagt i hunden, så kan man kommandere/variere mellem dæk, sit, gi' hals og på plads mellem sluppet af bold 1 og aktivering af bold 2. (stimulikontrol – reagerer hunden på kommandoen eller er det stemning/kropsprog, der styrer hunden)</p>	<p>Her bruges mange af byttedriftens faser, men også flokforholdet.</p> <p>Med stor tydelighed vises flokforholdet s kærlighed.</p> <p>Hundens udgangshastighed og returhastighed bør være nogenlunde lige hurtig. Hunden skal elske at bringe til sin hundefører – dig og mig</p>

3 Fiskestangen.

Hjælpe middel: Pind med snor og et bideemne.

- Hunden er fri – ingen liner.
- Hundeføreren har hele fiskestangen samlet på brystet.
- Hundeføreren går **i stand** og venter til hunden er i stand.
- Bideemnet smides ud til siden.
- Inden hvalpen når frem begynder man en rotation samtidigt med at bideemnet holdes i en højde lidt over hvalpens hovedhøjde.

Hvalpen skal nu jage bideemnet – timing af angreb og indsættelse af bidet.

Timing i at fange bideemnet med tænderne – som et barn skal lære at gribe en bold med hænderne.

Roligt med modtræk – stram op og følg med hvalpen, så man ikke hiver tænderne ud af hvalpen – det sker, men man behøver ikke at gøre det med vilje.

Grundregler for efterfølgende øvelser.

Hvalpealderen ca. 4 mdr. – tænk på tandskiftet.

Kan også bruges på ældre utrænede hunde.
Hund altid i line med mindre fig. oplyser andet.

Figuranten står altid med siden til, hvorved der ikke lægges for stort psykisk pres på hvalpen.
Hjælpe midlerne "gemmes på bagsiden" af figuranten.

Hvalpen skal nu lave en standøvelse – (ro på)

Figuranten går **i stand**, hvilket vil starte hundens byttedrift.
Det er i pausen efter bevægelsen, hunden hæver driftelejet.

Og så starter øvelsen.....

Hvis der skal afstand mellem figurant og hvalp/hund, så er det figuranten, der flytter sig.

Det er altid figuranten, der "serverer" belønning.

Hundeføreren er tæt på og kan straks starte bærefasen og derved fjernelse af den stress, der opstår.

Tryghed sammen med føreren!!

Stand inden start af øvelserne.

Dette er ikke i stand.

Læg mærke til de strakte ben og da hænderne ikke er knyttede, så er overarmene ikke spændt.

Ned i knæ – lås i lårmusklerne – lås i overarmene – stå helt stille.

4 Forfølgelse af lang bidepølse på jorden

Hjælpemiddel: fx 70 cm bidepølse m. snor

- Fig. går **i stand** – hund går i stand.
- Bidepølsen smides til en side – skal ligge stille og fig. i fornyet **i stand** – **halsgivning tak**.

Hvis der kommer bare et glam, så skal øvelsen fortsættes straks.

Er der kun er dæk, sit, stå, så vent til standøvelsen er på max.

- Bidepølsen smides til den anden side – skal ligge stille og fig. i fornyet **i stand** – **halsgivning tak**.
- Figuranten flygter med bidepølsen på jorden.
- Hunden trækker sin hundefører:

Husk evt. at hæve bidepølsen lidt op fra jorden ved angrebet.

- Slip hund de sidste meter, således den kan lave et friere byttespring.
- Hunden vinder straks ved kontakt

Senere kan det kombineres med træk.

Flerstrengt hierarki med føreren på slæb.

Husk at mange hvalpe ikke kan sidde ned og give hals, men de står og halser.

At hunden trækker sin hundefører er for at udvikle flerstrengt hierarki, hvor hvalpen tør trække sin hundefører.

Tør den ikke her – tør den heller ikke fx på spor!

Tag det nu roligt – det er ikke 100 meter løb på tid, men en kvalitetstid hund og fører imellem.

Her er det et stykke læder, der skal bides i – og!

Byttespring er ikke kun opad, men i lige så høj grad nedad!

5 Byttespring - Bid i lodret bidepølse

Hjælpemiddel: fx 70 cm bidepølse

- Fig. går **i stand** – hund går i stand.
- Bidepølsen smides til en side – skal ligge stille og fig. i fornyet **i stand** – **halsgivning tak**.

På hundens første glam "tripper" figuranten baglæns til en afstand af min. 10 meter.

- Bidepølsen holdes hængende lodret i en strakt arm.

Når bidepølsen hænger stille – slippes hunden.

- Ved kontakt slipper fig. omgående bidepølsen.

Derefter skal hunden komme til hundeføreren med objektet.

Dette er en perfekt hente- bringe øvelse i højere driftleje /**orange zone** .

Opstart er fuldstændig som i den forrige øvelse.

Hold nu armen i ro. Hunde har besluttet sig hvor bidet skal være ca. 3-4 meter før ankomst.

Flytter fig. armen så.....

6 Stokkeslag

Hjælpe middel: fx 70 cm bidepølse m. lang snor og stok

- Udførelsen fuldstændig som nr. 5, men fig. har fat i snoren og bremser hunden ned efter spring/bid.
- Fig. laver stokkeslag på snoren
- Fig. nærmer sig mere og mere med slag på snoren
- De sidste slag slås på bidepølsen – ikke på hunden.

Hunden bliver tryk i bevægelserne og lydene.

Man er herved sikker på at hunden ikke senere viger for stokken.

Der skal flere gange træning til, hvor man nærmer sig hunden mere og mere.

7 Sving med træk.

Hjælpe middel: fx 70 cm bidepølse m. snor

- Fig. går **i stand** – hund går i stand.
- Bidepølsen smides til en side – skal ligge stille og fig. i fornyet **stand** – **halsgivning tak**.
- På hunden første glam træder fig. et par skridt baglæns og svinger bidepølse rund som en helikopterpropel.
- Højden 10 – 20 cm over hundens hoved. Ikke højere!

Hastigheden kan varieres.

Hunden skal lære timing for indsættelse af fuldt bid ved den høje hastighed

Efterfølgende træk

Ekvipagen strammes op i linen og hunden skal nu helst trække, men som minimum stramme op eller gøre sig tung af **sig selv**.

Timing og byttespring.

Opstart fuldstændig som i den forrige øvelse.

Ved et perfekt byttespring vil hunden krop være vandret ved kontakt med bidepølsen.

Dette kan være svært. Men ved at lave store "pilkebevægelser" får man gang i hundene. (Sejt hiv og roligt slækkelse og så videre)

Tilvending til bidstyr og andet.

Hunden skal tilvendes til andre variable forstærkere.

Dette gøres mest enkelt som alla **Byttespring - Bid i lodret bidepølse** (alla øvelse 5)

Hunden vinder straks og kan nu forholde sig til det nye materiale.!

Gælder ved enhver tilvending til nyt udstyr.

Hente – bringe kan blive besværlig, men kommer hunden ikke til føreren, så må føreren komme til hunden.

8 Selvkontrol

Hjælpemiddel: Bidestyr eller lang bidepølse

En form for baglænskædning hvor hunden lærer at se fig. i øjnene og bevogte personen frem for at bide og gø af udstyret.

Den lærer at klare "presset" fra en direkte frontalt kommende person.

Udførelsen

Hundeføreren står med hunden i en 2-3 meter line.

- Fig. er ca. 20 meter ude med siden til.
- Fig. går i stand ved at bøje let ned i knæene, således hunden opmærksomhed bliver hen mod fig. – ofte med en hals.
-

Opgaven for hundeføreren er at få hunden til lade være med at trække.

En god kommando til dette er **SIT**. Hunden adlyder formentlig ikke, men "smellet" i ordet SIT sender hunden til en standøvelse.

Hunden skal være fuld aktiv, men meget lidt tryk på linen.

Man bevæger sig i **rød zone** og hunden har svært ved at høre hundeføreren.

- Figuranten går kun frem mod hunden, når linetrykket er begrænset. (kan ses)
- Medens figuranten går mod hunden sænkes bidestyret ned i strakte arme.

Ved nærkontakt arbejder fig. fx med knips med fingerne over eget hoved for at få hunden til at se figuranten i øjnene.

- Ved øjeblikkelig belønning der.

Efterfølgende skal fig. så tæt på hunden, at hovedet faktisk ligger ovenpå bidestyret og der kommes flere glam på.

Standøvelse i højsæde.
Halsgivning og mod udvikles

Optræning til rundering og afståelse fra stop.

Det kan tage adskillige minutter at gå de 20 meter.

Halsgivning kan forsvinde under øvelsen, men den kommer igen af sig selv.

Det viser bare at hunden tænker – og hunden kan kun tænke på en ting af gangen.

Figuranten kan benytte kommandoen **SIT**, når fig. er tæt på hunden.

Dette er en øvelse, hvor man kan arbejde med detaljerne, mens hunden er i **højt driftsleje**.

8 a At give hunden mere mod:

Nogle hunde mangler lidt mod.

Øvelsen laves fuldstændig som ovenstående, men man benytter sig af en lang bidepølse i starten.

Når fig. går mod hund, skal figuranten **OMGÅENDE** stoppe sin fremfærd, første gang hunden trækker sig.

- Fig. træder et skridt tilbage
- Hunden kommer frem igen
- Lang bidepølse kastes straks ind til hunden.

Hunden bliver først lidt trykket – trækker sig – fig. bliver "bange" og trækker sig – hunden går frem og bliver belønnet.

Arbejder med mod i højsæde.

Der kan være mange meter ind til hunden, når den trækker sig – derfor bidepølsen, der skal kastes i munden på hunden.

Om og om igen og modet kommer!!!!

9 Selvkontrol - Fremadsendelse med halsgivning

Hjælpe middel: Bidestyr

Fig. går ca. 20 meter ud og går i stand.

Fig. går **i stand** ved at bøje ned i knæene, således hunden opmærksomhed bliver hen mod fig. – driftlejet hæves.

- Når fig. er **i stand** ventes nogle sekunder
- Kommandoen lyder
- Hunden slippes

Da hunden har lært selvkontrol øvelsen **8**, **skal** hundens fokus ligge i fig. øjne og ikke på bidestyret/andet og der belønnes kun, når hunden ser figuranten i øjnene.

Ellers er det retur til øvelse **8** - selvkontrol.

Rundering

Dette er en omvendt selvkontrol øvelse 8, hvor hunden løber til figurant.

Beløn ved halsgivning i starten.
Senere går hundeføreren ud bag ved fig.

Målet er, at hunden halsen flere meter inden ankomst til figuranten.

Kombinationen af øvelse **8** og **9** leder direkte hen til afståelsen.

Dette var byttefremmende træning - Alle faserne i byttedriften fungerer i højere driftleje
Hunden tør arbejde med figuranten, der har direkte front mod hunden
Flokforholdet er i orden og hunden kan slippe til sin hundefører (max to kommandoer)
Øvelserne fra 1 til 9 kan alle udføre. Det kræver ingen "store" overarme – kun timing og teknik.

Det er bare at gå i gang!

Magtanvendelses træning

Inden opstart skal hunden altid kunne udvise selvkontrol for at begrænse mængden af adrenalin
Ingen stress = høj læringsgrad.

◆ Husk lige tilvending til nyt udstyr.

◆ Husk at mange hunde først bider med fuld styrke i 15 – 18 mdr. s alderen.

Hvad gør man	Husk og ideer
<p>Grundudførelsen:</p> <p>Hund i line sammen med hundeføreren.</p> <p>Figurant med siden til hunden i 3-4 meters afstand.</p> <p>Hundens drift startes enkelt ved at fig. går i stand, hvorefter hunden giver standhals.</p> <p>Standhalsen skal være stabil, hvorved hunden viser, at den er i selvkontrol.</p> <p>Euro Joe. holdes i det ekstra håndtag.</p> <p>Hver gang man har fundet en fejl, så trænes der på fejlretningen 3 gange med den stressafvklende bærefase hver gang.</p>	<p>Udførelsen er en simpel og enkel opbygning af bidearbejdet.</p> <p>Man kan faktisk slippe for at have en længere samtale med en hundefører under indlæringsforløbet, idet man altid starter i samme rækkefølge.</p> <p>Det er altid figuranten, der "serverer"/giver ærmet som belønning.</p> <p>Hundeføreren er tæt på og kan straks starte bærefasen og derved fjernelse af den stress, der opstår.</p> <p>Kan man bruge andet udstyr = JA!</p> <ol style="list-style-type: none">1. gang lærer hunden ikke så meget grundet stressen.2. gang lærer hunde mere, idet vi har begrænset stressen.3. gang lærer hunden meget, idet stressen er fjernet.
<p>10 Byttespringet og dybt bid:</p> <p>Hunden startes af figuranten.</p> <ul style="list-style-type: none">• Fig. går i stand med siden til – hunden halser.- Fig. drejer den anden side til hunden, hvorved forfølgelsen starter. <p>Figuranten forbliver i en kort stand, idet hunden ikke skal falde så langt tilbage.</p> <p>Euro Joe. svinges ind til hunden, hvor man ser hundens byttespring(energi), koncentration og timing.</p> <p>Hunden vinder straks.</p> <p>Når øvelsen er tilfredsstillende, så kan fig trække ærmet retur og udføre træk.</p>	<p>Timing – byttespringet - bidet</p> <p>Som figurant så hold god afstand. Når man drejer kan hunden komme lidt for voldsomt.</p> <p>Inden der svinges justeres afstanden med benene.</p>

11 Trækket:

Øvelse 9 udføres, men trækket skal kontrolleret. Er trækket ikke tilfredsstillende så skal vi til at være som en "fiskestang"

- Stram op (fig. har magten)
- Slæk af og følg hunden (hunden har magten)

OBS: Ved læring af træk er det vigtigt, at figurantens krop og bidestyr bevæger sig til højre eller venstre samtidigt.

Mange uerfarende figuranter laver den fejl, at de hæver styret til den ene side, Vinklen i forhold til jorden bliver:

Poter i luften Poter på jorden

Der kommer disharmoni og trækket udebliver.

Det skal være rent horisontalt med alle poterne på jorden!

11 Aktive slip:

Øvelse 10 udføres.
Figuranten åbner sig op efter træk og står bare med Euro Joe passivt i den ene hånd.
Nu skal hundeføreren vise, at han kan få hunden til at lave et aktivt slip (slip på kommando).
Figuranten hjælper ikke til.
Der belønnes ca. 4 sek. efter slippet.

Hunden er jo nu i **rød zone** i driftleje, men reglerne for **Hundens evige stress** kan sagtens bruges.

12 Passive slip:

Øvelse 10 udføres.
Efter lidt trækkefase – trækkes ærmet ind til maven for at lægge det stille, hvorefter hunden skal slippe på det passive slip.
Hunden slipper og halser i ca. 4 sek., hvorefter der belønnes.

Hunden slipper ikke:
Fig. slipper med den ene hånd og går væk fra hunden.
Hunden vil ikke "veje" ret meget, men pludselig bliver den tung.
Ved tunghed trækkes ærmet ind til maven og man har bid et igen.

Hunden har bid et så længe fig. arbejder.
Hvis ærmet går i stå og fig. så igen aktiverer, så har man bid to – og hunden slipper ikke.
(Byttes dødsrefleks)

13 På Plads og indtransport:

Efter slip via øvelse 11 eller 12:

- Det er lettest at hundeføreren går bag ved figuranten, men står lidt forskudt, således hunden kan se både fig. og hundefører i samme blik.

Hundeføreren skal nu kommandere hunden på plads efter slippet.

Der må kun bruges 1 verbal kommando – resten foregår via kropssignal.

- Når hunden er på plads går hundeføreren 3 skridt baglæns – ingen verbal kommando men kropskommandoen skal være der.

Tidsfaktoren siden biddet øges og hunden falder i driftleje – læringsgraden øges.

- Der belønnes ved af hundeføreren går baglæns og besnakker hunden. Når hunden har focus på hundeføreren indtages stand og først når hunden er i stand fremtages hundeførerens variable forstærker (lille bidepølse), der smides til hunden.
- Først nu er man klar til at gå fremad i en indtransport

En hund kan have svært ved at lave på plads øvelserne når den samtidig befinder sig i **rød zone** i driftlejet.

Hvis hunden løber til fig.:

- Alle står stille og laver en form for negativ straf.
- Ingen siger noget.
- Hunden får jo ikke noget ud af det, men skal bruge sin hjerne for at komme videre.
- Hvis hunden går helt i stå, er det tilladt at komme med en meget lille guidnings kommando.

14 Aktivering af bytteforsvarsdriften:

Bytteforsvarsdriften aktiveres ved, at man lader hunden trække, men så begynder man at holde igen – trækker modsat.

Hunden skal arbejde mere.

Der er to klare bytteforsvarsdrift signaler: Hunden stemmer af mod figuranten med forbenene eller den brummer.

Hunden der stemmer af med forbenene har et dårligt træk i byttedriften, hvorfor det er for tidligt at lægge bytteforsvarsdriften på.

Kun det dybe brum er en perfekt byttedrift med tilhørende bytteforsvarsdrift.

MEN HUSK nu at tænke over hundens alder og erfaring.

Hundens forben ikke må komme op på figuranten under læring, idet det er bytteforsvarsdriften der "overaktiveres" – og så har man svært ved slippene.

Hunde skal ikke stemme af på figuranten, men skal over i "firhjulstræk" eller træk mod jorden med brum.

Den videre kampadfærd og slagstok bliver meget lettere, når hunden har et tilpas leje af bytteforsvarsdrift.

15 Slagstok og kampadfærd:

Nu skal der lægges slagstok og anden kampadfærd på og her skulle bytteforsvarsdriften meget gerne være aktiveret.

Øvelse 6 var jo kun tilvending til bevægelse og lyd.

- Figurant ned på ryggen og benene op omkring hunden.
- Når hunden "tør dette" kan man begynde at tildele slag, men stadig liggende.
- Dette udvikler mod.

OBS: Altid mindst 2 slag – så hunden ikke lære at slippe at slippe efter første stokkeslag.

Figurant: Husk at læse hunden under belastningen.

Kun op til 80 % af den aktuelle hund max belastning.

16 Speedstop.

Tilvending til det store ærme udføres med et medløbstop, der kaldes speedstop.

- Ærmet holdes som vist på billedet og må aldrig holdes ud fra kroppen –
- Figuranten løber med små hurtige skridt – ser sig ikke tilbage
- Hunden skal bremse figuranten ned i fart, hvorefter ærmet slippes.

Hunden skal lære at time sit spring og indsættelse af bidet.

Færdig

Hunden er nu klar til modløb m. stort ærme. Og selvfølgelig kan der laves andre variationer.....

Har man bygget hunden rigtigt op med magtanvendelses træningen kan hunden udføre alle øvelserne – passiv slip – ingen bid under visitationen – kan gå på plads uden utidige bid og så videre.....

Er der fejl – så retur til træningen.

Kronologisk rækkefølge af det beskrevne er ikke nødvendig, men det virker!

Da hunden kan samtlige momenter i øvelserne, vil hunden komme kontrolleret.

Figuranten vil kunne beregne hundens bane, hvorved forkert rygbelastning undgås.

Indlæring af slip ud fra byttes adfærd.

Byttets adfærd ved hundens byttedriftsbid:

- **Hunden vil springe på byttet og bide sig fast.**
- **Byttet vil ved første bid forsøge at undslippe.**
- **Hunden bidder endnu fastere.**
- **Byttets dødsrefleks vil få det til at overgive sig og ligge stille.**
- **Hunden vil slække sit bid.**
- **Byttet vil forsøge at undslippe.**
- **Hunden vil bide endnu hårdere og dræbe byttet**
- **Hunden vil bære byttet hjem.**

*Nøjagtig dette punkt
det hele tager
udgangspunkt i.
Her ligger hundens helt
naturlige slip*

Eksempel:

Hunden bider i ærmet, der stadig er i bevægelse.

Ærmet overgiver sig ikke umiddelbart (tidsfaktoren er ligegyldig).

Hunden øger trykket i bidet.

Ærmet holdes helt stille som en dødsrefleks.

Hunden slækker helt naturligt sit bid.

Hundeføreren kommer med slipkommandoen.

Figuranten belønner omgående med nyt bid (*variabel forstærker*)

Hvis man som figurant kan bibeholde ærmet 100 % stille, så slipper hunden af sig selv (*i det mindste slækkes bidet og slippet bliver lettere.*)

Tit ser man figuranter **der lige skal lave et ekstra træk**, hvorved hunden bider endnu hårdere og går i "stress med rusk til følge".

Så starter slipproblematikken.

*Tænke - tænke.....husk at belønne med den variable forstærker inden 0,84 sek. - omgående **nyt bid efter en halsgivning.***

Hvis hunden "bliver hængende" fordi figuranten har fået lavet et nyt "flugtforsøg", så åbner figuranten sig op -

(vend ryggen til ærme og hund - træk hunden blødt rundt).

Derved sender figuranten dæmpende signaler ved at vende ryggen til.

Hunden vil efter kort tid "blive tung - begynder at trække".

Så retur med ærmet og man har en ny dødsrefleks - hundens naturlige slip.

Indlæring af slip på passiv figurant.

Ved indlæring af slip i almindelighed bør man altid have byttes dødsrefleks for øje.

Når man ønsker at indlære hunden det automatiske slip på en passiv figurant løber man tit ind i problemer undervejs.

Det går meget godt i starten, men efterhånden som man får aktiveret bytteforsvarsdriften (mandigheden i hunden) - andre kalder det kampdriften i byttedriften, ja så begynder problemerne.

Et af hovedproblemerne er, at hunden ikke laver **træk** af sig selv.

Når hunden **trækker** gennemlever den alle faserne i byttedriften og man får meget lettere ved at lave indlæringen i hunden.

Hunden bliver tryk i arbejdet og får ikke præstationsangst.

Trækket er desværre en fase som tit glemmes – det er godt nok uden!

Man kan bygge træningen op i tre tempi.

Tempi 1:

Et ganske almindelig bid, hvor man sørger for at hunden **trækker**.

Dette gøres ved at "byde op til dans" ved med små skridt at gå imod hunden, men ikke hurtigere end hunden begynder at trække baglæns, eller ved at vende ryggen til ærmet og hunden og trækker hunden blødt rundt, indtil den bliver tung og derved starter trækket.

Ved at vende ryggen til sendes dæmpende signal, så hunden ikke har problemer med en evt. for stor trussel.

Herefter aktiveres byttets dødsrefleks – og brug i tempi 1 begge hænder, således ærmet virkelig sender dødssignaler/total overgivelse fra figurantens side.

Figuranten må meget gerne bruge guidning ved stille og roligt at sige slip.

Belønning skal jo falde 0,84 sek. efter, men her er det ikke efter slippet men efter hunden har lavet **et glam**.

Hunden lærer, at vi ønsker et glam, hvilket den jo ikke kan gøre med et ærme i munden – ergo slipper den.

Tempi 1 skal være 100 % uden at have aktiveret bytteforsvarsdriften.

Tempi 2:

Et ganske almindelig bid, hvor hunden jo nu trække af sig selv.

Ærmet trækkes ind til dødsrefleks, men nu bruger man kun armen, der har ærmet på. Dette giver en noget mere "slasket" arm, men det automatiske slip skal kunne udføres på signalet fra figuranten, at denne nu overgiver sig. Ikke på at nu har figuranten overgivet sig totalt, som i tempi 1.

Guidningen må gerne aktiveres igen.

Belønning efter glam.

Tempi 3:

Bytteforsvarsdriften aktiveres ved brug af slagstok og anden form for modstand.

Derefter retur til den rene byttedrift med dødsrefleksen.

Hvor svært kan det være – hvis hvert tempi gennemarbejdes en del gange - og ikke 20 minutter i fyraften.

.....

7 forskellige metoder til at få hunden til at slippe.

Der er ingen egentlig rækkefølge, da problemet ofte kun ligger et af stederne.

Ny dødsrefleks

Ryst posen engang.

Hvis hunden ikke slipper, fordi figuranten har fået lavet et **nyt flugtbid** også kaldet bid 2

Figuranten åbner op: Vend ryggen til ærme/bidestyr og hunden - træk hunden blødt rundt.

Derved sender figuranten dæmpende signaler ved at vende ryggen til.

Hunden vil efter kort tid "blive tung – begynder at trække". – hunden skifter fra bid 2 til bid 1.

Så retur med ærmet og man har en ny dødsrefleks – hundens naturlige slip.

Trækket er i orden

Hunden skal bruge alle sine faser i byttedriften.

Hvis man har "glemt" at lade hunde trække i byttedriften, ja så kan det være uhyre simpelt bare at lade hunden trække en 4 – 5 meter, hvorefter man trækker byttet ind til slip/bytterefleks.

Hvis man glemmer at lade den unge hunde vinde i trækket, så kan der opstår alskens ting og sager.

Trækket mangler

Hvis hunden ikke har sin trækfase i orden, så skal der arbejdes med trækfasen.

Lettest er at bruge en lang bidepølse med lang snor i + en slagstok.

1. Bidepølsen svinges ind hunden.
2. Ved bid holdes stor afstand til hunden og der slås med slagstokken på snoren.
3. Fig. trækker sig nærmere og nærmere til hunden, mens der slås flere gange på snoren.
4. Hunden begynder at trække sig væk.
5. Hunden skal helst vinde, inden den begynder at lukke øjnene.
6. Der overgås til bærefase sammen med hundeføreren.

Den endelige afslutning er, at man slår på selve bidepølsen uden at hunden lukker øjnene.

Hunden er nu så stærk i fasen træk i byttedriften, at den ikke behøver at aktivere sin bytteforsvarsdrift.

Gå mod hunden

Overdreven bytteforsvarsdrift.

Hvis hunden har voldsom bytteforsvarsdrift – kraftig knurren – sætter **forbenene op** på fig. – rusker m.v.

Hvad er det hunden vil – den vil have byttet!

Godt så opfylder vi dens ønske.

Bedst er at bruge et bidestyr, for der skal bruge begge hænder.

Hav altid en ekstra figurant klar – for det kan være hårdt.

1. Med fysisk kraft går man mod hunden – man flytter hunden fysisk bagud.
2. Hunden vil jo have byttet og værsgo, så tag da byttet.
3. Man bliver ved med at gå mod hunden – og det kan tage tid. Det kan være nødvendigt at skifte figurant under vejs.
4. Pludselig slukker hunden sin bytteforsvarsdrift og trækker hovedet væk – vi giver hunden plads til dette.
5. Efter slippet skal hunden gå over i en halsgivning/bevogtning, - der belønnes, når den anden serie af Standhalsen starter.

Tro på det – der er tidligere gået flere hundrede meter, inden der bliver hul igennem.

Negativ forstærkning 1

Man fjerner først forstærkningen, når hunden har opfyldt vores ønske.

Den ene af to forme for negativ forstærkning jeg vil anbefale.

Fig. arbejder med bidestyr.

Løft hunden i halsbåndet ganske let, således at hunden kun lige kan nå jorden med forbenene, men hundens vægt må ikke hvile på jorden.

Bare vent – og der bliver sluppet.

Byttet til fig og omgående nyt bid og nyt slip.

Gentages som hovedregel 3 gange.

1. gang præsenterer vi hunden for straffen
2. gang opdager hunden at det gentages, hvis man ikke slipper
3. gang har hunden lært det og slipper meget hurtigt.

Negativ forstærkning 2

Man fjerner først forstærkningen, når hunden har opfyldt vores ønske.

Den anden af to forme for negativ forstærkning jeg vil anbefale.

Halsbåndet påmonteres en kort line, der hænger under halsen.

Fig. arbejder med et stort ærme.

1. Når fig. trækker ærmet ind til bid 1, trækker man hunden blødt ind mod ærmet, således hundens mund bliver "ekstra" fyldt ud.
2. Hunden mund vil åbne sig.
3. Efter sluppet skal hunden gå over i en halsgivning/bevogtning, - der belønnes, når den anden serie af Standhalsen starter.

Gentages som hovedregel 3 gange,

1. gang præsenterer vi hunden for straffen
2. gang opdager hunden at det gentages, hvis man ikke slipper
3. gang har hunden lært det og slipper meget hurtigt.

Manglende Selvkontrol

Manglende stand i højt drifteleje.

En form for baglænskædning hvor hunden lærer at se fig. i øjnene og bevogte personen frem for at bide og gø af udstyret.

Den lærer at klare "presset" fra en direkte frontalt kommende person.

Udførelsen

Hundeføreren står med hunden i en 2-3 meter line.

- Fig. er ca. 20 meter fra hunden og med siden til.
- Fig. går i stand ved at bøje let ned i knæene, således hunden opmærksomhed bliver hen mod fig. – ofte med en halsgivning.

Opgaven er at få hunden til lade være med at trække mere end man kan holde hunden i et par fingre.

En god kommando til dette er SIT. Hunden adlyder formentlig ikke, men "smellet" i ordet SIT sender hunden til en standøvelse.

Hunden skal være fuld aktiv, men med meget lidt tryk på linen.

- Figuranten går kun frem mod hunden, når linetrykket er begrænset.
- Medens figuranten går mod hunden sænkes bidestyret ned i strakte arme.
- Hvis hunden trækker for meget stopper fig. og vender siden til. Når hunden er i ro fortsættes.

Ved nærkontakt arbejder fig. fx med knips med fingrene over eget hoved for at få hunden til at se figuranten i øjnene.

- Ved øjenkontakt belønnes der.

Efterfølgende bør fig. kunne komme så tæt på hunden, at hovedet faktisk ligger ovenpå bidestyret og der kommes flere glam på.

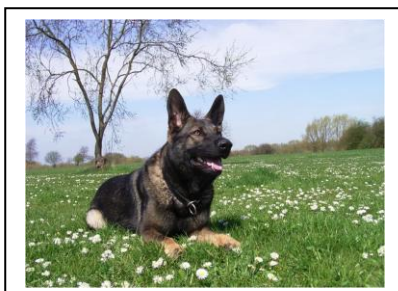
Det skrevne ord bliver aldrig færdigt.

Udviklingen bør jo gøre, at det der var "latin" i går - er totalt yt i dag og sådan skal det være.

Vi skal udvikle vores forståelse for hunden – og ikke kun for at tilfredsstille et eller andet konkurrenceprogram, der blev lavet for årtier siden.

Så lav det dog om, når der kommer ny viden.....

God vind fremover med hundetræningen - uanset på hvilket plan, du ønsker at træne med din hund.

Kurt Verup